

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Zdravotně sociální fakulta**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Ochrana obyvatelstva v době mimořádné události nebo krizového stavu se zaměřením
na obce v Jihočeském kraji

Vedoucí práce: Ing. Aleš Kudlák

2007

Zpracovala: Bc. Jana Dobešová

Summary of dissertation work

Theme: Protection of citizens during emergencies, natural disasters or other critical situations with concentration on South Bohemian towns.

From the beginning of times people have encountered emergency situations which endanger their lives, health, properties and also the environment. Communities often try to prevent the impact of these situations or at the very least minimize the consequences. Depending on the particular society's economic development, various precautionary measures have been implemented.

My dissertation work addresses the current laws relating to crisis management in the Czech Republic. Fundamental principles are also explained.

Main goals of the work were as following:

- 1.) To compare South Bohemian towns and their respective legislation.
- 2.) To administer a questionnaire among a sample population.

My selection consisted of five towns in the South Bohemian region. These were: Písek, Jindřichův Hradec, Soběslav, Třeboň and Český Krumlov. Prior to me visiting these towns, I made arrangements with its local representatives, specifically with those responsible for crisis management. I was able to inquire about their processes and conduct interviews. I have concentrated on the following areas:

- a) Process of informing population and emergency management.
- b) Education of citizens, publication and distribution of educational materials.
- c) School lectures/meetings.
- d) Crisis management form.
- e) Structure of emergency management authorities.

My research focused on the population readiness and responsibilities during crisis and the means by which population is informed of a crisis. Questionnaire was distributed to the employees of local government offices and to a random of citizens of all five towns. I collected 250 questionnaires. The work includes tables and graphs based on the gathered data.

Conclusion:

Local governments and their employees dedicate significant amount of time and attention to crisis management. They follow the norms and regulations. Existing differences may be discussed and in the future it could facilitate integration of the system and improve the cooperation. Population is well informed of basic self – principles.

Translation: Radka Semeráková

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

28.8. 2007

Bc. Jana Dobešová

Poděkování:

Děkuji Ing. Aleši Kudlákovi za vedení práce.

Děkuji Ing. Martě Spálenkové, Pavlíně Berkové, Evě Štěrbové, Ing. Jiřímu Hruškovi a Ivo Hejlíkovi za poskytnuté podklady a informace.

ÚVOD.....	9
1. SOUČASNÝ STAV	10
1. 1. Legislativa.....	10
1. 2. Vymezení pojmů.....	11
1. 3. Integrovaný záchranný systém, mimořádná událost.....	13
1. 4. Havarijní plán	17
1. 5. Systém krizového řízení.....	21
1. 6. Krizový plán	22
1. 7. Ochranná opatření.....	25
1. 8. Povodně	28
1. 9. Nebezpečné látky	31
2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY	34
2. 1. Cíle práce	34
2. 2. Hypotézy.....	34
3. METODIKA	35
3. 1. Způsob řešení problému.....	35
3. 2. JIHOČESKÝ KRAJ.....	35
3. 2. 1. Geografická charakteristika kraje	35
3. 2. 2. Správní členění, obyvatelstvo	36
3. 2. 3. Průmysl, ekonomika, doprava	37
3. 2. 4. Nerostné zdroje, zemědělství, životní prostředí	38
3. 2. 5. Vodohospodářství	38
3. 2. 6. Školství, zdravotnictví, cestovní ruch.....	40
3. 2. 7. Projekt INTERREG III C.SI.CI.....	41
3. 2. 8. Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje	44
3. 3. PÍSEK	49
3. 3. 1. Charakteristika města Písek	49
3. 3. 2. Povodně	50
3. 3. 3. Internetové stránky města	50
3. 3. 4. Další informace.....	51
3. 3. 5. Varování obyvatelstva.....	52
3. 3. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva.....	53
3. 3. 7. Geografický informační systém (GIS).....	54
3. 3. 8. Dotazník	54
3. 4. JINDŘICHŮV HRADEC	56
3. 4. 1. Charakteristika města Jindřichův Hradec	56
3. 4. 2. Povodně	57
3. 4. 3. Internetové stránky města	57
3. 4. 4. Další informace.....	58
3. 4. 5. Varování obyvatelstva.....	58
3. 4. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva.....	59
3. 4. 7. Geografický informační systém	59
3. 4. 8. Dotazník	60

3. 5. SOBĚSLAV	61
3. 5. 1. Charakteristika města Soběslav	61
3. 5. 2. Povodně	61
3. 5. 3. Internetové stránky města	62
3. 5. 4. Další informace	62
3. 5. 5. Varování obyvatelstva	63
3. 5. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva	63
3. 5. 7. Geografický informační systém	63
3. 5. 8. Dotazník	64
3. 6. TŘEBOŇ	65
3. 6. 1. Charakteristika města Třeboň	65
3. 6. 2. Povodně	65
3. 6. 3. Internetové stránky města	66
3. 6. 4. Další informace	66
3. 6. 5. Varování obyvatelstva	67
3. 6. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva	67
3. 6. 7. Dotazník	68
3. 7. ČESKÝ KRUMLOV	69
3. 7. 1. Charakteristika města Český Krumlov	69
3. 7. 2. Povodně	70
3. 7. 3. Internetové stránky města	70
3. 7. 4. Další informace	70
3. 7. 5. Varování obyvatelstva	71
3. 7. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva	71
3. 7. 7. Geografický informační systém	71
3. 7. 8. Dotazník	72
4. VÝSLEDKY	73
5. DISKUSE	77
5. 1. Krizové řízení	77
5. 2. Zdroje nebezpečí a rizik	81
5. 3. Povodně	83
5. 3. Internetové stránky	85
5. 4. Další informace	85
5. 5. Varování	87
5. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva	90
5. 6. 1. Ukrytí	90
5. 6. 2. Evakuace	91
5. 6. 3. Prostředky individuální ochrany	94
5. 7. Dotazník	96
6. ZÁVĚR	101
7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	103
7. 1. Publikace	103
7. 2. Právní předpisy	104
7. 3. Elektronické zdroje	104
8. KLÍČOVÁ SLOVA	106

9. PŘÍLOHY	107
9. 1. Dotazník.....	107
9. 2. Mapa Jihočeského kraje - geografická.....	109
9. 3. Mapa Jihočeského kraje – správní členění	110
9. 4. Formulář „Výzva k poskytnutí věcného prostředku“	111
9. 5. Používání hasicích přístrojů.....	112
9. 6. Umístění hasicích přístrojů	114
9. 7. Budování improvizovaných krytů svépomocí	115
10. Volně vložené přílohy	124
10. 1. Zpravodaj města Písek, březen 2007	124
10. 2. Zpravodaj města Písek, duben 2007	124

ÚVOD

Téma jsem si vybrala, jelikož sice nepřímo, ale navazuje na mou bakalářskou práci – „Aplikace směrných hodnot pro vyhlášení neodkladných a následných ochranných opatření při vzniku radiačních havárií“. Bakalářská práce souvisela zejména s Jadernou elektrárnou Temelín a ionizujícím zářením, zatímco diplomová práce je zaměřena na jihočeské obce a místní správu. Avšak v opatřeních na ochranu obyvatelstva a krizovém řízení se práce shodují a doufám, že se tak rozšíří mé poznatky na širší spektrum dané problematiky.

Také jihočeský region má pro mě velký význam, jelikož se zde nalézá naše škola a mé přechodné bydliště.

Po celou svou dosavadní existenci se lidstvo střetává s mimořádnými událostmi a krizovými situacemi, které ohrožují životy a zdraví lidí, jejich majetek nebo životní prostředí. Lidská společnost se snaží vzniku těchto událostí zabránit, případně minimalizovat jejich následky na přijatelnou míru. V závislosti na stupni svého vývoje proto buduje různě účinné ochranné a obranné mechanismy.

1. SOUČASNÝ STAV

1. 1. Legislativa

Ústava České republiky, zákon č. 1/1993;

Zákon č. 2/1969 Sb. o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR;

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky;

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky;

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky;

Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů;

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon);

Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně;

Zákon č. 283/1991 Sb. o policii České republiky;

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení);

Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení);

Zákon č. 131/2000 Sb. o hlavním městě Praze;

Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí;

Zákon č. 86/2002 Sb. ochraně ovzduší;

Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách;

Zákon č. 18/1997 Sb. o mírovém využívání atomové energie a ionizujícího záření;

Zákon č. 157/1997 Sb. o chemických látkách a chemických přípravcích;

Zákon č. 185/2001 Sb. o odpadech;

Zákon č. 166/1999 Sb. o veterinární péči a o změně některých zákonů (veterinární zákon).

Zákon č. 59/2006 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky.

1. 2. Vymezení pojmů

Riziko

Možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit.

(Bezpečnostní strategie ČR, 2003)

Mimořádná událost

Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

(Zákon č. 239/2000 Sb.)

Krizová situace

Je mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí (vyhláší hejtman kraje nebo primátor hl. m. Prahy), nouzový stav (vyhláší vláda ČR, popř. předseda vlády ČR), stav ohrožení státu nebo válečný stav (vyhláší Parlament ČR). Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob.

(Zákon č. 240/2000 Sb.)

Tab. 1.1 - Stav nebezpečí

<i>Vyhlašuje</i>	Hejtman kraje (primátor hlavního města Prahy);
<i>Důvod</i>	jsou-li v případě živelní pohromy, ekologické nebo průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek, životní prostředí, pokud nedosahuje intenzita ohrožení značného rozsahu a není možné odvrátit ohrožení běžnou činností správních úřadů a složek integrovaného záchranného systému;
<i>Území</i>	celý kraj nebo jeho část;
<i>Doba trvání</i>	nejvýše 30 dnů (prodloužení doby jen se souhlasem vlády);

Viz § 3 [zákona č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů \(krizový zákon\)](#), ve znění pozdějších předpisů.

Tab. 1.2 - Nouzový stav

<i>Vyhlašuje</i>	Vláda České republiky popřípadě předseda vlády;
<i>Důvod</i>	v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost;
<i>Území</i>	celý stát nebo jen omezené území státu;
<i>Doba trvání</i>	nejdéle 30 dnů (prodloužit může pouze Poslanecká sněmovna);

Viz čl. 5 a 6 [Ústavního zákona č.110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky](#), ve znění pozdějších předpisů.

Tab. 1.3 - Stav ohrožení státu

<i>Vyhlašuje</i>	Parlament České republiky na návrh vlády;
<i>Důvod</i>	je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu nebo územní celistvost státu anebo jeho demokratické základy;
<i>Území</i>	celý stát nebo jen omezené území státu;
<i>Doba trvání</i>	není omezeno.

Viz čl. 7 [Ústavního zákona č.110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky](#), ve znění pozdějších předpisů.

Tab. 1.4 - Válečný stav

<i>Vyhlašuje</i>	Parlament České republiky
<i>Důvod</i>	je-li Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení;
<i>Území</i>	celý stát;
<i>Doba trvání</i>	není omezeno.

Viz čl. 43 [Ústavního zákona č.1/1993 Sb., ústava České republiky](#), ve znění pozdějších předpisů a čl. 2 [Ústavního zákona č.110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky](#), ve znění pozdějších předpisů.

1. 3. Integrovaný záchranný systém, mimořádná událost.

Integrovaný záchranný systém (IZS)

Koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací dvěma nebo více složkami integrovaného záchranného systému. Koordinací postupu složek IZS při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti.

Základními složkami IZS jsou: Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky.

Ostatní složky IZS

Ostatními složkami integrovaného záchranného systému jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracem. Ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Záchranný sbor

Jednotně organizovaný sbor k provádění a řízení záchranných prací při mimořádných událostech a krizových situacích (např. Báňská záchranná služba, Hasičský záchranný sbor ČR, Horská služba atd.).

Záchranné práce

Činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. (www.mvcr.cz)

Likvidační práce

Činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) a rizika působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Stupně poplachu

Při mimořádných událostech se vyhláší 1., 2., 3. a zvláštní stupeň poplachu, vzestupně dle závažnosti situace.

Ústřední poplachový plán IZS

Dokument schválený ministrem vnitra pro povolávání vybraných sil a prostředků složek IZS při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací

Poplachový plán IZS kraje

Dokument vydaný formou nařízení kraje pro povolávání pomoci vybraných sil a prostředků složek IZS a při strategické koordinaci záchranných a likvidačních prací na úrovni kraje.

(Vyhláška č. 328/2000 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému)

Stálé orgány pro koordinaci složek IZS

Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou operační a informační střediska integrovaného záchranného systému, kterými jsou operační střediska hasičského záchranného sboru kraje a operační a informační středisko generálního ředitelství hasičského záchranného sboru.

Ministerstva a jiné ústřední správní orgány

Ministerstva a jiné ústřední správní orgány při přípravě na mimořádné události, při provádění záchranných a likvidačních prací a při ochraně obyvatelstva v oboru své působnosti vedou přehled zdrojů rizik, provádějí analýzy ohrožení a v rámci prevence sjednávají nápravu skutečností a stavů, které by mohly způsobit vznik mimořádné situace.

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo vnitra sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, právnických osob a fyzických osob vykonávajících podnikatelskou činnost. Dále usměrňuje IZS. Zpracovává ústřední poplachový plán IZS, který schvaluje ministr vnitra. Provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů IZS krajů. Zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění.

Zabezpečuje ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací, jestliže

- a) MU přesahuje státní hranice České republiky, nebo
- b) MU přesahuje území kraje a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu, anebo
- c) o tuto koordinaci požádá velitel zásahu, starosta obce s rozšířenou působností nebo hejtman.

Orgány kraje

Krajský úřad organizuje součinnost mezi obecními úřady obcí s rozšířenou působností a dalšími správními úřady a obcemi v kraji. Zpracovává havarijní plán kraje.

Zpracovává poplachový plán IZS. Spolupracuje při zpracování a aktualizaci povodňového plánu kraje. Uvedené úkoly orgánů kraje plní hasičský záchranný sbor kraje.

Hejtman

Hejtman schvaluje havarijní plán kraje, vnější havarijní plán a poplachový plán IZS kraje. Koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení MU vzniklé na území kraje, pokud přesahuje území jednoho správního obvodu obce s rozšířenou působností a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu nebo jej o to požádal anebo jej o to požádal starosta obce s rozšířenou působností. Pro koordinaci záchranných a likvidačních prací může hejtman použít krizový štáb kraje.

Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Obecní úřad obce s rozšířenou působností zajišťuje připravenost svého správního obvodu na MU, provádění záchranných a likvidačních prací a ochranu obyvatelstva. Tyto úkoly obecního úřadu obce s rozšířenou působností plní hasičský záchranný sbor kraje, který také zpracovává vnější havarijní plán, pokud zóna havarijního plánování nepřesahuje správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Pokud zóna havarijního plánování přesahuje území správního obvodu obce s rozšířenou působností, pak spolupracuje při zpracování vnějšího havarijního plánu s krajským úřadem.

Starosta obce s rozšířenou působností

Starosta ORP koordinuje záchranné a likvidační práce při řešení mimořádné události vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu obce s rozšířenou působností, pokud jej velitel zásahu o koordinaci požádal, může použít krizový štáb své obce. Starosta ORP schvaluje vnější havarijní plány.

Orgány obce

Obecní úřad zajišťuje připravenost obce na mimořádné události a podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací s integrovaným záchranným systémem. Zajišťuje varování, ukrytí a evakuaci osob před hrozícím nebezpečím. Hospodaří s materiálem civilní ochrany. Poskytuje podklady a informace hasičskému záchrannému sboru kraje potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo vnějšího havarijního plánu. Podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatelstva. Vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany v obci. Obecní úřad seznamuje právnické a fyzické osoby v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými záchrannými a likvidačními pracemi a ochranou obyvatelstva, za tímto účelem organizuje jejich školení.

Obecní úřad je dotčeným orgánem z hlediska ochrany obyvatelstva při rozhodování o umístění a povolování staveb, změnách staveb a změnách v užívání staveb, odstraňování staveb a při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení.

Starosta obce

Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím. Organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce. Organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce. Je oprávněn vyzvat právnické a fyzické osoby k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

1. 4. Havarijní plán

Existují dva základní typy havarijních plánů:

- ❖ havarijní plán kraje,
- ❖ vnější a vnitřní havarijní plán.

Havarijní plán kraje se použije pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu. Zpracovává jej hasičský záchranný sbor kraje za použití:

- analýzy vzniku mimořádných událostí a z toho vyplývajících ohrožení území kraje,
- podkladů poskytnutých právníky osobami a podnikajícími fyzickými osobami,
- podkladů poskytnutých dotčenými správními úřady, obecními úřady, jednotlivými složkami a ve spolupráci s nimi.

Havarijní plán kraje schvaluje hejtman. Jedno vyhotovení havarijního plánu kraje se ukládá jako součást krizového plánu kraje. Havarijní plán kraje obsahuje textové dokumenty doplněné grafickou dokumentací, kterou tvoří mapy, grafy a schémata.

Způsob zpracování havarijního plánu kraje specifikuje vyhláška č. 328/2001 Sb., příloha č. 1.

Havarijní plán kraje se člení na:

- A. informační část,**
- B. operativní část a**
- C. plány konkrétních činností.**

A. Informační část tvoří:

Charakteristika kraje:

- a) geografická,
- b) demografická,
- c) klimatická a hydrologická a
- d) popis infrastruktury.

Pro jednotlivé druhy mimořádných událostí se uvedou skutečnosti zjištěné analýzou možného vzniku mimořádných událostí. Při možnosti vzniku jednoho druhu mimořádné události na více místech území kraje a za obdobných místních podmínek se podrobně popíše nejvíce nebezpečná varianta; u ostatních variant se uvedou pouze odlišnosti a specifika.

B. Operativní část tvoří:

Seznam sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce. Uvedou se jen tehdy, pokud nejsou zahrnuty v poplachových plánech, přičemž poplachový plán kraje se k havarijnímu plánu kraje přiloží.

C. Druhy plánů konkrétních činností tvoří:

Za účelem konkrétních činností pro provádění záchranných a likvidačních prací na území kraje se zpracovává plán:

- a) vyrozumění,
- b) traumatologický,
- c) varování obyvatelstva,
- d) ukrytí obyvatelstva,
- e) individuální ochrany obyvatelstva,
- f) evakuace obyvatelstva,
- g) nouzového přežití obyvatelstva,
- h) monitorování,
- i) pohotovostní plán veterinárních opatření,
- j) veřejného pořádku a bezpečnosti,
- k) ochrany kulturních památek,
- l) hygienických a protiepidemických opatření,
- m) komunikace s veřejností a hromadnými informačními prostředky,
- n) odstranění odpadů.

Vnější havarijní plán zpracovává hasičský záchranný sbor územně příslušného kraje, schvaluje jej hejtman. Vnější havarijní plán se zpracovává pro:

- a) jaderné zařízení nebo pracoviště IV. kategorie, u nichž je stanovena zóna havarijního plánování (viz zákon č. 18/1997 Sb.)
- b) objekty a zařízení, u kterých je možnost vzniku závažné havárie způsobené nebezpečnými chemickými látkami a přípravky.

Zpracovává se v několika vyhotoveních, jedno se ukládá jako součást krizového plánu, druhé na operační a informační středisko hasičského záchranného sboru a další obdrží příslušný obecní úřad, v jehož správním obvodu se zdroj nachází. Vnější havarijní plán se prověřuje minimálně jednou za 3 roky cvičením. Způsob zpracování vnějšího havarijního plánu specifikuje vyhláška č. 328/2001 Sb., příloha č. 2.

Pro potřeby zpracování vnějšího havarijního plánu se území zóny havarijního plánování rozdělí na **sektory s až šestnácti pravidelnými výsečemi** v závislosti na směru větru a na soustředné kruhy. V okolí jaderného zařízení nebo pracoviště IV. kategorie je středový prostor (zpravidla kruhový), ve kterém jsou příslušná a předem stanovená opatření uplatňována bez ohledu na směr šíření radioaktivních látek a bez ohledu na výsledky monitorování radiační situace. Přesný průběh hranic sektorů a středového prostoru se přizpůsobí místním územním a demografickým poměrům.

Ochranná opatření mají formu plánů konkrétních činností pro příslušné sektory zóny havarijního plánování. Vymezení velikosti zóny havarijního plánování stanoví Státní úřad pro jadernou bezpečnost na základě návrhu držitele povolení.

Vnější havarijní plán obsahuje textovou a grafickou část. Textová část obsahuje údaje informačního a operativního charakteru a plány konkrétních činností. Grafická část obsahuje mapy, grafy, schémata, rozmístění sil a prostředků, způsoby vedení záchranných a likvidačních prací, směry možnosti šíření radioaktivních látek při radiační havárii apod.

Vnější havarijní plán se člení, stejně jako havarijní plán kraje, na:

- A. informační část,
- B. operativní část a
- C. plány konkrétních činností.

Vnitřní havarijní plán je účelový dokument provozovatelů rizikových činností k přípravě a provádění záchranných a likvidačních prací při mimořádné události. (Vyhláška č. 328/2001 Sb.)

1. 5. Systém krizového řízení

Orgány krizového řízení

Orgány (vláda ČR, ministerstva a ostatní správní úřady, Česká národní banka, orgány krajů, obcí a určené orgány s územní působností), které ve prospěch svého zřizovatele zabezpečují analýzu a vyhodnocení možných ohrožení jeho bezpečnosti, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravnými opatřeními a řešením krizových situací.

Bezpečnostní rada státu (BRS)

Stálý pracovní orgán vlády ČR v oblasti bezpečnostní problematiky. BRS byla zřízena na základě ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR. Základním úkolem BRS je podílet se na tvorbě spolehlivého bezpečnostního systému státu, zabezpečovat koordinaci a kontrolu opatření k zajištění bezpečnosti ČR a mezinárodních závazků. Stálými pracovními orgány BRS jsou: Výbor pro koordinaci zahraniční bezpečnostní politiky, Výbor pro obranné plánování, Výbor pro civilní nouzové plánování a Výbor pro zpravodajskou činnost. Pracovním orgánem BRS pro řešení krizových situací je Ústřední krizový štáb. BRS tvoří předseda vlády ČR a další vybraní členové vlády ČR podle rozhodnutí vlády ČR.

Bezpečnostní rada kraje

Bezpečnostní rada kraje je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Předsedou bezpečnostní rady kraje je hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy, který jmenuje členy bezpečnostní rady kraje.

Bezpečnostní rada obce

Bezpečnostní rada obce určené podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, je koordinačním orgánem pro přípravu na krizové situace. Takto určené obci je hasičským záchranným sborem kraje uložena povinnost rozpracovat vybrané úkoly krizového plánu kraje. Předsedou bezpečnostní rady obce určené je starosta příslušné obce, který jmenuje členy.

Ústřední krizový štáb (ÚKŠ)

Pracovní orgán vlády ČR k řešení krizových situací, zařazený vládou ČR do systému BRS. ÚKŠ připravuje návrhy na řešení krizových situací BRS nebo v případě nebezpečí z prodlení přímo vládě ČR. Podle charakteru krizové situace jmenuje předseda vlády ČR a BRS, který rozhoduje o aktivaci ÚKŠ, předsedou ÚKŠ ministra vnitra nebo ministra obrany.

Krizový štáb kraje

Krizový štáb kraje zřizuje hejtman kraje, v Praze primátor hlavního města Prahy jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací.

Krizový štáb obce

Krizový štáb obce určené podle § 15 odst. 4 písm. a) zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, zřizuje starosta příslušné obce jako svůj pracovní orgán k řešení krizových situací (Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů).

1. 6. Krizový plán

Jedná se o soubor dokumentů obsahujících popis a analýzu hrozeb a souhrn krizových opatření a postupů, které ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní

samosprávy zpracovávají k zajištění připravenosti na řešení krizových situací v dané působnosti dle zákona.

Krizový plán se skládá ze základní a přílohové části. Opatření v krizovém plánu se užívají pouze v souvislosti s krizovou situací. Náležitosti a způsoby zpracování krizových plánů upravuje nařízení vlády č. 462/2000 Sb. – „Metodika zpracování krizových plánů“.

Základní část krizového plánu obsahuje:

- vymezení působnosti, odpovědnosti a úkolů správních úřadů, orgánů samosprávy, jimž zákon ukládá povinnost zpracovat krizový plán,
- charakteristiku organizace krizového řízení,
- výčet a hodnocení možných krizových situací.

Přílohovou část krizového plánu tvoří:

- a) přehled sil a prostředků včetně jejich počtu a využitelnosti,
- b) katalog krizových opatření (obsahuje zásady a postupy realizace krizových opatření),
- c) typové plány (ústřední správní úřady podle své působnosti stanoví jednotlivé druhy krizových situací a následně doporučené typové postupy, zásady a opatření pro jejich řešení),
- d) operační plány (vnější havarijní plány, povodňové plány, nálezové plány, plány veterinárních opatření, traumatologický plán, operační plán k zajištění úkolů obrany),
- e) plány nezbytných dodávek,
- f) plán hospodářské mobilizace,
- g) plán akceschopnosti,
- h) plány spojení,
- i) plán materiálně technického zabezpečení
- j) plán zdravotnického zabezpečení,
- k) mapy rizik a řešení.

Krizový plán zpracovávají:

- ❖ ministerstva a jiné ústřední správní úřady (k zajištění připravenosti na řešení krizové situace v jejich oboru působnosti),
- ❖ kraj, HZS kraje – krizový plán kraje,
- ❖ obecní úřad určené obce (určí HZS kraje, rozpracovávají určené úkoly pro krizový plán kraje),
- ❖ Česká národní banka, (v oblasti měnové politiky a bankovníctví),
- ❖ kancelář Poslanecké sněmovny,
- ❖ kancelář Senátu,
- ❖ kancelář prezidenta republiky,
- ❖ Úřad vlády,
- ❖ Nejvyšší kontrolní úřad,
- ❖ Bezpečnostní informační služba.

Způsob zpracování krizového plánu kraje:

HZS kraje, krajský úřad a obecní úřad pověřené obce projednají v územně příslušné bezpečnostní radě způsob zpracování krizového plánu a to zejména:

- ❖ zaměření a rozsah krizových plánů,
- ❖ určené osoby odpovědné za koordinaci zpracování krizového plánu kraje, a dílčích částí krizového plánu kraje,
- ❖ harmonogram zpracování krizového plánu kraje,
- ❖ rozsah spolupráce s dalšími subjekty, které se na zpracování podílí,
- ❖ termín zpracování.

Plán krizové připravenosti

Plán, ve kterém je upravena příprava příslušné právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby k řešení krizových situací. (Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. – „Metodika zpracování krizových plánů“.)

1. 7. Ochranná opatření

Ochrana obyvatelstva

Plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu i mimo něj, zejména varování, vyrozumění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.

Kolektivní ochrana

Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit skupiny osob před následky mimořádných událostí a krizových situací. Zajišťuje se zejména evakuací a ukrytím v improvizovaných a ve stálých úkrytech.

Individuální ochrana

Soubor organizačních a materiálních opatření, jejichž cílem je chránit jednotlivce před účinky nebezpečných chemických, radioaktivních nebo biologických látek. K individuální ochraně se využívají prostředky ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla.

Prostředky improvizované ochrany, prostředky individuální ochrany

Prostředky improvizované ochrany jsou jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí a které omezeným způsobem nahrazují prostředky individuální ochrany.

Prostředky individuální ochrany: ochranné masky a ochranné filtry pro ochranu dýchacích cest, dětské ochranné kazajky a ochranné oděvy pro ochranu povrchu těla.

Varování

Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné upozornění obyvatelstva orgány veřejné správy na hrozící nebo nastalou mimořádnou událost, vyžadující realizaci opatření na ochranu obyvatelstva a majetku. Zahrnuje zejména varovný signál, po jehož provedení je neprodleně realizováno informování obyvatelstva o povaze nebezpečí a o opatřeních k ochraně života, zdraví a majetku.

Vyrozumění

Souhrn technických a organizačních opatření zabezpečujících včasné předávání informací o hrozící nebo nastalé MU orgánům krizového řízení, právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám podle havarijních plánů nebo krizových plánů.

Ukrytí obyvatelstva

Ukrytí obyvatelstva je využití úkrytů a jiných vhodných prostorů k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem, chemickými nebo biologickými látkami a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení. K tomuto účelu se využívají improvizované a stálé úkryty.

Evakuace

Evakuace je souhrn technických a organizačních opatření zabezpečující přemístění osob, zvířat a majetku v daném pořadí priority z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, ve kterých je zajištěno pro osoby náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věcné prostředky uskladnění. (Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva)

Evakuační zavazadlo

Připravuje se pro případ krátkodobého opuštění místa pobytu v důsledku vzniku mimořádné nebo krizové situace. Obsahuje zejména základní trvanlivé potraviny, předměty denní potřeby, osobní doklady, pojistné smlouvy, peníze a cennosti, přenosné rádio s rezervními bateriemi, toaletní a hygienické potřeby, léky, svítilnu, náhradní oděv, obuv, pláštěnku, spací pytel nebo přikrývku, kapesní nůž, šití a jiné drobnosti. Evakuační zavazadlo se označuje jménem a adresou.

Nouzové přežití

Nouzové přežití je dočasný způsob přežití obyvatelstva postiženého následky mimořádných událostí nebo krizových situací. Zahrnuje zejména opatření k nouzovému ubytování, zásobování potravinami, pitnou vodou a energiemi a organizování humanitární pomoci. (Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

Dohoda o poskytnutí věcné nebo osobní pomoci při záchranných a likvidačních pracích

Zvláštní druh písemné příkazní smlouvy, v níž se příkazník zavazuje poskytnout pomoc při záchranných a likvidačních pracích, aniž by se příkazce zavazoval k pravidelným platbám, jestliže nenastala potřeba pomoci.

Osobní pomoc

Činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

Pracovní povinnost

Povinnost fyzických osob vykonávat po nezbytně nutnou dobu určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace a které jsou tyto osoby povinny konat v místě určeném orgánem krizového řízení, a podle potřeb pro řešení krizové situace i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

(Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, a zákon č.

222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky,

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů)

Věcná pomoc, věcný prostředek

Věcná pomoc: poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí též pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. (Zákon č. 239/2000 Sb. o IZS a o změně některých zákonů)

Věcný prostředek: Movité a nemovité věci ve vlastnictví státu, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob nebo jimi poskytované služby, které lze využít při řešení MU a KS a v zájmu zajišťování obrany státu. (Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany ČR, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

Prevence, preventivní práce

Soubor opatření, jejichž cílem je předcházení mimořádným událostem a krizovým situacím popř. předcházení škodlivým činnostem. Opatření jsou pasivní /technická (např. výstavba různých obranných systémů), organizační, výchova obyvatel/ a aktivní (výstavba systémů, které snižují vznik mimořádné situace apod.).

Preventivní práce: činnosti a opatření materiálního, plánovacího, organizačního a vzdělávacího charakteru, které mají za účel předejít možnosti vzniku mimořádné události, snížit pravděpodobnost jejího vzniku nebo snížit škodlivé působení mimořádné události po jejím případném vzniku.

(www.mvcr.cz)

1. 8. Povodeň

Povodeň

Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku. Přechodné výrazné stoupnutí vodní hladiny konkrétního vodního toku, při kterém se voda z koryta vylévá, způsobuje následné zaplavení bezprostředního i blízkého okolí vodního toku, ohrožuje životy a majetek, devastuje životní prostředí a působí značné

materiální škody. Povodeň je i stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod.

Povodeň může být způsobena přírodními jevy, zejména táním, dešťovými srážkami nebo chodem ledů - **přirozená povodeň**, nebo jinými vlivy, zejména poruchou vodního díla, která může vést až k jeho havárii (protržení) nebo nouzovým řešením kritické situace na vodním díle - **zvláštní povodeň**.

Rozsah opatření prováděných při řízení ochrany před povodněmi se řídí nebezpečím nebo vývojem povodňové situace, která se vyjadřuje třemi stupni povodňové aktivity:

I. stupeň – stav bdělosti, II. stupeň – stav pohotovosti, III. stupeň – stav ohrožení.

První stupeň (stav bdělosti)

nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí; vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost vodnímu toku nebo jinému zdroji povodňového nebezpečí, zahajuje činnost hlásná a hlídková služba; na vodních dílech nastává tento stav při dosažení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností z hlediska bezpečnosti díla nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně.

Druhý stupeň (stav pohotovosti)

se vyhláší v případě, že nebezpečí přirozené povodně přerůstá v povodeň; vyhláší se také při překročení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti; aktivizují se povodňové orgány a další účastníci ochrany před povodněmi, uvádějí se do pohotovosti prostředky na zabezpečovací práce, provádějí se opatření ke zmírnění průběhu povodně podle povodňového plánu.

Třetí stupeň (stav ohrožení)

se vyhláší při nebezpečí vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku v záplavovém území; vyhláší se také při dosažení kritických hodnot

sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti současně se zahájením nouzových opatření; provádějí se zabezpečovací a podle potřeby záchranné práce nebo evakuace.

Druhý a třetí stupeň povodňové aktivity vyhláší a odvolávají ve svém územním obvodu povodňové orgány. Podkladem je dosažení nebo předpověď dosažení směrodatného limitu hladin nebo průtoků stanovených v povodňových plánech, zpráva předpovědní nebo hlásné povodňové služby, doporučení správce vodního toku, oznámení vlastníka vodního díla, případně další skutečnosti charakterizující míru povodňového nebezpečí. O vyhlášení a odvolání povodňové aktivity je povodňový orgán povinen informovat subjekty uvedené v povodňovém plánu a vyšší povodňový orgán. Směrodatné limity vodních stavů pro vyhlášení stupňů povodňové aktivity jsou obsaženy v povodňových plánech.

Povodňový plán

Dokument obsahující způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací, způsob aktivace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochrany objektů, přípravy a organizace záchranných prací a zajištění povodní narušených funkcí v objektech a v území a stanovené směrodatné limity povodňové aktivity. Dělí se na věcnou, organizační a grafickou část.

Přípravná opatření pro nebezpečí povodně:

- a) stanovení záplavových území,
- b) vymezení směrodatných limitů stupňů povodňové aktivity,
- c) povodňové plány,
- d) povodňové prohlídky,
- e) příprava předpovědní a hlásné povodňové služby,
- f) organizační a technická příprava,
- g) vytváření hmotných povodňových rezerv,
- h) vyklízení záplavových území,

- i) příprava účastníků povodňové ochrany,
- j) činnost předpovědní povodňové služby,
- k) činnost hlášené povodňové služby,
- l) varování při nebezpečí povodně,
- m) zřízení a činnost hlídkové služby,
- n) evidenční a dokumentační práce.

Opatření za povodně jsou :

- a) řízené ovlivňování odtokových poměrů,
- b) povodňové zabezpečovací práce,
- c) povodňové záchranné práce,
- d) zabezpečení náhradních funkcí a služeb v území zasaženém povodní.

1. 9. Nebezpečné látky

Nebezpečná chemická látka, nebezpečný přípravek

Látky nebo přípravky, které za podmínek stanovených zákonem č. 356/2003 Sb. Mají jednu nebo více nebezpečných vlastností, pro které jsou klasifikovány jako: výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé, hořlavé, vysoce toxické, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci, nebezpečné pro životní prostředí.

Závažná havárie

Mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu nebo zařízení, v němž je nebezpečná látka vyráběna, vede k bezprostřednímu nebo násilnému závažnému poškození nebo ohrožení života a zdraví občanů, hospodářských zvířat, životního prostředí nebo ke škodě na majetku, která přesahuje

limity uvedené v příloze č. 3 k zákonu č. 353/1999 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky.

Zóna havarijního plánování

Území v okolí objektu nebo zařízení, v němž krajský úřad, v jehož územním obvodu se nachází objekt nebo zařízení, kde je umístěna nebezpečná látka, uplatňuje požadavky havarijního plánování formou vnějšího havarijního plánu a v němž zajišťuje veřejné projednávání stanovených dokumentů. (Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů)

CHLOR

Žlutozelený, jedovatý plyn s ostrým zápachem. Je 2,5krát těžší než vzduch. Molekulová hmotnost 35,5; hustota 1557 g/m³; bod varu – 34st.C. Je snadno rozpustný ve vodě (v 1 litru vody se při 20 st.C rozpustí 2,2 l chloru). Dále je velmi reaktivní, slučuje se s velkým množstvím prvků, reaguje s anorganickými i organickými látkami, zpravidla za uvolnění tepla. Při styku s vlhkým vzduchem vytváří mlhu. Na jeho snadné rozpustnosti ve vodě je založena i likvidace možného výronu – skrápění místa výronu vodou nebo vodní mlhou.

Jeho toxicita vychází především z naleptávání sliznic dýchacího ústrojí při vdechování a následného otoku plic se zpožděním až do dvou dnů. Při menších koncentracích dráždí ke kašli, při větších může dojít ke zmiňovanému edému plic až k udušení. Ochranou je funkční ochranná maska, v případě nouze kus látky namočený ve vodě, přes který postižená osoba dýchá.

První pomoc: Přenést postiženého na čerstvý vzduch, uložit jej do stabilizované polohy, uvolnit těsné části oděvu, při zástavě dechu okamžitě zavést umělé dýchání. Sejmout potřísněné části oděvu, postižená místa na těle omývat vodou a zakrýt sterilním obvazem. Zasažené oči důkladně promývat asi 10 – 15 minut vodou při násilném otevření víček. Transportovat vleže ve stabilizované poloze, předat k ošetření lékaři.

ČPAVEK

Bezbarvý plyn nebo kapalina ostrého, čpavého zápachu. Molekulová hmotnost 17,03; hustota 771g/m³; bod tání – 77,8 st.C; bod varu – 33,5 st.C. Je velmi dobře rozpustný ve vodě. Při uvolnění plynu se tvoří velké množství studené mlhy a leptavé výbušné směsi. Mlha je těžší než vzduch. Hrozí riziko vznícení působením vysoké teploty nebo silného zdroje energie. Při kontaktu s kyselinami vzniká prudká neutralizační reakce. Kapalný i plynný silně dráždí a leptá oči, dýchací cesty, plíce a kůži. Způsobuje dráždivý kašel a dušnost, křeče dýchání mohou vést až k udušení. Kapalný vyvolává silné omrzliny. Jeho toxicita je ve srovnání s chlórem podstatně menší a s ohledem na jeho hustotu je nebezpečná koncentrace při úniku v mnohem menších vzdálenostech než u chloru.

První pomoc: Přenést postiženého na čerstvý vzduch, uložit jej do stabilizované polohy, uvolnit těsné části oděvu, při zástavě dechu okamžitě zavést umělé dýchání. Sejmout potřísněné části oděvu, postižená místa na těle omývat vodou a zakrýt sterilním obvazem. Omrzlá místa na těle netřít. Postižený nesmí prochladnout. Zasažené oči důkladně promývat asi 10 – 15 minut vodou při násilném otevření víček. Transportovat vleže ve stabilizované poloze, předat k ošetření lékaři.

(MČ Praha 4)

2. CÍLE PRÁCE A HYPOTÉZY

2. 1. Cíle práce

- ❖ Provedení průzkumu o informovanosti obyvatel o správném chování za mimořádné události nebo krizového stavu.
- ❖ Porovnání pěti měst - obcí s rozšířenou působností v Jihočeském kraji v oblasti krizového řízení.
- ❖ Seznámení se vzdělávacími projekty zaměřenými na ochranu obyvatelstva v Jihočeském kraji.
- ❖ Vyvození závěru, porovnání, eventuální doporučení zkoumaným obcím.

2. 2. Hypotézy

- Pomocí dotazníku bude zjištěna kvalitní informovanost občanů o dané problematice vzhledem ke zvyšující se snaze o osvětu orgány krizového řízení a integrovaného záchranného systému.
- Zkoumaná města jsou na srovnatelné, zároveň velmi dobré úrovni a odpovídají právním normám.
- Vzdělávací projekty jsou pořádané jak samotnými městy ve spolupráci s dalšími organizacemi, tak Jihočeským krajem v rámci Evropské unie.
- Ochrana obyvatelstva je věnována značná pozornost.

3. METODIKA

3. 1. *Způsob řešení problému*

Nejprve jsem se seznámila s platnou legislativou, odbornou literaturou a metodickými pomůckami na dané téma.

Pro potřeby práce jsem si zvolila 5 měst, která jsou zároveň obcemi s rozšířenou působností: **Písek, Jindřichův Hradec, Třeboň, Soběslav a Český Krumlov**. Tato města mají mnoho společného, ale stejně tak jsou i velmi specifická. Platí to jak o jejich geografických a přírodních, tak o ekonomických podmínkách. Osobně jsem navštívila městské úřady, konkrétně oddělení krizového řízení a seznámila se s chodem pracovišť.

Za pomoci vedoucího práce jsem sestavila dotazník. Vycházela jsem při tom z platné legislativy a konkrétních návodů, uvedených v příručce pro obyvatele, vydané MěU Písek. V každém z pěti zkoumaných měst jsem získala 50 vyplněných dotazníků. Všechny dotazníky jsem následně vyhodnotila a výsledky zpracovala.

3. 2. *JIHOČESKÝ KRAJ*

3. 2. 1. *Geografická charakteristika kraje*

Jihočeský kraj je dlouhodobě vnímán především jako **zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím a lesnictvím**. Až v průběhu minulého století se zde rozvinul průmysl se zaměřením na zpracovatelské činnosti.

Kraj představuje geograficky poměrně uzavřený celek, jehož jádro tvoří jihočeská kotlina. Na jihozápadě je obklopena Šumavou, na severozápadě výběžky Brd, na severu Středočeskou žulovou vrchovinou, na východě Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. V jihočeské kotlině se rozkládají 2 pánve, a to Českobudějovická a Třeboňská.

Podstatnou část hranice kraje tvoří státní hranice s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo (v celkové délce 323 km), dále sousedí s kraji Plzeňským, Středočeským, krajem Vysočina a Jihomoravským krajem.

Rozlohou 10 057 km² představuje kraj 12,8 % z celé České republiky. Z tohoto území zaujímají třetinu lesy, 4 % pokrývají vodní plochy. Převážná část území leží v nadmořské výšce 400 - 600 m, s čímž souvisejí poněkud drsnější klimatické podmínky. Nejvyšším bodem na území Jihočeského kraje je šumavský vrchol Plechý (1 378 m), naopak nejnižším místem (330 m) hladina Orlické přehrady v okrese Písek. (www.kraj-jihocesky.cz)

3. 2. 2. Správní členění, obyvatelstvo

V Jihočeském kraji bylo k 1. 1. 2003 zřízeno **17 správních obvodů obcí s rozšířenou působností** a 37 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Pověřené obecní úřady spravují obce v území, které je skladebné do okresů i do správních obvodů obcí s rozšířenou působností (kromě 1 obce z okresu Písek a 1 obce z okresu Tábor, které náleží ke správnímu obvodu Týn nad Vltavou v okrese České Budějovice).

Jihočeský kraj je krajem s nejmenší hustotou zalidnění z celé České republiky. V roce 2005 v kraji žilo více než 627,8 tis. obyvatel, tedy 62 obyvatel na 1 km². Z jeho 7 okresů má největší hustotu obyvatelstva okres České Budějovice, kde žije zhruba čtvrtina obyvatel kraje. Je to dáno především soustředěním do samotného města České Budějovice, v němž bydlí 94,7 tis. osob. Dalšími velkými městy jsou Tábor (35,9 tis. obyvatel), Písek (29,9 tis. obyvatel), Strakonice (23,3 tis. obyvatel) a Jindřichův Hradec (22,6 tis. obyvatel). V těchto 5 městech žije třetina Jihočechem. Naproti tomu nejmenší obce do 200 obyvatel představují 38,4 % z celkového počtu obcí, ale žije v nich pouze 4,1 % celkového počtu obyvatel kraje. Nejmenší obcí v kraji (i v celé České republice) je obec Vlkov v okrese České Budějovice s 19 trvale žijícími obyvateli.

Celkem je v kraji v současné době **623 samosprávných obcí** (46 z nich má statut města) s téměř 2 tisíci částmi obcí. Podíl městského obyvatelstva dosáhl k 31. 12. 2005 celkem 64,3 %.

Městskými památkovými rezervacemi jsou historická centra měst České Budějovice, Český Krumlov (zařazeno mezi památky UNESCO), Jindřichův Hradec, Prachatice, Slavonice, Tábor a Třeboň. Kromě toho je v kraji celá řada historických pamětihodností, například zámky Hluboká nad Vltavou, Český Krumlov, Orlík, Blatná, Červená Lhota a hrad Zvíkov. Významná je též lidová architektura, především tzv. „selské baroko“. Mezi nejznámější památky tohoto druhu patří náves v Holašovicích (okres České Budějovice), která byla v roce 1998 zařazena mezi památky chráněné UNESCO.

3. 2. 3. Průmysl, ekonomika, doprava

Průmyslová výroba je koncentrována především v **českobudějovické aglomeraci**, výraznější podíl průmyslu je rovněž v okresech **Tábor a Strakonice**. V České republice však kraj nepatří mezi rozhodující průmyslové oblasti, podíl na tržbách průmyslových podniků ČR v roce 2005 činil 4,7 %. Z odvětvového hlediska převažuje zpracovatelský průmysl, v jeho rámci pak výroba potravin a nápojů, výroba dopravních prostředků a zařízení. Stavební podniky v kraji zajišťují především práce na nové výstavbě, modernizaci a rekonstrukci v rámci Jihočeského kraje (na produkci v ČR se podílely 4,1 %).

Ve statistickém registru ekonomických subjektů bylo koncem roku 2005 registrováno více než **144 tis. podniků, organizací a podnikatelů**. Jeho největší část tvořili podnikatelé - fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku (více než 101,7 tis. subjektů) a samostatně hospodařící rolníci a zemědělství podnikatelé (8,5 tis. subjektů).

V kraji je zaznamenávána stále se **zvyšující intenzita dopravy, zejména silniční**. V železniční dopravě sice přes jeho území nevedou hlavní železniční koridory, přesto je zde několik důležitých uzlů. Mezi zajímavosti jižních Čech patří zbytky koněspřežní železnice (první na evropské pevnině), spojující České Budějovice s hornorakouským Lincem. Nalezneme zde rovněž nejvýše položenou železniční stanici v ČR (Kubova Huť) a také úzkokolejné dráhy směřované z Jindřichova Hradce do Obrataně a do Nové Bystřice. Silniční síť zajišťuje dostatečnou základní dopravní

dostupnost sídel, území kraje však v současné době není napojeno na republikovou dálniční síť. Poštovní služby poskytuje kolem **230 pošt**, to znamená, že poštu v místě má třetina obcí.

3. 2. 4. Nerostné zdroje, zemědělství, životní prostředí

Významným přírodním bohatstvím jsou **rozsáhlé lesy**, zejména na Šumavě a v Novohradských horách. Jedná se především o lesy jehličnaté, smrkové a borové. Největší surovinové bohatství tvoří **ložiska písků a štěrkopísků, cihlářské hlíny, kameniva a sklářských písků**. Z ostatních zdrojů je nejvýznamnější rašelina a v některých lokalitách také vápenec, křemelina a grafit.

V zemědělství převažuje v rostlinné výrobě pěstování obilovin, olejnin, píce, významná je též produkce brambor. V živočišné výrobě se jedná především o chov skotu a prasat. Celkově se zde vytváří zhruba **11 % zemědělské produkce celé republiky**.

Životní prostředí kraje lze v rámci České republiky charakterizovat jako zdravé. Lesní porosty jsou ze čtyř pětín bez poškození. Příznivým jevem je poměrně **čisté ovzduší, jedno z nejčistších v celé republice**.

Snaha o zachování přírodního prostředí se odrazila ve zřízení **Národního parku Šumava** (rozloha 685 km², z toho 340 km² náleží do Jihočeského kraje), chráněných krajinných oblastí Šumava (rozloha 945 km², z toho 728 km² se rozkládá na území Jihočeského kraje), Třeboňsko (700 km²) a Blanský les (212 km²). **V kraji se nachází 300 maloplošných chráněných území a celá řada chráněných přírodních výtvarů.**

3. 2. 5. Vodohospodářství

Území kraje náleží do povodí horní a střední Vltavy s přítoky Malší, Lužnicí, Otavou, a mnohými dalšími. V minulosti zde bylo vybudováno více než **7 000 rybníků**, jejichž celková výměra dnes představuje více než 30 tis. hektarů. Největšími z nich jsou

rybníky Rožmberk s rozlohou 490 ha, Bezdrev se 450 ha a Horusický rybník se 415 ha, které jsou zároveň největšími rybníky v České republice. Kromě toho byla na území kraje vybudována **velká vodní díla: Lipno** (největší vodní plocha v České republice 4 870 ha), **Orlík** s rozsáhlými rekreačními oblastmi a **Římov**, který zásobuje pitnou vodou značnou část kraje. V souvislosti s výstavbou jaderné elektrárny Temelín byla vybudována vodní nádrž Hněvkovice.

Území uceleného **povodí horní Vltavy** představuje povodí Vltavy po soutok s Otavou a povodí Otavy. Takto definované povodí má rozlohu zhruba 12 tisíc km². Je tvořeno třemi hydrografickými celky:

vlastním povodím horní Vltavy po soutok s Lužnicí,
povodím Lužnice a částí Vltavy po soutok s Otavou,
povodím Otavy.

Území JčK má velmi hustou hydrografickou síť čítající cca 8000 km vodních toků. Z toho více než 1500 km představují toky vodohospodářsky významné.

V uceleném povodí horní Vltavy se nachází 17 nádrží s vymezeným ochranným objemem větším než 0,5 mil. m³. Většinou se jedná o víceúčelové nádrže. Při řízení jejich provozu je nutno dbát také na ostatní účely, jako jsou zásobní a hydroenergetické, zejména při rozhodování o předvypouštění nádrže. Za povodně jsou ovšem rozhodující hlediska bezpečného převedení povodňových průtoků a povodňové ochrany území pod nádrží. Pravidla řízení výšky vodní hladiny manipulací pro jednotlivé nádrže jsou zakotveny v jejich manipulačních řádech.

Z hlediska geografického rozmístění nádrží s vyčleněným ochranným objemem jsou nejlepší možnosti pro ovlivňování průběhu povodní ve vlastním povodí horní Vltavy po soutok s Lužnicí. V povodí Lužnice sehraje dominantní úlohu rozsáhlá rybníční soustava, kde však s výjimkou rybníka Rožmberk dochází pouze k neovladatelné transformaci povodňového odtoku. V povodí Otavy se nachází jediná nádrž s vyčleněným ochranným prostorem - Husinec na horním toku Blanice. Na vlastní Otavě a jejích ostatních přítocích není možno průběh povodní aktivně ovlivňovat.

Dlouholetou tradicí má v kraji rybářství. Celková plocha rybníků, v nichž se chovají ryby, se pohybuje kolem 25 000 ha. Vytváří se v nich polovina produkce ryb České republiky, významný je také podíl v chovu vodní drůbeže (kachen a hus).

3. 2. 6. Školství, zdravotnictví, cestovní ruch

Síť školských zařízení tvoří 291 mateřských škol, 231 základních škol, 24 gymnázií, 59 středních odborných škol, 40 středních odborných učilišť, 16 vyšších odborných škol. Vysokoškolské vzdělání je možno získat na některé ze 6 fakult veřejných vysokých škol. Jihočeská univerzita má 5 fakult, které sídlí v Českých Budějovicích - zemědělskou s detašovaným pracovištěm ekonomiky a techniky cestovního ruchu v Táboře, pedagogickou, biologickou, zdravotně sociální, teologickou. V Jindřichově Hradci pak sídlí Fakulta managementu Vysoké školy ekonomické Praha. Kromě toho je možno studovat na 2 soukromých vysokých školách, a to Vysoké škole evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích nebo na Filmové akademii M. Ondříčka v Písku. **Na vysokých školách v kraji studuje v řádném studiu více než 8 200 studentů.**

Zdravotnická péče je koncentrována především v **10 nemocnicích** s 3 737 lůžky, dále v 6 odborných léčebných ústavech, 4 léčebnách pro dlouhodobě nemocné. Ambulantní péči pak zajišťuje (včetně detašovaných pracovišť) více než 400 ordinací praktického lékaře pro dospělé, 252 ordinací dětského lékaře a 389 ordinací stomatologa. Zařízení sociální péče disponují 4 398 místy.

Přírodního prostředí s vysokou lesnatostí, vodními plochami a velkým počtem kulturních památek (téměř 6 tis. objektů) je využíváno k návštěvám a **rekreaci občanů z celé ČR a v hojné míře i zahraničními turisty**. V letním období láká zejména oblast Lipna, Orlíku, jihočeských rybníků, ale také Šumavy, v zimě pak lyžařské areály Zadov - Churáňov a Lipno - Kramolín. V roce 2001 bylo k dispozici v kraji 64,3 tis. lůžek (z toho téměř polovina je sezónních) a kolem 20 tis. míst na volné ploše (k táboření). Ve struktuře ubytovacích zařízení bylo 218 hotelů s 12,3 tisíci lůžek, 403 penzionů s 9,4 tis. lůžky, 107 kempů (8,3 tis. lůžek), 406 ostatních hromadných ubytovacích zařízení (26,8

tis. lůžek) a 1 671 individuálních ubytovatelů (10,1 tis. lůžek). **Specifikem kraje je rovněž existence více než 25 tis. zařízení pro individuální rekreaci (chaty, rekreační chalupy).**

Na území kraje se nalézají několik **hraničních přechodů** silničních (Strážný, Zadní Zvonková, Přední Výtoň, Studánky, Dolní Dvořiště, Nové Hrady, České Velenice, Halámky, Nová Bystřice, Slavonice), 2 přechody železniční (Horní Dvořiště, České Velenice) a dále přechody, které jsou otevřeny pro pěší, cyklisty, případně lyžaře (Bučina, České Žleby, Stožec, Nové Údolí - Třístoličnick, Plechý, České Velenice (lávka), Chlum u Třeboně).

V posledních letech se rozvíjí mnoho forem **přeshraniční spolupráce**. Jednou z nich je Euroregion Šumava/Bayerischer Wald/Mühlviertel, který zahrnuje území o celkové rozloze 16 345 km² s 1,3 mil. obyvateli. Sdružuje 109 hornorakouských obcí, 83 bavorských obcí a 93 českých obcí (z toho 57 obcí je z Jihočeského kraje). Přínosy lze spatřovat ve vytváření a realizaci společných projektů, především v oblasti dopravy, služeb a cestovního ruchu a vzájemné výměně zkušeností. V květnu 2002 byla podepsána zakládací listina dalšího euroregionu s názvem „Silva Nortica“, který zahrnuje území okresů Jindřichův Hradec, České Budějovice, Písek a Tábor. V Dolním Rakousku se jedná o okresy Zwettl, Krems, Gmünd, Waidhofen an der Thaya a Horn. Euroregion představuje území o rozloze 10 639 km² s téměř 0,7 mil. obyvatel. Cílem přeshraniční spolupráce je společná reprezentace regionu, výměna informací, rozvoj cestovního ruchu, a podobně. Na jihočeské straně je do něho zapojeno 43 obcí s více než 265 tis. obyvateli.

3. 2. 7. Projekt INTERREG IIIC.SI.CI

Projekt je jedním z mezinárodních projektů, jež naplňuje cíle Evropské unie o spolupráci, ucelení a sjednocení činností v oblasti ochrany obyvatelstva mezi členskými zeměmi EU a zeměmi střední a východní Evropy. Projekt byl iniciován italskou provincií Macerata na základě událostí, kterými bylo území provincie v minulých letech

postiženo (září 1997 rozsáhlé zemětřesení, 1998 a 2002 povodně, poměrně časté sesuvy půdy).

Do projektu se zapojilo 13 partnerů ze 7 zemí (Itálie, Německo, Řecko, Maďarsko, Polsko, Španělsko a České republiky). Byl odstartován na jaře v roce 2004 a bude probíhat do poloviny roku 2007. Za Českou republiku je zapojen Jihočeský kraj a podílí se na něm společně s Hasičským záchranným sborem kraje.

Projekt se zaměřuje na čtyři základní témata, k nimž byla ke každému vytvořena pracovní skupina (working group – WG):

- Pracovní skupina **WG1** – vytvoření a zlepšení metod a praktických dovedností k vytvoření organizačního modelu systému řízení schopného koordinovat, řídit a optimalizovat informace, lidské a materiální zdroje.
- Pracovní skupina **WG2** – možnost spoluúčasti na využívání nových informačních a komunikačních technologií zaměřených na zlepšení techniky a nástrojů pro monitorování a prevenci rizik a dále spoluúčast na důležitých operativních nástrojích k podpoře činnosti krizového managementu.
- Pracovní skupina **WG3** – rozvoj a zlepšení metod, techniky a nástrojů pro mapování a monitorování rizik.
- Pracovní skupina **WG4** – zlepšení informovanosti a připravenosti obyvatelstva ke zvýšení sebeochrany.

Fáze projektu:

- 1.) Seznámení s ochranou obyvatelstva partnerských zemí, vypracování tzv. „Zjišťovací zprávy“ (červen – říjen 2004)
- 2.) Výměna zkušeností a znalostí mezi odborníky jednotlivých partnerských zemí, vypracování „Finálního produktu“ z činnosti jednotlivých pracovních skupin (říjen 2004 – říjen 2005)

- 3.) Transformace výsledků do lokální úrovně v jednotlivých partnerských zemích (listopad 2005 – říjen 2006)
- 4.) Zpracování závěrečné zprávy, šíření výstupů z projektu (prosinec 2006 – červen 2007)

Pilotní projekt „Vzdělávání žáků základních škol“

Jedna z oblastí, kterou se Interreg IIIC zabýval, bylo hledání metod, techniky a nástrojů k účinnému informování a připravenosti obyvatelstva na mimořádné události. Touto problematikou se zabývala pracovní skupina **WG4**, jejímiž členy byli zástupci regionu Bielsko – Biala (Polsko), provincie Trento (Itálie), provincie Cordoba (Španělsko), Nadace pro civilní ochranu Budapešť (Maďarsko), prefektura Východní Attika (Řecko) a Jihočeský kraj. **Pro 3. fázi**, ve které byla prováděna aplikace výstupů z činnosti pracovních skupin do lokální úrovně, byl navržen a odzkoušen pilotní projekt pro vzdělávání žáků 7.-9. tříd základních škol (13-15 let).

Součástí projektu bylo i navržení a zpracování vzdělávací sady skládající se z 22 plakátů formátu A3 s tematikou civilní ochrany, příručkou pro učitele a CD, která byla jednak využita ve školách, které se zúčastnily pilotního projektu a počátkem školního roku byla distribuována i do ostatních základních a středních škol v Jihočeském kraji k využití při výuce civilní ochrany na školách. Na celý projekt včetně výroby vzdělávací sady bylo využito možnosti čerpat finanční prostředky z fondu EU, které pokryly 75% celkových nákladů.

Vzdělávací pásma v ZŠ

V průběhu měsíce dubna až května 2006 proběhly na 4 základních školách: ZŠ Blatná, ZŠ Strakonice, ZŠ Týn nad Vltavou a ZŠ Kubatovka v Českých Budějovicích. přednášková vzdělávací pásma pro žáky 7.-8. tříd. Přednášející tvořili zástupci krajského úřadu – oddělení krizového řízení, hasičského záchranného sboru a Českého červeného kříže.

Program byl rozdělen na 4 části:

- ❖ Typy mimořádných událostí, složky IZS a jeho činnost.
- ❖ Zásady sebeochrany obyvatelstva.
- ❖ Hlášení na tísňovou linku.
- ❖ Poskytování první pomoci.

Pásmo bylo proloženo promítáním obrazového materiálu, praktickými ukázkami se zapojením dětí a doplňujícími soutěžními otázkami s drobnými odměnami za správné odpovědi.

Závěr projektu tvořila soutěž znalostí. Soutěž probíhala ve dvou kolech, pro každé byla zpracována sada 30 otázek s bodovým systémem hodnocení. První kolo bylo pořádáno v rámci jednotlivých škol, druhé se uskutečnilo v budově Krajského úřadu Jihočeského kraje. Soutěž byla zakončena exkurzí a ukázkou techniky Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje v Českých Budějovicích. Do budoucna se uvažuje o rozšíření soutěže také o praktickou část.

3. 2. 8. Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje

Územní působnost HZS JČK je vymezena katastrálním územím Jihočeského kraje. HZS JČK byl zřízen zákonem č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru ČR v platném znění. Funkci zřizovatele pro HZS JČK plní, v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, v platném znění, Ministerstvo vnitra České republiky.

Základním posláním HZS ČR je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech. Dalšími právními předpisy upravujícími činnost HZS ČR jsou zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně, zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, zákon č. 240/2000 Sb. o krizovém řízení a o změně některých zákonů a další.

Úkoly stanovené právními předpisy zabezpečuje šest územních odborů HZS JČK - Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice, Tábor a krajské ředitelství HZS JČK se sídlem v Českých Budějovicích, které současně plní úkoly sedmého územního odboru HZS.

Organizační struktura každého územního odboru Jihočeského kraje:

- oddělení prevence,
- pracoviště ochrany obyvatelstva a krizového a havarijního plánování,
- oddělení IZS a služeb,
- oddělení operační a informační středisko (mimo územní odbor HZS Český Krumlov),
- pracoviště provozní,
- stanice HZS kraje.

Úsek prevence a plánování

HZS JČK vykonává státní požární dozor v rozsahu vymezeném zákonem č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru ČR a způsobem stanoveným tímto zákonem a vyhláškou č. 246/2001 Sb., o požární prevenci, v platném znění. Povinnosti při výkonu státního požárního dozoru spolu úzce souvisí a vzájemně na sebe navazují. Z hlediska převažujícího obsahového zaměření lze výkon státního požárního dozoru rozdělit do následujících oblastí:

- a) kontrolní činnost,
- b) stavební prevence,
- c) zjišťování příčin vzniku požáru,
- d) správní řízení.

ad a) Kontrolní činnost

V roce 2006 bylo celkově provedeno 1243 požárních kontrol. Z tohoto počtu bylo 162 komplexních kontrol, 732 tématických kontrol a 349 kontrolních dohlídek.

Mimo rozsah stanovených kontrol byly provedeny i mimořádné tematické požární kontroly zaměřené na **stav únikových cest objektů**. Při těchto kontrolách byla s kontrolovanými subjekty konzultována i problematika **statiky objektů** v souvislosti s nadměrným zatížením střešních konstrukcí sněhem a možnosti ohrožení osob, které se v těchto objektech vyskytují.

Tematické požární kontroly byly v roce 2006 zaměřeny na ochranu úrody před požáry, na činnosti provozované na **čerpacích stanicích PHM**, na činnosti související s provozem **ubytovacích zařízení** a na činnosti provozované v podzemních hromadných garážích. V měsíci prosinci byly dále provedeny tematické požární kontroly ve vytipovaných supermarketech a nákupních střediscích v Jihočeském kraji se zaměřením na kontrolu množství prodávané a skladované zábavné pyrotechniky. Nedostatky při těchto kontrolách, které byly zjištěny u některých subjektů, především v překročení povoleného množství těchto výrobků na prodejní ploše, byly neprodleně během kontroly odstraňovány.

V roce 2006 bylo evidováno v Jihočeském kraji 10 subjektů provádějících činnosti s vysokým požárním nebezpečím. Jsou to 4 subjekty na území okresu České Budějovice, 4 subjekty na území okresu Tábor, 1 subjekt na území okresu Písek a 1 subjekt na území okresu Strakonice.

Objekty a zařízení, v nichž je umístěna nebezpečná látka nebo chemický přípravek zařazené do **kategorie B** podle zákona č. 59/2006 Sb o prevenci závažných havárií, se nacházejí na území **kraje dva:**

- ❖ Explosive Service, a.s., Praha-sklady výbušnin Drhovice OÚ HZS Tábor
- ❖ Tomegas, a.s., Milevsko-úložiště propan-butanu Branice OÚ HZS Písek

V současné době byla krajským úřadem stanovena zóna havarijního plánování pro Tomegas, a.s., Milevsko-úložiště propan-butanu a je zpracováván vnější havarijní plán HZS JčK.

ad b) Stavební prevence

Oddělení stavební prevence se v roce 2006 podstatným způsobem podílelo na výkonu státního požárního dozoru a to zejména posuzováním podkladů pro vydání územního rozhodnutí, projektové dokumentace staveb ke stavebnímu řízení, dokumentace k povolení změny stavby před jejím dokončením, dokumentace k řízení o změně v užívání stavby, apod. V roce 2006 bylo vydáno celkem 3870 stanovisek. V rámci spolupráce se stavebními úřady bylo dále posouzeno 106 žádostí nad rámec výkonu státního požárního dozoru.

Zásadní pozornost byla, při výkonu státního požárního dozoru, věnována projektovaným nebo dokončovaným stavbám, které slouží ke **shromažďování většího počtu osob** (zejména obchodní centra, apod.) nebo průmyslovým stavbám a **průmyslovým zónám** většího rozsahu.

ad c) Zjišťování příčin vzniku požáru

Za období od 1.1. do 31.12.2006 bylo na operační střediska Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje nahlášeno **celkem 1123 požárů**, které způsobily přímou hmotnou škodu ve výši 71 391 000,- Kč. Téměř každých 8 hodin vznikl jeden požár.

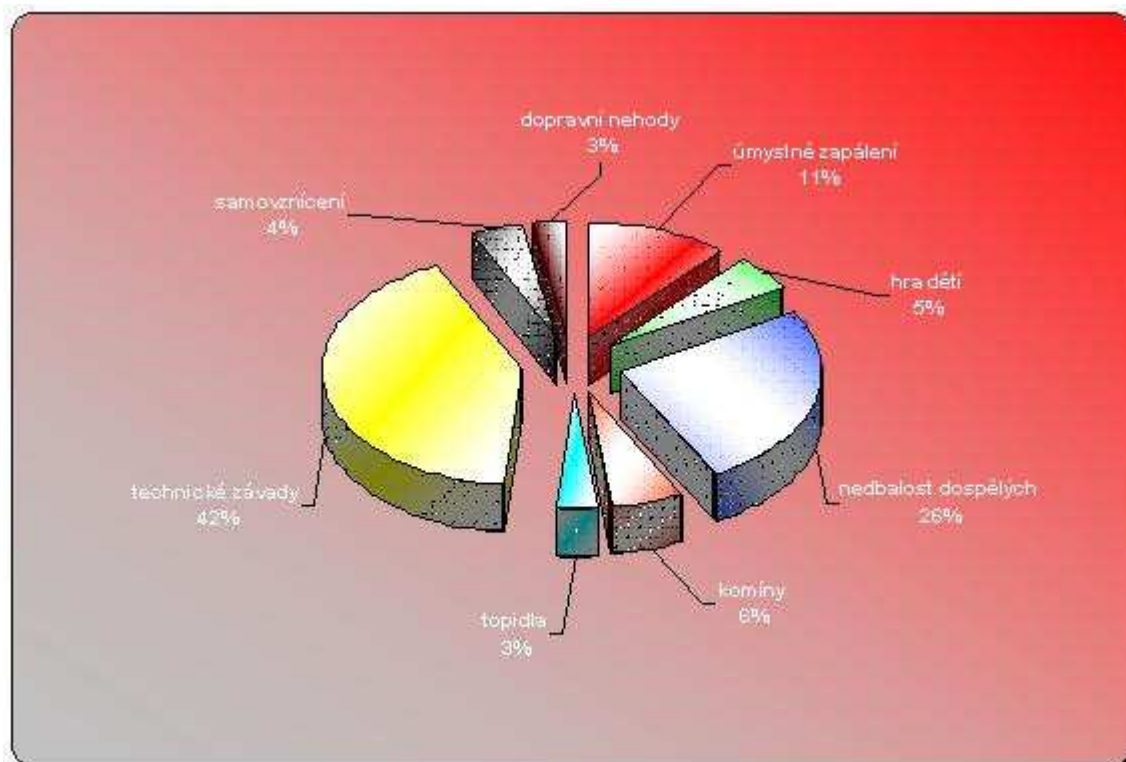
Nejvíce požárů bylo evidováno v okrese České Budějovice – 327, nejméně požárů bylo evidováno v okrese Prachatice – 73.

Při požárech v roce 2006 bylo usmrceno celkem 5 osob. Zraněno bylo 36 osob, z toho 4 příslušníci Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje a 4 členové jednotek SDH obcí.

Včasnými a účinnými zásahy jednotek požární ochrany a občanů při požárech byly na majetku uchráněny hodnoty odhadem v celkové výši 330 397 000,- Kč. Hodnoty uchráněné při technických zásazích, zejména při únicích ropných a jiných chemických produktů jsou značné a nejsou z důvodu obtížného vyčíslení ve výše uvedeném údaji zahrnuty.

Při zásazích jednotek požární ochrany (jedná se i o technické zásahy), bylo bezprostředně zachráněno 231 osob, 149 osob bylo evakuováno a hasiči se setkali se 105 usmrcenými osobami.

Graf 3.1 – Podíl vybraných příčin vzniku požárů v roce 2006

ad d) Správní řízení

HZS Jihočeského kraje se zaměřuje zejména na preventivní působení vůči právnickým a fyzickým osobám. Z tohoto důvodu řeší společensky méně nebezpečné události, u nichž nedošlo ke zranění osob nebo škodám na majetku v souladu s § 11 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Zpracování vnějšího havarijního plánu

V roce 2006 probíhaly práce na novelizaci č. 3 VHP JE Temelín. Novelizace byla po zpracování opodstatněných připomínek předložena k projednání bezpečnostní radě kraje a následně schválena hejtnanem Jihočeského kraje dne 8. 12. 2006. Poté byl plán v tištěné formě uložen na Krajském OPIS HZS JČK a předán KÚ JČK. V elektronické podobě byly výpisy z VHP JE Temelín zaslány složkám IZS, subjektům zahrnutým do VHP, starostům obcí v zóně havarijního plánování a ORP dotčených zónou havarijního plánování.

Při zpracování novelizace, která se dotkla všech částí plánu, proběhla mimo jiné aktualizace smluv na náhradní ubytování evakuovaných osob ze zóny havarijního plánování a s tím souvisejících příloh plánu týkající se jednotlivých variant evakuace. Dále byly uzavřeny dohody s firmou Makro Cash & Carry ČR, s.r.o. na zajištění zásobování vybraných skupin obyvatelstva v zóně havarijního plánování v době ukrytí a s firmou ALLDECO.CZ a.s. na zajištění likvidace radioaktivních odpadů a dekontaminaci území zasaženého radioaktivními látkami. (www.hzscb.cz)

3. 3. PÍSEK

3. 3. 1. Charakteristika města Písek

Písek je město v Jižních Čechách, ležící na řece Otavě. Je zde průmysl strojní, elektrotechnický, textilní, oděvní, potravinářský, dřevozpracující a výroba hudebních nástrojů. Město je významnou dopravní křižovatkou. Tradiční centrum kultury a vzdělanosti, dějiště hudebních a divadelních festivalů. Turistické středisko, výchozí bod do Pootaví a Povltaví.

Místo osídleno již v pravěku. Začátkem 13. století vznikla na levém břehu Otavy osada (středisko rýžování zlata), před 1254 založen hrad a královské město. Za husitských válek opora Tábora, po třicetileté válce úpadek. Nachází se zde **gotický kamenný most ze 13. století s barokními sochami - nejstarší kamenný most v Čechách.**

Katastrální výměra města: 63,22 km², obyvatel: 29 801 (rok 2005). V rámci obce s rozšířenou působností spadá pod Písek 47 obcí.

Tab. 3.1 – Stacionární zdroje s nebezpečnými látkami a přípravky

Ohrožující objekt	Nebezpečná látka, přípravek (směs)
Nemocnice Písek	chlór
Měšťanský pivovar Platan a.s., Protivín	čpavek
JČ drůbež a.s., Mirovice	čpavek
VaK a.s., úpravna vody Písek	chlór
ZŘUD – Masokombinát a.s., Písek	čpavek
Zimní stadión Písek	čpavek

3. 3. 2. Povodně

Při povodních v roce 2002 pracoval krizový štáb města. Bylo evakuováno přibližně 5000 obyvatel, materiální škody dosáhly 200 miliónů Kč. S krizovým štábem spolupracovali dobrovolní hasiči, Městská policie Písek, Policie České republiky a Armáda ČR. V rámci krizového štábu byla zřízena evakuační skupina, obyvatelé byli evakuováni různými prostředky, mimo jiné na člunech a dvěma vrtulníky.

3. 3. 3. Internetové stránky města

Na internetových stránkách města www.mupisek.cz jsou podrobné informace pod rubrikou „Bezpečnost ve městě“, která je rozdělena: „Ochrana obyvatel“, „Požární ochrana“.

„Ochrana obyvatel“ se dělí na tři části:

- A) Údaje o krizovém managementu města Písku – činnosti bezpečnostní rady města, krizového štábu města, povodňové komise obce s rozšířenou působností a povodňové komise města Písku.

- B) Příprava obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí. Obsahuje praktické rady a informace.
- C) Legislativní opatření, vztahující se k dané oblasti.

Část B o přípravě obyvatelstva k sebeochraně a vzájemné pomoci při vzniku mimořádných událostí obsahuje:

- ❖ Popis mimořádných událostí, které mohou vzniknout na území města Písku.
- ❖ Rady a návody, jak se chovat v konkrétních situacích při požáru, úniku škodlivé látky do ovzduší, povodně a záplavy, větrné smrště, teroristické akce nebo havárie jaderné elektrárny Temelín.
- ❖ Odstavce evakuace, ukrytí, nouzové přežití obyvatelstva a individuální ochrana osob pojednává stručně o principu a důvodech uvedených opatření.
- ❖ Informace pro budování **improvizovaných úkrytů** svépomocí obsahuje podrobné návody pro danou činnost. Město vlastní dokumentaci z bývalé civilní ochrany, aktualizovanou v letech 2005 a 2006. Za tím účelem je zpracován speciální SW - "Plán ukrytí obyvatelstva města Písku" o který má zájem generální ředitelství HZS ČR.

3. 3. 4. Další informace

Město Písek vydává každý měsíc nákladem 12 800 kusů periodikum ZPRAVODAJ MĚSTA PÍSKU a zdarma jej distribuuje do domácností. Je zde publikováno mimo jiné mnoho informací ohledně krizového řízení a mimořádných událostech.

Příručka pro obyvatelstvo „Co dělat při vzniku mimořádné události“

První příručku vydal Městský úřad Písek v roce 2000 nákladem 12 000 kusů. Byla distribuována zdarma do domácností společně s Píseckým zpravodajem. Brožura má 12 stran a obsah je členěn do 6 kapitol. Kromě úvodu to jsou:

- ❖ Typy mimořádných událostí na území města.
- ❖ Způsob varování a vyzoomění obyvatelstva.

- ❖ Co dělat, když zazní siréna.
- ❖ Co dělat při vzniku mimořádných událostí.
- ❖ Způsoby ochrany.

Druhou příručku vydal Městský úřad Písek v roce 2003 nákladem 15 000 kusů. Byla distribuována zdarma do domácností společně s Píseckým zpravodajem. Brožura má 23 stran a obsah je členěn do 7 kapitol:

- ❖ Mimořádné situace a události, s nimiž se můžeme setkat na území města Písku.
- ❖ Způsob varování obyvatelstva při bezprostředně hrozícím nebezpečí.
- ❖ Jak se chovat při vzniku mimořádné události.
- ❖ Evakuace.
- ❖ Než přijede sanitka.
- ❖ Krizové stavy.
- ❖ Integrovaný záchranný systém, orgány krizového řízení.

3.3.5. *Varování obyvatelstva*

V případě vzniku události, která svým charakterem ohrožuje okolí jsou občané varováni pomocí sirén varovným signálem "všeobecná výstraha" (kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin). Na území města je **8 sirén**, v městských částech Semice a Smrkovice funguje místní rozhlas. Houkání je doplněno ústní zprávou o charakteru ohrožení a opatřeních, která je nutno na ochranu obyvatelstva provést. Ústní sdělení může být předáno pomocí místního rozhlasu, rádia (Rádio Prácheň), rozhlasovými vozy, megafony, osobní informací nebo televizí v případě rozsáhlejší události (program ČT 1).

Od února 2004 město Písek zavedlo pro své občany novou službu, a to předávání informací o hrozícím nebezpečí prostřednictvím **SMS zpráv**. Občané mají možnost se anonymně zaregistrovat – pouze uvedou své telefonní číslo do formuláře, který je k dispozici na internetových stránkách města a při vzniku mimořádné události jim budou zdarma zasílány SMS informační zprávy. Občané si mohou vybrat, zda chtějí

být informováni o mimořádných událostech všech typů nebo o mimořádných událostech kromě povodní (opatření pro občany, kteří nejsou v záplavovém pásmu a necítí potřebu být o povodni informováni). Tento systém je velmi výhodný v rychlosti, kdy občané mohou reagovat a dozvědět se o mimořádné situaci co nejdříve. Přesto se jedná o doplňkový a ne stěžejní systém varování.

3. 3. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva

Plán ukrytí města Písku je zpracován a uložen na Městském úřadu Písek, kancelář úřadu, oddělení krizového řízení. Ukrytí je zabezpečeno ve stálých úkrytech CO budovaných investičním způsobem (dvouúčelové kino Portyč, Nádražní 2295 a 2296, Základní škola J. K. Tyla); v protiradiačních úkrytech budovaných svépomocí obyvatelstva nebo osazenstvem objektů v době ohrožení.

Rozhodnutí o provedení evakuace bude vydáno orgány města Písku (v případě nebezpečí z prodlení velitelem zásahu).

Situace, při nichž se předpokládá provedení evakuace:

- při úniku nebezpečných škodlivin do ovzduší z okolí místa úniku a z prostoru po směru větru,
- při požáru látek, které hořením uvolňují nebezpečné škodliviny z okolí těchto objektů a z prostoru po směru větru,
- při nebezpečí výbuchu (únik plynu, terorismus, požár skladu výbušnin, havárie v dopravě, apod.) z okolí ohroženého účinky tlakové vlny,
- při povodních a záplavách z míst předpokládaného rozlivu vody, pokud hrozí protržení hrází z míst pod vodními díly,
- při požáru objektu nebo lesa.

3. 3. 7. Geografický informační systém (GIS)

GIS město Písek má zpracován a používá. Několik vrstev je i na webových stránkách města. V současné době je firmou Hrdlička s.r.o. zpracovávána speciální vrstva "Ochrana obyvatelstva", která bude nejen na intranetových stránkách městského úřadu, ale i veřejně přístupná na internetových stránkách města.

3. 3. 8. Dotazník

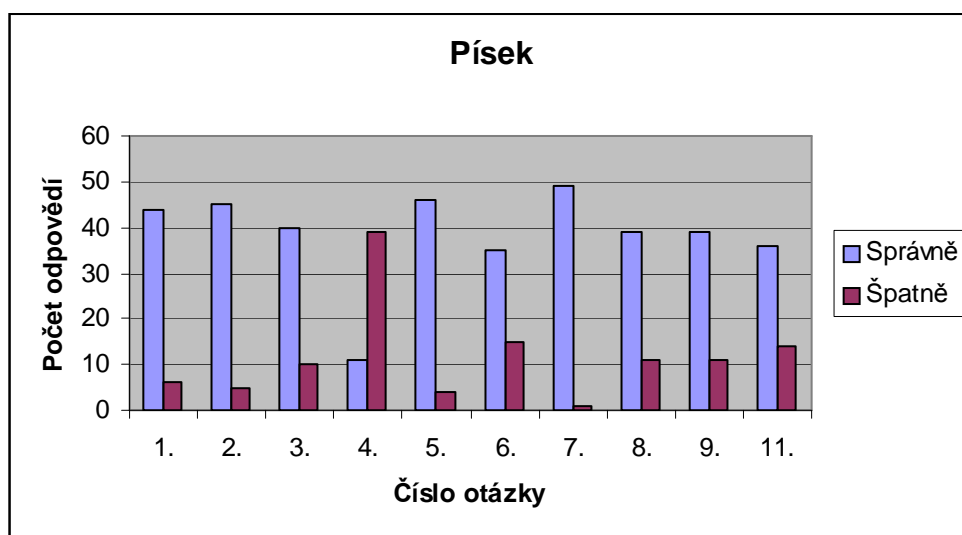
V **Píseckém zpravodaji, v březnu 2007**, vyšel „Dotazník o informovanosti obyvatel o ochraně v případě mimořádné události nebo krizového stavu“. Dotazník je uveden krátkým článkem, vysvětlujícím jeho úlohu pro městský úřad a způsob, jak se do průzkumu zapojit. Po vyplnění odpovědí je doporučeno odstříhnout dotazník a při nejbližší příležitosti jej vhodit do připravených schránek před oběma podatelny Městského úřadu Písek (radnice na Velkém náměstí a budova bývalého okresního úřadu v Budovcově ulici) nebo odevzdat přímo na oddělení krizového řízení. Původně měl být výzkum ukončen 20. března 2007, jelikož se však podařilo umístit dotazník i do následujícího, **dubnového čísla**, byla akce prodloužena do 20. dubna 2007.

Další způsob získání vyplněných dotazníků byl pomocí zaměstnanců Městského úřadu Písek a náhodně oslovených obyvatel města.

Tab 3.2 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Písku

Písek		
Otázka č.	Správně	Špatně
1.	44	6
2.	45	5
3.	40	10
4.	11	39
5.	46	4
6.	35	15
7.	49	1
8.	39	11
9.	39	11
11.	36	14

Graf 3.2 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Písku

3. 4. JINDŘICHŮV HRADEC

3. 4. 1. Charakteristika města Jindřichův Hradec

Město v Jižních Čechách na řece Nežárce. Je zde průmysl strojný, textilní, oděvní, dřevozpracující, potravinářský a rybářský. Významný dopravní uzel. Středisko cestovního ruchu, východiště do zalesněného a rybníčnatého okolí, městská památková rezervace.

Původní osada kolem hradu, město od 1293. Raně gotický hrad byl v 16. století přestavěn na renesanční zámek (3 nádvoří s arkádami, zahradní altán Rondel). Dále je zde gotické opevnění ze 13. až 15. století s Nežárceckou branou, gotické, renesanční a barokní domy, kláštery minoritů (14. st.), františkánů (15. – 17. st.) a židovský hřbitov (15. st.). Muzeum se síní Bedřicha Smetany a Emy Destinnové, muzeum Jindřichohradecka, proboštský kostel Nanebevzetí Panny Marie, kaple sv. Maří Magdaleny, kostel sv. Jana Křtitele s minoritským klášterem, kostel Nejsvětější Trojice, kostel sv. Kateřiny, kostel sv. Jakuba s Černínskou hrobkou, kostel sv. Václava, měšťanské domy na hlavním náměstí. Další významné objekty ve městě jsou: letiště, zimní stadion, krytý plavecký bazén.

Rozloha města je 74,27 km², s přibližně 23 000 obyvatel. Správní obvod obce s rozšířenou působností má rozlohu 933,24 km². Celkem je zde 58 obcí s cca 47 400 obyvateli. Nachází se zde unikátní úzkorozchodný železniční systém. Vodní toky: řeka Nežárka a Hamerský potok.

V Jindřichově Hradci sídlí vojenská posádka „**153. Záchranný prapor**“, což je pro město velmi výhodné z hlediska možného využití a pomoci při mimořádných událostech a krizových stavech.

Tab. 3.3 - Stacionární zdroje s nebezpečnými látkami a přípravky

Ohrožující objekt	Nebezpečná látka, přípravek (směs)
Agropodnik a.s., Karlov	hnojiva
Český plyn k.s., JH	propan butan, LPG
Jitka Otín, a.s.	čpavek, mazut
Madeta a.s., JH	čpavek
Nemocnice a.s., JH	chlór
Zimní stadión JH	čpavek

3. 4. 2. Povodně

Nejvýznamnější řekou je Nežárka. Po většinu svého toku má poměrně hluboce zaříznuté koryto bystřinného rázu. Díky této skutečnosti je nebezpečí povodní malé, kromě vytipovaných úseků, kde se rozlévá voda takřka pravidelně. Pro snížení tohoto rizika byla již realizována řada kroků správou povodí Vltavy i Dyje. Dále se na území ORP JH nachází rozsáhlá rybníční soustava, o kterou je rovněž nutné pravidelně pečovat. V poslední době mimo jiné město provedlo vybagrování bahna z rybníku Vajgar (situovaný přímo v historickém centru JH), což operaci značně komplikovalo, v plánu je rekonstrukce stavidel tohoto rybníka.

Povodně v roce 2002 byly řešeny povodňovou komisí města.

Povodně v roce 2006 byly řízeny povodňovou komisí a krizovým štábem města, jako výkonné složky IZS působili hasiči a Policie ČR, významně pomáhal 153. záchranný prapor Jindřichův Hradec. Nebyl nikdo evakuován.

3. 4. 3. Internetové stránky města

Jindřichův Hradec má na webových stránkách www.jh.cz informace o složení a funkci zvláštních orgánů města: bezpečnostní rady, krizového štábu, povodňové komise města a povodňové komise obce s rozšířenou působností. Dále rady pro občany ke

zvýšení sebeochrany a odkazy na další užitečné zdroje: www.emergency.cz, www.mvcr.cz a www.chmi.cz. Také je zde vysvětlení havarijního plánování, civilního nouzového plánování, obranného plánování a seznam telefonních linek pro případ nouze.

3. 4. 4. Další informace

Městský úřad – komise pro výchovu a vzdělávání - pořádá na základních školách a vyhraných středních školách v Jindřichově Hradci a okolí přednášky o krizovém řízení a mimořádných událostech. Kromě toho finančně podporuje oblastní spolek Českého červeného kříže a soutěž mladých zdravotníků 1. a 2. stupně.

Při příležitosti snížení chladicího média čpavku na zimním stadiónu v nedávné době ze 4,5 tuny na 900 kg město vydalo informační leták pro obyvatele pro případ havárie spojené s únikem čpavku. Leták je připraven k podpisu starosty, distribuci zajistí oddělení obrany a krizového řízení a městská policie. Předpokládá se, že únik by proběhl velmi rychle. Letáček obsahuje praktické a jednoduché rady, jak se v takové situaci zachovat, tedy – okamžitě opustit ohrožený prostor, pokud možno zůstat doma, nevětrat a nevycházet ven. Havárii by řešili příslušníci HZS dvěma způsoby:

- 1.) utěsnění narušeného zařízení – zastavení úniku,
- 2.) rozředění již uniklého čpavku. Do 1 hodiny by měla být, při stávajícím množství chladiva, situace pod kontrolou.

3. 4. 5. Varování obyvatelstva

Na území města se nachází **8 elektronických rotačních sirén**, centrálně ovládaných hasičským záchranným sborem. Každou první středu v měsíci se provádí ve 12.00 hodin zkouška sirén. Pokud by nastala mimořádná situace, zazní několikrát po sobě siréna, vysílající signál „Všeobecná výstraha“, vzápětí by vyjížděl automobil Městské policie JH, jenž by hlásil megafonem konkrétní informace o charakteru

události. Dále by o situaci vysílala přehled rádia Český rozhlas České Budějovice a Rádio Faktor České Budějovice.

Na místo mimořádné události by přijeli HZS a Policie ČR a vytvořili by uzávěru dotčené oblasti. Hasiči by vyváděli ohrožené osoby ven ze zasaženého území a policie by zabraňovala vstupu nepovolaným osobám dovnitř.

3. 4. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva

Na území ORP JH se nachází stálý kryt civilní ochrany v základní škole, který je v majetku města a stálý kryt na železničním nádraží, jenž vlastní České dráhy. Pokud bude nutné – zejména za povodní – bude zavedeno opatření evakuace.

3. 4. 7. Geografický informační systém

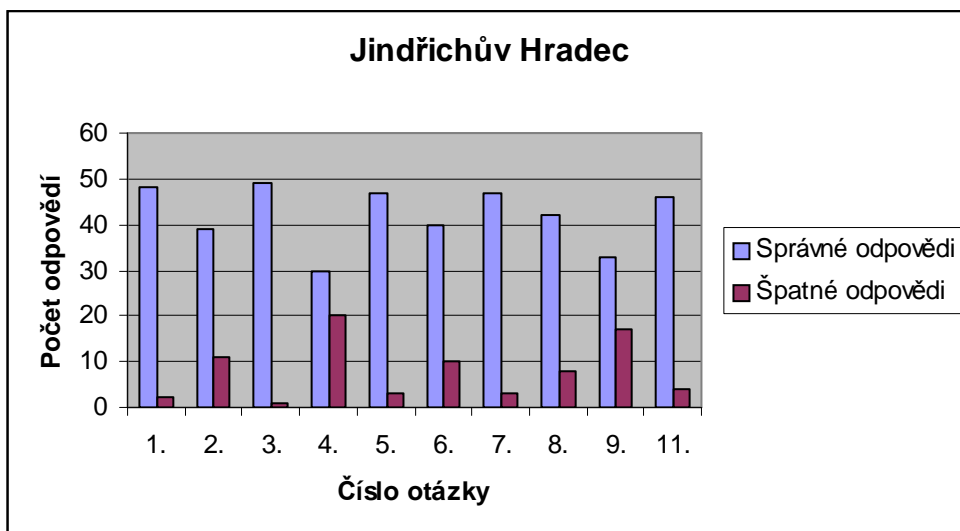
Městský úřad má a využívá. V současné době se pracuje na upřesnění speciální GIS vrstvy pro potřeby krizového řízení. Nedávno byl zakoupen software EMOFF od firmy T-soft. Tento SW produkt bude použit na nové zpracování krizového plánu města. Je připraven k realizaci krizový manažerský systém, který zajišťuje rychlý, snadný a operativní přístup k datům a informacím potřebným pro řešení krizových situací.

3. 4. 8. Dotazník

Tab. 3.4 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Jindřichova Hradce

J. Hradec		
Otázka č.	Správně	Špatně
1.	48	2
2.	39	11
3.	49	1
4.	30	20
5.	47	3
6.	40	10
7.	47	3
8.	42	8
9.	33	17
11.	46	4

Graf 3.3 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Jindřichova Hradce

3. 5. SOBĚSLAV

3. 5. 1. Charakteristika města Soběslav

Město v Jižních Čechách na soutoku řeky Lužnice a Černovického potoka, 20 km jižně od Tábora. Je zde průmysl nábytkářský, strojní a oděvní. Roku 1293 byla zaznamenána první oficiální zmínka o správním hradě a městečku Rožmberků. Bylo několikrát vypleněno husity. Město prodělalo významný rozkvět od konce 15. do začátku 17. století. Dnes se zde nacházejí zbytky gotických hradeb s okrouhlou věží Hláska ze 14. stol., gotický kostel svatého Petra a Pavla (14. – 15. st.), gotický kostel svatého Víta (1380), gotické, renesanční a barokní domy. Muzeum jihočeských blat. V současnosti zde žije asi 7 400 stálých obyvatel, území města má výměru 2000 ha. Správní obvod Soběslav jako obce s rozšířenou působností čítá 30 obcí + Soběslav.

Tab. 3.5 - Stacionární zdroje s nebezpečnými látkami a přípravky

Ohrožující objekt	Nebezpečná látka, přípravek (směs)
JČDZ a.s., Soběslav	chrómové soli
Zimní stadion Soběslav	čpavek
Jihočeské dřevařské závody	nebezpečné chemikálie, mořidla
Kompresorová stanice Žišov u Veselí	přečerpávání a skladování plynu

3. 5. 2. Povodně

Soběslav nebyla před zavedením nového správního zřízení okresní město a v roce 2002 za srpnových povodní oddělení krizového řízení neexistovalo. Přesto se zaplavené město a jeho obyvatelé s velkou vodou vyrovnali dobře. Voda zde stoupá pomalu, lidé byli varováni rozhlasem a evakovali se samovolně a dobrovolně. Asistovala jim 24 hodin denně Městská policie Soběslav. Nouzové ubytování nebylo takřka nutné, poskytovalo se na pár dní několika osobám v budově gymnázia a v roce 2006 bylo zajištěno pro 3 osoby. Většina soběslavských obyvatel se náhradně ubytovala

vlastními silami u nedalekých příbuzných a známých. Občané také vzorně spolupracovali se záchranáři a pomáhali si navzájem.

Velkou pomoc představovala Vodní záchranná služba Soběslav – projížděli na člunech postižené území, zachraňovali obyvatele, převáželi prostředky, spolupracovali s ostatními složkami IZS. Český Červený kříž poskytl mnoho humanitární pomoci, zejména úklidové prostředky. Hasičský záchranný sbor kraje zapůjčil přibližně 80 vysoušečů.

Samozřejmě se vyvíjejí plány, jak povodně omezit. Jsou již vymyšleny dvě možnosti a to důsledné ohraničení Černovického potoka, který protéká Soběslaví a z velké části přispívá ke vzniku povodní. Dále vybudování suchého poldru u obce Hamry, což znamená vytvoření prázdného prostoru (louky), kam by se v případě potřeby nadbytečná voda odpouštěla. Oba návrhy mají kromě nedostatku financí svá negativa. Kvůli suchému poldru bude nutné zničit malou obec. Ohraničení potoku vysokou zdí v centru města má také své dopůrce. Ovšem nějaké řešení se bude muset přijmout, jelikož situace, kdy se při každém zvýšeném průtoku Lužnice, Nežárky a Černovického potoka voda vylévá z břehů je neúnosná. Mnoho věcí již samozřejmě uděláno bylo a to na celém povodí dolní Vltavy i na rybnících. Například se zlepšila regulovatelnost Lužnice na dolním toku kolem Rožmberka pomocí Nové a Staré řeky a Nežárky. Správa povodí se více stará o čistotu a udržování břehů i koryt řek a majitelé rybníků také.

3. 5. 3. Internetové stránky města

Na internetových stránkách města www.musobeslav.cz jsou odkazy na „Systém integrované výstražné služby“, provozovaný Českým hydrometeorologickým ústavem a „Popis životních situací“ na „Portálu veřejné správy ČR“.

3. 5. 4. Další informace

Občanům byla distribuována brožura o nebezpečných látkách. Do škol byly rozdány malé skládací stručné brožurky „Zásady správného chování při mimořádné události“.

Přednášky zatím městský úřad nepořádá. V nejbližší době má však zájem využít Interreg IIIC nebo podobný program. Je ještě nutné zapojit hasiče, zdravotníky a získat podporu ředitelů škol..

3. 5. 5. Varování obyvatelstva

Varování obyvatel je prováděno standardně pomocí **rotační sirény** umístěné na střeše městského úřadu, centrálně řízené HZS. Ve městě je také zachovalý systém veřejného rozhlasu – možnost varování mluveným slovem. Zkouška sirén probíhá jako je obvyklé každou první středu v měsíci ve 12.00 hod. Město používá systém varování pomocí hromadně rozesílaných **SMS** na mobilní telefony občanů, kteří o tuto službu projeví zájem a zaevidovali se do systému. Zájem byl značný, zejména kvůli povodním. Nedávno byl ale využit i při vichřicích. Dále funguje automobil Městské policie Soběslav s amplionem, které předává obyvatelům operativní informace.

3. 5. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva

V městě Soběslav není stálý kryt civilní ochrany. V rámci ORP jsou stále kryty civilní ochrany u podniků:

- a) Kompresorová stanice Transgas Žišov u Veselí nad Lužnicí (přečerpávání a skladování plynu).
- b) Silon, a.s. Planá nad Lužnicí.
- c) Maso, a.s Planá nad Lužnicí.

Prostředky individuální ochrany zajišťuje pro děti do 18 let hasičský záchranný sbor a jsou soustředěny na logistické základně HZS ve Strkově u Tábora. Jedná se o ochranné masky s různými druhy filtrů (jiné pro radiační a chemické nebezpečí).

3. 5. 7. Geografický informační systém

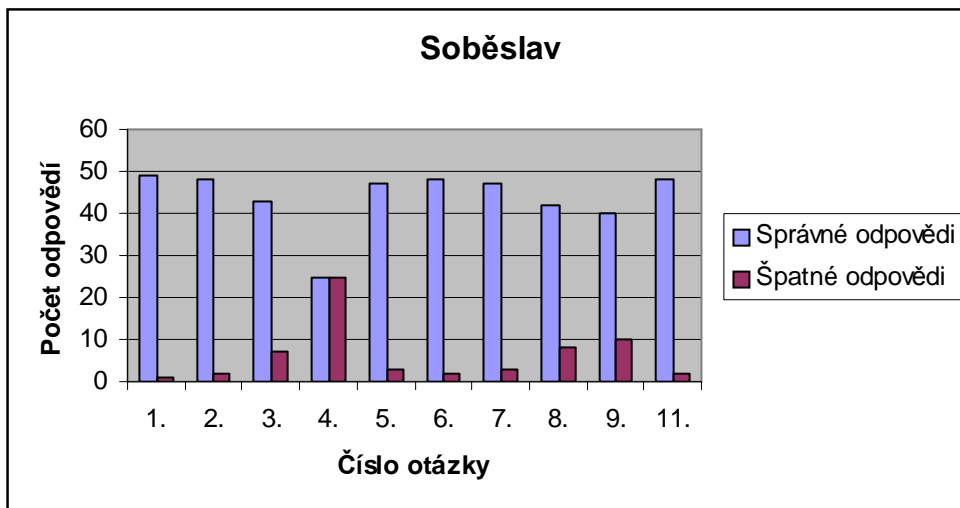
Geografický informační systém sice na městském úřadě je, ale není využíván oddělením krizového řízení.

3. 5. 8. Dotazník

Tab. 3.6 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Soběslavi

Soběslav - celkem 50		
Otázka č.	Správně	Špatně
1.	49	1
2.	48	2
3.	43	7
4.	25	25
5.	47	3
6.	48	2
7.	47	3
8.	42	8
9.	40	10
11.	48	2

Graf 3.4 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Soběslavi

3. 6. TŘEBOŇ

3. 6. 1. Charakteristika města Třeboň

Město v Jižních Čechách, v Třeboňské pánvi. Nachází se tu průmysl oděvní, potravinářský – mimo jiné pivovar Regent a významné rybářství. Slatinné lázně léčí nemoci pohybového ústrojí. Pracoviště Akademie Věd ČR. Turistické středisko (rybník Svět, výchozí bod do Chráněné krajinné oblasti Třeboňsko). Osada a vodní hrad ze 13 století, město od roku 1341. Hospodářský rozkvět za Rožmberků (1366 – 1611, přestavba města, vybudování soustavy rybníků v okolí). Od 1660 do 20. století majetek Schwarzenberků.

Městská památková rezervace. Zachovaná část opevnění se třemi branami. Renesanční zámek ze zač. 16. st. na místě původního gotického hradu, klášter augustiniánů z roku 1367 barokně přestavěn v 18. století. Gotický kostel sv. Jiljí (1367 – 80), pozdně gotické, renesanční a barokní domy. U rybníka Svět novogotická Schwarzenberská hrobka (1777). Přibližně 10 000 obyvatel. V rámci ORP je 25 obcí.

Tab. 3.7 - Stacionární zdroje s nebezpečnými látkami a přípravky

Ohrožující objekt	Nebezpečná látka, přípravek (směs)
Pivovar Regent Třeboň, s.r.o.	čpavek
R.A.B. s.r.o., provoz Třeboň	propan – butan

3. 6. 2. Povodně

Povodně hrozí z řek Lužnice, Nežárky a soustavy rybníků, zahrnující největší rybník v Čechách – Rožmberk a další velké rybníky: Svět – přímo v Třeboni, Staňkovský, Hamr, Horusický atd. Rybníky v okolí Třeboně vlastní Rybářství Třeboň a.s., což je velmi výhodné pro spolupráci s městským úřadem v rámci povodňových komisí obce a obce s rozšířenou působností, bezpečnostní rady a krizového štábu.

V roce 2002, při povodních ještě nebylo v Třeboni oddělení krizového řízení, situaci řídil starosta. Tehdy byl rozlity rybník Svět a hrozilo protržení Rožmberka. Při povodních bylo potřeba zavést i násilnou evakuaci – lidé odmítali opustit svůj majetek.

Další problém je s obcházením stavebního zákona a stavění načerno v záplavových oblastech nebo odmítání lidí přestěhovat se ze záplavových území. Od té doby bylo uděláno mnoho opatření, zvyšujících bezpečnost. V současnosti se například uvažuje o rozšíření rybníku Rožmberk a tím zvýšení jeho retenční kapacity, varianta však naráží i na řadu překážek. Nekončícím úkolem je samozřejmě udržování čistých, nezanesených koryt a břehů řek, což je zde komplikováno existencí chráněného krajinného území, dále odstraňování bahna z rybníků.

3. 6. 3. Internetové stránky města

Na internetových stránkách www.mesto-trebon.cz je stručné rozdělení krizového řízení na základní oblasti oboru a vysvětlení účelu krizového plánování.

3. 6. 4. Další informace

V rámci informování obyvatelstva zde mají největší snahu o vzdělávání dětí a mládeže. Město zatím přednášky na školách nepořádalo, ale do budoucna je zájem např. o spolupráci na projektu INTERREG IIIC.

Starostům jednotlivých obcí ze správního území obce s rozšířenou působností byly na společných schůzích rozdány brožury a letáky, aby mohli vzdělávat jak sebe, tak své spolupracovníky a občany. Jednalo se o publikace:

- „Zásady chování při úniku nebezpečné látky“
- „Povodně 2006 – praktické rady občanům“
- „Povodně 2006 – praktické rady obcím, podnikatelům a občanům“
- „Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi“
- „Sebeochrana obyvatelstva“
- „Příručka pro obyvatele pro případ ohrožení“

3. 6. 5. Varování obyvatelstva

V Třeboni je **1 siréna**, což nepokryje celé město. K této otázce je zpracovávána studie, je zvažována možnost znovuoobnovení místního rozhlasu (bohužel byl zrušen). Zbylé území by zajišťoval automobil Městské policie Třeboň mluvící sirénou, počítá se i s individuálními pochůzkami po domech. O nebezpečí by informoval také Český rozhlas 1 – radiožurnál a Rádio Faktor. O systém varování pomocí hromadného rozesílání SMS neprojevili obyvatelé dostatečný zájem.

3. 6. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva

Stálý kryt civilní ochrany v rámci ORP se nacházel v Českých Velenicích, ale byl zrušen. Pro evakuaci jsou vytipovány objekty na nouzové ubytování obyvatelstva – školy, víceúčelová hala Roháč. Prostředky individuální ochrany (PIO) jsou zajištěny hasičským záchranným sborem pro děti a žáky škol, dále pro klienty domů s pečovatelskou službou.

Dvě lázeňská zařízení, která se v Třeboni nacházejí PIO připravena nemají, jelikož se nejedná o zařízení nemocničního typu, ale o nadstandardní péči. Proto není ani plánováno nouzové ubytování lázeňských hostů, ale pouze jejich evakuace, tedy by v případě mimořádné události nebo krizového stavu odjízděli domů, za předpokladu, že nepotřebují nutnou péči.

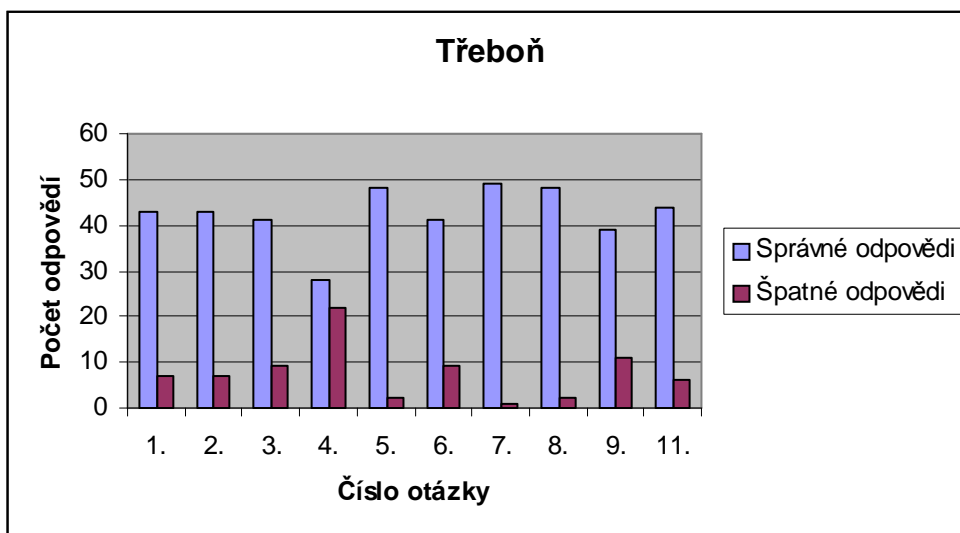
Geografický informační systém na Městském úřadu Třeboň bohužel zatím nemají.

3. 6. 7. Dotazník

Tab. 3.8 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Třeboně

Třeboň celkem 50		
Otázka č.	Správně	Špatně
1.	43	7
2.	43	7
3.	41	9
4.	28	22
5.	48	2
6.	41	9
7.	49	1
8.	48	2
9.	39	11
11.	44	6

Graf 3.5 - Výsledky odpovědí na dotazník zaměstnanci MěÚ Třeboň

3. 7. ČESKÝ KRUMLOV

3. 7. 1. Charakteristika města Český Krumlov

Město v Jižních Čechách na řece Vltavě, **jedna z nejvýznamnějších památkových rezervací ČR.** Dopravní křižovatka. Průmysl dřevozpracujících, potravinářský. Centrum cestovního ruchu.

Český Krumlov vyrostl jako středisko mocného feudálního rodu Vítkovců. Hrad z 1. poloviny 13. století (po pražském nejrozsáhlejší v Čechách), přestavěn ve 2. pol. 17. st. na zámek s bohatými sbírkami, podhradí Latrán a město na pravém břehu Vltavy s gotickým půdorysem a renesančními budovami. Renesanční purkrabí, zámecké divadlo s původním vybavením. V zámeckém parku letohrádek a jízdárna, letní divadlo s otáčivým hledištěm (1958). Gotický kostel sv. Víta (1409 – 39) se síťovou klenbou, kláštery minoritů a klarisek se společným gotickým, později zbarokizovaným kostelem, renesanční radnice (1580), pivovar a zbrojnice. Město má asi 15 000 obyvatel. Obec s rozšířenou působností čítá 30 obcí + Český Krumlov a žije zde přibližně 40 000 obyvatel.

Tab. 3.9 - Stacionární zdroje s nebezpečnými látkami a přípravky

Ohrožující objekt	Nebezpečná látka, přípravek (směs)
Český plyn k.s., CK	LPG
Hotel Fontána Hrdoňov	LPG
Marina a.s., obec Lipno	LPG
AGS ČB a.s., Kájov - Kladné	hnojiva, postřiky
Madeta a.s., CK	čpavek
Pivovar Eggenberg a.s., CK	čpavek
Zimní stadión CK	čpavek

Na zimním stadiónu byl modernizací snížen objem chladícího média z 6 tun na 600 kg, čímž se významně snížila riziková zóna v okolí stadiónu.

3. 7. 2. Povodně

Vodohospodářskou situaci města charakterizuje protékající řeka Vltava a potok Polečnice. ORP se nachází v záplavovém území pro zvláštní povodeň přehrady Lipno.

Přirozené i zvláštní povodně jsou hlavním zdrojem rizik v ORP Český Krumlov. Oblast byla těžce zasažena při srpnových povodních v roce 2002. Bylo evakuováno přibližně 40 osob, včetně nouzového ubytování, stravování a lékařské péče. Většina obyvatel, kteří byli nuceni opustit své domovy si náhradní ubytování zajistila sama, u příbuzných či přátel.

Následně se provedla opatření na omezování tohoto rizika – zpevňování břehů Vltavy a Polečnice, ve fázi příprav je zpevnění až na Q 100.

3. 7. 3. Internetové stránky města

Na stránkách www.ckrumlov.cz jsou informace, jak se chovat při a po povodních.

3. 7. 4. Další informace

V Českém Krumlově vychází pravidelný **měsíční zpravodaj**, ve kterém je možné informovat občany o mnohých otázkách týkajících se krizové připravenosti.

Projekt INTERREG III.C se v Českém Krumlově neuskutečnil, ale podobnou činnost zde již tradičně vykonávají příslušníci Hasičského záchranného sboru ve spolupráci s Českým červeným křížem. Konkrétně navštěvují školy a vysvětlují dětem postupy při MU, krizové situaci a základy první pomoci. Tato spolupráce je osvědčená a velmi dobře funguje.

Dvakrát ročně se koná cvičení na krizovou situaci, které upevňuje znalosti dotčených pracovníků městského úřadu i dalších osob a připravenost plánů. Důležitá je komunikace se starosty všech obcí v rámci obce s rozšířenou působností.

3. 7. 5. Varování obyvatelstva

Na území města je rozmístěno **7 sirén, z toho 2 akustické** (nahrané relace s mluvenými hlášením o konkrétním poplachu). Sirény jsou pravidelně zkoušeny každou první středu v měsíci ve 12.00 hod., zkoušky jsou centrálně spouštěny krajským HZS. Varování pomocí sirén by v případě potřeby doplnily automobily s amplióny městské policie a Hasičského záchranného sboru. Také by bylo možné využít zavedené spolupráce s hromadnými informačními prostředky Český rozhlas 1 radiožurnál, rádio Faktor a rádio KISS. Systém hromadného rozesílání SMS zpráv není zaveden.

3. 7. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva

V Českém Krumlově není stálý kryt CO, ale v rámci ORP jsou 2 stálé kryty:

- ve Větrní.pod Českou poštou,
- u vodní elektrárny Lipno.

Prostředky osobní ochrany jsou zajišťovány v souladu se zákonem pro děti a žáky škol do 18 let, pacienty nemocnic a klienty sociálních zařízení.

Evakuační plány jsou pravidelně aktualizované

3. 7. 7. Geografický informační systém

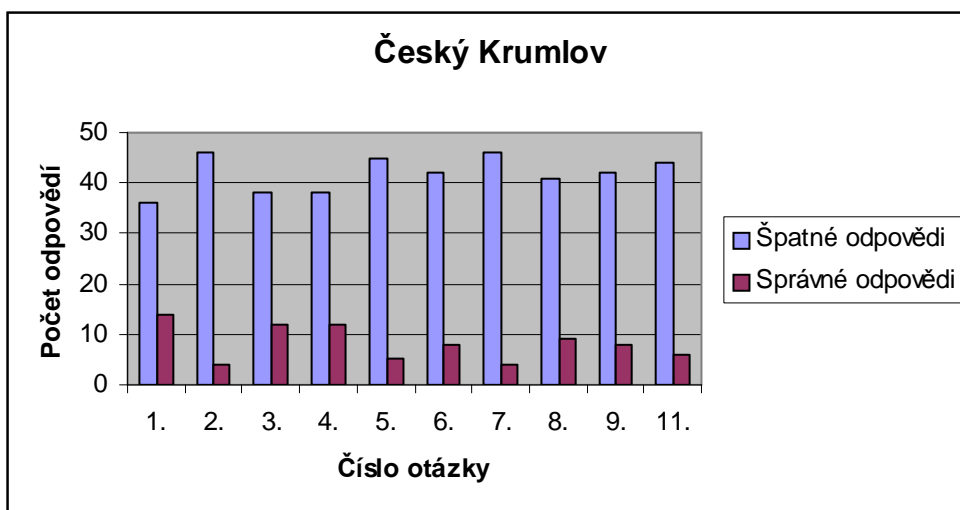
Město značně investovalo do geografického informačního systému, který obsahuje obrovské množství informací o obyvatelstvu a krajině celé ORP. Počítá i s daty z hydrometeorologické služby. Brzy bude možná simulace variant vývoje situace.

3. 7. 8. Dotazník

Tab. 3.10 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Českého Krumlova

Český Krumlov, celkem 50		
Otázka č.	Správně	Špatně
1.	36	14
2.	46	4
3.	38	12
4.	38	12
5.	45	5
6.	42	8
7.	46	4
8.	41	9
9.	42	8
11.	44	6

Graf 3.6 - Výsledky odpovědí na dotazník občany Českého Krumlova

4. VÝSLEDKY

Dotazník vyplnilo celkem 250 osob (50 z každého ze zkoumaných měst).

Většina respondentů prokázala velmi dobré znalosti o problematice.

Tab. 4.1 - Procenta správných odpovědí na dané otázky (tučně zvýrazněné).

<p>1. Co znamená kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin? Může zaznít 3x po sobě v cca 3 minutových intervalech.</p> <p>a) Signál „Všeobecná výstraha“. b) Signál „Požární poplach“. c) Zkouška sirén (prováděný každou 1. středou v měsíci).</p>	<p>88%</p>
<p>2. Co znamená nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin?</p> <p>a) Signál „Všeobecná výstraha“. b) Signál „Požární poplach“. c) Zkouška sirén (prováděný každou 1. středou v měsíci).</p>	<p>88,4 %</p>
<p>3. Jsou občané povinni v době krizového stavu na výzvu starosty města nebo velitele zásahu poskytnout osobní (pracovní činnost) nebo věcnou pomoc?</p> <p>a) Ano b) Ne c) Nevím</p>	<p>84,4 %</p>
<p>4. Za omezení vlastnického nebo užívacího práva, poskytnutí osobní nebo věcné pomoci náleží fyzické nebo právnické osobě peněžní náhrada.</p> <p>a) Ano b) Ne c) Nevím</p>	<p>56,4 %</p>
<p>5. Po zaznění varovného signálu „Všeobecná výstraha“</p> <p>a) Co nejrychleji se dostavte na městský úřad. b) Vyhledejte úkryt v nejbližší budově. c) Zatelefonujte příbuzným.</p>	<p>93,2 %</p>
<p>6. Po ukrytí</p> <p>a) Vypnete vodu, elektřinu a plyn. b) Otevřete dveře a okna. c) Zavřete dveře a okna.</p>	<p>82,4 %</p>

<p>7. Další informace o konkrétní situaci a pokyny, podle kterých se budete řídit, se dozvíte:</p> <p>a) Z rádia, televize, příp. „mluvících sirén“. b) Od sousedů. c) Od příbuzných.</p>	<p>95,2 %</p>
<p>8. Pokud cestujete automobilem a uslyšíte varovný signál „Všeobecná výstraha“:</p> <p>a) Zaparkujete automobil a vyhledáte úkryt v nejbližší budově. b) Jedete rychle domů, příp. pro děti do školy či mateřské školy. c) Zpomalíte jízdu a se zvýšenou opatrností pokračujete do vámi zvoleného cíle.</p>	<p>84,8 %</p>
<p>9. Které elektrické spotřebiče se obvykle nevypínají při opuštění domova z důvodu evakuace?</p> <p>a) Ledničky a mrazničky. b) Rádio, televize. c) Světla.</p>	<p>77,2 %</p>
<p>11. Víte, kde získáte informace o charakteru možného ohrožení ve vašem městě a o ochraně obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události?</p> <p>a) Ano b) Ne c) Nevím</p>	<p>87,2 %</p>

V následující tabulce jsou uvedeny souhrnně předměty, které respondenti vypisovali v dotazníku v otázce č.10 jako součást evakuačního zavazadla. Většinou se jednalo o správné odpovědi.

Tab. 4.2 – Evakuační zavazadlo

Předmět	Č: Krumlov	Soběslav	Třeboň	Písek	J. Hradec	Komplet
Doklady	33	30	23	26	36	148
Léky	42	21	25	30	36	154
Peníze	9	30	5	6	15	65
Náhradní oblečení	21	39	25	18	15	118
Trvanlivé jídlo	27	36	23	22	39	147
Baterka	30	21	21	28	3	103
Deka	9	18	17	12	15	71
Hygiena	30	21	35	24	12	122
Mobil	12	15	3	6	9	45
Rádio	18	9	3	8	6	44
OP	9	9	19	14	6	57
Řidičský průkaz	0	6	2	4	0	12
Zdrav. Karta	3	9	5	0	3	20
Cestovní pas	3	3	8	0	0	14
Spací pytel	9	9	3	6	15	42
Zápalky	3	3	2	2	0	10
Voda	45	12	18	20	33	128
Obuv	0	6	0	0	3	9
Dokumenty	3	6	0	0	0	9
Pojistné smlouvy	3	3	1	0	0	7
Hračky dětem	0	3	2	0	0	5
Knížka	0	3	2	0	0	5
Placatice, alkohol	0	6	1	2	0	9
Náhradní baterie	3	0	2	2	0	7
Nůž	0	0	2	2	0	4
KPZ	3	0	2	0	0	5
Provázek	0	0	1	0	0	1
Miska + příbor	3	0	1	2	0	6
Šití	0	0	1	2	0	3
Talisman	0	0	1	0	0	1
Karimatka	0	0	1	0	0	1
Cennosti	12	0	1	2	0	15
Kočka, pes	0	0	2	0	9	11
Ručník	0	0	1	0	0	1
Rodný list	0	0	3	2	3	8
Diplom o vzdělání	0	0	1	0	0	1

Předmět	Č: Krumlov	Soběslav	Třeboň	Písek	J. Hradec	Komplet
Vojenská knížka	0	0	1	0	0	1
Oddací list	0	0	1	0	0	1
Vkladní knížky	0	0	1	0	0	1
Lékárnička	6	0	0	2	0	8
Pláštěnka	0	0	0	4	0	4
Ochranné pomůcky	0	0	0	2	0	2
Brýle	0	0	0	2	0	2
Cigarety	0	0	0	2	0	2
Karty, věci proti nudě	0	0	0	2	0	2
Klíče	0	0	0	0	0	0
Svíčky	0	0	0	0	0	0
Nabíječka	0	0	0	0	0	0
Brožurka pro občany	0	0	0	0	0	0
Věci na obranu	0	0	0	0	0	0
Průkaz diabetika	3	0	0	0	0	3
Předměty denní potřeby	0	0	0	0	6	6
Inzulín pro diabetika	0	0	0	0	3	3

Někteří uváděli doklady jako jeden pojem, jiní je dělili na občanský průkaz, řidičský průkaz, rodný list, kartičku pojištěnce, cestovní pas, vojenská knížka, oddací list atd.

Mnoho lidí uvádělo léky, méně již lékárničku (ta ovšem není oficiální součástí evakuačního zavazadla, ale jistě se může hodit, zejména osobám s určitým zdravotnickým základem). Tři dotázaní uvedli průkaz diabetika a inzulín. To je velice důležité, ovšem diabetik je většinou sám natolik na tyto věci zvyklý, že bez nich nikam na delší dobu neodchází. Přesto je jistě dobré na inzulín speciálně pamatovat.

Většina respondentů správně zařadila do evakuačního zavazadla vodu, trvanlivé jídlo, náhradní oděv (málo již obuv, přitom je možná obtížnější sehnat náhradní obuv, než oděv), deku či spací pytel, hygienické potřeby.

S nižší frekvencí se objevovaly odpovědi jako peníze, baterka, rádio + náhradní baterie, mobil + nabíječka, nůž.

Pravděpodobně lidé vlastníci domácí miláčky pamatovali i na ně. Objevily se i neobyčejné nápady (prostředky na obranu – nůž, pistole, samopal, alkohol a cigarety).

5. DISKUSE

5.1 Krizové řízení

Ochrana obyvatelstva představuje jednu ze základních funkcí státu. Ten ji zajišťuje pomocí mnoha způsobů. Své úkoly plní vláda, ministerstva, ústřední správní orgány, orgány krajů, orgány obcí a další subjekty.

Obce s rozšířenou působností mají dle právních předpisů v oblasti krizové připravenosti značné povinnosti a pravomoci. Jsou obvykle určeny hasičským záchranným sborem kraje k rozpracování vybraných úkolů krizového plánu kraje. V tomto případě zřizuje starosta bezpečnostní radu obce a krizový štáb obce.

Bezpečnostní rada určené obce má nejvíce 8 členů a starosta (je jejím předsedou) jejími členy jmenuje vždy:

- místostarostu,
- tajemníka obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena,
- příslušníka Policie České republiky určeného policejním prezidentem nebo jím určeným služebním funkcionářem,
- příslušníka hasičského záchranného sboru kraje určeného ředitelem hasičského záchranného sboru kraje nebo jím určeným služebním funkcionářem,
- velitele sboru dobrovolných hasičů určené obce, je-li tento sbor zřízen,
- zaměstnance určené obce, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady určené obce. (Nařízení vlády č. 462/2000 Sb.)

V Písku a v Českém Krumlově má BR 8 členů, v Jindřichově Hradci a v Třeboni 7, v Soběslavi 6 členů. Funkční období členů bezpečnostní rady města je shodné s jejich funkčním zařazením.

Bezpečnostní rada obce projednává:

- zajištění připravenosti obce na krizové situace včetně návrhů konkrétních řešení této připravenosti,

- rozpracování úkolů krizového plánu kraje, uložené hasičským záchranným sborem kraje,
- krizový plán obce,
- způsob zajištění varování osob na území obce,
- plán evakuace,
- vyhodnocení připravenosti složek integrovaného záchranného systému umístěných na území obce, včetně návrhů na jejich posílení,
- způsob financování připravenosti obce na krizové situace a hrazení nákladů spojených s odstraňováním jejich následků,
- způsob a rozsah seznámení právnických a fyzických osob s charakterem možného ohrožení na území obce, s připravenými krizovými opatřeními a se způsobem jejich provedení,
- způsob shromažďování nezbytných údajů o osobách, které v době krizového stavu přechodně změní pobyt a
- závěrečnou zprávu o hodnocení krizové situace a přijatých opatřeních.

Pracovním orgánem k řešení již nastalé krizové situace je **krizový štáb** určené obce. Předsedou krizového štábu je starosta obce, členové jsou:

- členové příslušné bezpečnostní rady,
- členové stálé pracovní skupiny krizového štábu.

Členy **stálé pracovní skupiny** krizového štábu jsou:

- tajemník krizového štábu,
- pracovníci obecního úřadu určené obce,
- zástupci složek integrovaného záchranného systému a odborníci s ohledem na druh řešené mimořádné události nebo krizové situace. (Nařízení vlády č. 462/2000 Sb.)

Z pracovníků městských úřadů určených obcí jsou členové krizového štábu vedoucí či pracovníci **odborů**:

- životního prostředí,
- dopravy,
- finančního,
- správy majetku města,
- výstavby a územního plánování,
- vnitřní správy,
- živnostenského.

Kromě zástupců Integrovaného záchranného systému jsou obvykle členové krizového štábu pracovníci dalších organizací:

- městských služeb,
- správy a údržby silnic,
- elektrárenských, plynárenských a vodohospodářských podniků,
- správy lesů,
- správy vodních toků a ploch.

Hasičský záchranný sbor Jihočeského kraje ve spolupráci s dotčenými orgány veřejné správy a dalšími právníckými a podnikajícími fyzickými osobami v roce 2006 upravil všechny části v **Havarijním plánu JČK** tak, aby odpovídal aktuálnímu znění právních předpisů, nově vydaným směrnicím a aby bylo možno lépe využívat databáze spravované jednotlivými složkami IZS a správními úřady. Rovněž obsah a formát příloh byl uzpůsoben tak, aby byla zajištěna jejich operativnější aktualizace a ochrana dat v nich uvedených, přičemž všechna data v plánu byla aktualizována. Jedinou výjimku v předloženém plánu tvoří traumatologický plán, na jehož zjednodušení a sjednocení bude krajský úřad, který je garantem za jeho zpracování, za spoluúčasti Zdravotnické záchranné služby JČK, nemocnic v kraji a HZS JČK, dále pracovat.

Havarijní plán byl v průběhu zpracování předkládán všem dotčeným správním úřadům a příslušným oddělením obcí s rozšířenou působností k připomínkování a námětům, které pak dál byly konzultovány s příslušným garantem za jednotlivé části. Opodstatněné připomínky došlé Hasičskému záchrannému sboru Jihočeského kraje od

orgánů veřejné správy a členů Bezpečnostní rady Jihočeského kraje byly následně do plánu zapracovány.

Tištěná forma Havarijního plánu Jihočeského kraje byla, po jeho schválení, uložena na KOPIS HZS JČK a pro potřeby jednání Bezpečnostní rady a Krizového štábu Jihočeského kraje na Krajském úřadě Jihočeského kraje-oddělení krizového řízení. V elektronické formě je k dispozici všem členům bezpečnostní rady. Výpisy z plánu byly zaslány příslušným orgánům veřejné správy a složkám IZS.

V roce 2006 byla provedena aktualizace v těchto částech krizového plánu :

- ❖ A - 4.4. Přehled právnických a podnikajících fyzických osob, které zajišťují plnění opatření, vyplývajících z KP JČK. Provedeno doplnění subjektů projednaných bezpečnostní radou JČK.
- ❖ B - 4.8.4 Epidemie hromadné nákazy osob, příslušné změny provedeny v částech A-1., B-1.1., B-2.1., B-3.1., B-4.1., C-1.1., C-1.2.
- ❖ Aktualizace provedena v návaznosti na novelizaci právních předpisů (zákon č. 258/2000 Sb. a vyhláška č. 195/2005 Sb.) a dále zejména z důvodů:
 - zrušení dříve určených objektů pro izolaci osob a vytipování nových objektů pro izolaci,
 - vypracování krajského pandemického plánu,
 - využití autobusů 153. záchranného praporu v Jindřichově Hradci,
 - zajištění dočasného skladování očkovacích látek,
 - Dále si vybrané subjekty pro karanténu a izolaci infekčně nemocných zpracovali plány krizové připravenosti.

5. 2. Zdroje nebezpečí a rizik

Tab. 5.1 - Stacionární zdroje s nebezpečnými látkami a přípravky - porovnání

	Písek	J. Hradec	Soběslav	Třeboň	Č. Krumlov
Nemocnice (chlór)	ANO	ANO	NE	NE	ANO
Zimní stadión (čpavek)	ANO	ANO	ANO	NE	ANO
Pivovar (čpavek)	ANO	NE	NE	ANO	ANO
Potravinářské závody (čpavek)	ANO	ANO	NE	NE	ANO
Letiště (havárie v letištním koridoru)	NE	ANO	ANO	NE	NE

V roce 2006 nastala na rozsáhlém území Jihočeského kraje **sněhová kalamita**.

V roce 2007 byl vyhlášen nouzový stav kvůli **vichřici Kirryl**.

Další mimořádné události, které můžou nastat ve všech sledovaných městech i obcích s rozšířenou působností:

- extrémní situace způsobené rozmarnou počasí (větrná smršť, kalamitní výskyt sněhových srážek, námrazová kalamita, katastrofální sucho);
- povodně, záplavy, protržení hrází rybníků, ohrožení ledovými bariérami;
- onemocnění většího počtu osob, epidemie;
- hromadné nákazy zvířat (slintavka a kulhavka, prasečí mor apod.);
- požáry, lesní požáry;
- výbuch (únik plynu, čerpadla pohonných hmot, prašné provozy, přeprava škodlivin apod.), destrukce budov;
- rozsáhlé havárie v dopravě (silniční, železniční neštěstí, pád letadla), havárie při přepravě škodlivin;

- přerušení dodávek elektřiny, vody, plynu, tepla, rozpad telekomunikační a informační sítě;
- řešení dopadů radiační havárie Jaderné elektrárny Temelín.

Ptačí chřipka

V současnosti jsou ptačí chřipkou způsobovanou virem influenzy typu H5N1 nakaženi ptáci v mnoha částech světa. Většinu nakažených ptáků v EU tvoří volně žijící vodní ptáci, např. labuť a kachny. Virus H5N1 se z ptáků na člověka přenáší jen obtížně. V oblastech, v nichž se nakažení ptáci nacházejí, jsou zřízena ochranná pásma a pásma dozoru. V těchto pásmech je omezen pohyb živých zvířat, drůbež je držena v uzavřených prostorách a důkladně sledována, přísně se uplatňují dezinfekční opatření. (Jihočeská krajská epidemiologická komise).

V roce 2006 byla na území Jihočeského kraje identifikována ptačí chřipka po nálezů nakažených labutí. Ve spolupráci s krajskou veterinární správou a Hasičským záchranným sborem v Českých Budějovicích byla vymezena ochranná pásma:

ke 4.4.2006 Týn nad Vltavou,

k 7.4.2006 obce na Jindřichohradecku v okolí státní hranice,

k 13.4.2006 obce na Písecku v okolí přehradní nádrže Orlík.

Rozsáhlé požáry

v Jihočeském kraji v roce 2006 se škodou 1 000 000,-Kč a více (na území sledovaných ORP):

13.4.	01.23 hod.	Požár garáže v Jindřichově Hradci, místní části Otín (ORP J.Hradec). Vzniklá škoda – 800 000,-Kč. Uchráněné hodnoty – 4 000 000,-Kč. Příčinou vzniku požáru bylo jeho úmyslné založení.
8.7.	22.30 hod.	Požár domu v Jindřichově Hradci, Kmentově ulici (ORP J.Hradec). Vzniklá škoda – 1 500 000,-Kč. Uchráněné hodnoty – 3 000 000,-Kč. Příčinou vzniku požáru byla technická závada na osvětlovacím tělese.

21.11.	19.36 hod.	Požár třídící linky komunálního odpadu v Českém Krumlově (ORP Č.Krumlov). Vzniklá škoda – 3 000 000,-Kč.
Uchráněné hodnoty – 2 000 000,-Kč.
Příčina vzniku požáru nebyla jednoznačně určena. Byly stanoveny vyšetřovací verze.
20.6.	12.43 hod.	Požár lesního stroje zn. Harvester Timberjak typ 1270 D v k.ú.Loučovice (ORP Č.Krumlov). Vzniklá škoda – 9 000 000,-Kč. Uchráněné hodnoty – 500 000,-Kč.
Příčinou vzniku požáru byla technická závada na hydraulickém zařízení stroje.

5. 3. Povodně

Povodně v **srpnu 2002** zasáhly celou Českou republiku, Jihočeský kraj byl jeden z nejvíce postižených regionů.

Ke zvládnutí řídicích, záchranných a likvidačních prací při povodni přispěly v první řadě systémové změny, k nimž došlo pod vlivem povodňových událostí z roku 1997. Přijetím legislativních norem v oblasti povodňové ochrany, záchranného systému a krizového řízení se odstranila dřívější mnohokolejnost těchto postupů ve státě. Pozitivně se projevilo sloučení složek požární a civilní ochrany a vytvoření řídicích i výkonných struktur v podobě Hasičských záchranných sborů (HZS) krajů pro řešení záchranných povodňových prací. Negativně je naopak hodnocen počáteční, nekoordinovaný přístup obcí k řešení nastalé povodňové a následně krizové situace. Míra pozornosti, kterou obce věnovaly přípravě na povodňovou problematiku v období před povodní 2002 byla velmi rozdílná. Na konci roku 2002 probíhala významná fáze reformy veřejné správy, v níž došlo ke změnám v kompetencích i povinnostech, které přešly **ze zrušených okresních úřadů na krajské úřady, popřípadě na úřady obcí s rozšířenou působností.**

Dvě epizody vysoce nadnormálních regionálních dešťů, jejichž největší objem spadl v jižní a západní části České republiky v průběhu osmi dnů (od 6. do 13. srpna 2002) s poměrně krátkým třídním přerušením (8. až 10. srpna) předurčily dvoufázový vývoj povodňové situace.

Obrovské objemy vody způsobily katastrofální povodně na většině toků v jižní a západní části České republiky, hlavně v povodí Vltavy a dále na jižní Moravě v povodí Dyje. Na mnoha tocích byly dosaženy nebo překročeny největší známé kulminační průtoky za celé období pozorování. Byl vyhlášen **stav nebezpečí a následně nouzový stav**. Podle Usnesení vlády č. 981 ze dne 7. října 2002 představoval celkový odhad nákladů na obnovu majetku ke dni 3. prosince 2002 hodnotu 73,142 miliard Kč. (MŽP – Výsledná zpráva vyhodnocení povodně v srpnu 2002)

Ještě fungovalo staré správní zřízení, členěné na okresy. V Písku bylo evakuováno 5 000 obyvatel a byl zde zřízen krizový štáb. V Třeboni a Soběslavi nebylo oddělení krizového řízení. Třeboň podléhala okresu Jindřichův Hradec, kde se nacházela povodňová komise. V Soběslavi se lidé evakovali samovolně, za pomoci městské policie a vodní záchranné služby. V Českém Krumlově bylo evakuováno přibližně 40 lidí, na zajištění se podíleli základní i ostatní složky IZS, humanitární organizace i dobrovolníci.

Při povodních v dubnu **2006** byl vyhlášen hejtmanem Jihočeského kraje **stav nebezpečí** pro území těchto obcí Jihočeského kraje: Jindřichův Hradec, Třeboň, Dačice, Tábor, Soběslav, k plnění úkolů spojených s řešením krizové situace vzniklé z důvodů, kdy bylo dosaženo III. stupně povodňové aktivity v celé délce toku řeky Lužnice s tím, že v dolní části toku se průtoky blížily hodnotě Q50.

Následně vyhlásil předseda vlády **nouzový stav** pro území Jihočeského kraje, Středočeského kraje, Ústeckého kraje, Pardubického kraje, Jihomoravského kraje, Olomouckého kraje a Zlínského kraje z důvodu vzniklé krizové situace spočívající v ohrožení životů, zdraví a značného rozsahu ohrožení majetku v důsledku rozsáhlých povodní.

Mimo jiné bylo postiženo v Soběslavi 14 obcí, v Jindřichově Hradci 24 obcí a v Třeboni 25 obcí.

Celkem v Jihočeském kraji dosáhly škody 752 422 000 Kč.

5. 3. Internetové stránky

V oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva jsou zdaleka nejlepší **internetové stránky města Písek**. Je zde popsána funkce a význam krizového řízení, rozpočet i úkoly městského úřadu. Dále informace o Hasičském záchranném sboru města a o požární ochraně včetně návodu na použití hasicích přístrojů. Také možné zdroje rizik na území města i obce s rozšířenou působností, princip ochranných opatření ukrytí, evakuace, způsob použití ochranných pomůcek a systém varování obyvatelstva. Ojedinelý je i podrobný popis budování krytů svépomocí, tato problematika je zpracována krizovým oddělením města velmi kvalitně z dokumentace bývalé civilní ochrany.

Na internetových stránkách Městského úřadu Jindřichova Hradce jsou popsána složení a účel bezpečnostní rady, krizového štábu a povodňových komisí. Dále stručný návod, jak se zbytečně nevystavovat riziku a jak se zachovat, pokud se mimořádná situace již vyskytla. Také zde uživatel nalezne odkazy na adresy Ministerstva vnitra, Integrovaného záchranného systému a Českého hydrometeorologického ústavu.

Ostatní města na svých webových stránkách mnoho prostoru tematice ochrany obyvatelstva neposkytují, ale poskytují alespoň užitečné odkazy či seznamy důležitých telefonních čísel.

5. 4. Další informace

Vzdělávací akce pořádané Hasičským záchranným sborem Jihočeského kraje

V průběhu roku 2006 byly vydány informační materiály (5 témat) z oblasti ochrany obyvatelstva a požární prevence. Tyto letáky byly umístěny v autobusech Dopravního podniku města České Budějovice, ČSAD JIHOTRANS, ČSAD AUTOBUSY, COMETT Plus TÁBOR, ČSAD JINDŘICHŮV HRADEC. Dále byly zhotoveny propagační PVC tašky, propisovací tužky, školní rozvrhy, kovové a plastové

přívěsky s logem HZS Jihočeského kraje, telefonními čísly tísňových linek a odkazem na webové stránky. Dále vydána publikace pro děti a mládež s tematikou prevence a správného chování v případě vzniku mimořádné události a zpracována příručka „Zásady chování při úniku nebezpečné látky“, kterou ve spolupráci s HZS vydal KÚ Jihočeského kraje.

Ve spolupráci s Národním institutem pro další vzdělávání České Budějovice bylo uspořádáno v I. pololetí roku 2006 ve třech termínech školení pro učitele MŠ, ZŠ a SŠ na téma ochrana člověka za mimořádných událostí, kde bylo proškoleno celkem 63 pedagogů. V rámci ÚO HZS se uskutečnilo 10 seminářů s účastí 85 osob.

V průběhu roku 2006 byly aktualizovány **webové stránky HZS Jihočeského kraje**. Na těchto stránkách jsou prezentovány jednotlivé činnosti, kterými se HZS kraje zabývá a jsou zde uveřejněny informace, které poslouží zejména občanům při řešení problematiky spojené s požární prevencí, Integrovaným záchranným systémem, ochranou obyvatelstva a krizovým řízením.

V roce 2006 pokračovala spolupráce s **Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích**, kde na Zdravotně sociální fakultě vyučují příslušníci Hasičského záchranného sboru Jihočeského kraje.

V přípravě k sebeochraně a vzájemné pomoci obyvatelstva bylo postupováno osvědčenou formou popularizace a propagace činnosti HZS a ostatních složek IZS kraje, úzké spolupráce s KÚ Jihočeského kraje. V regionálním tisku bylo uveřejněno celkem 202 článků, proběhlo 52 rozhlasových a 60 televizních šotů, uskutečnilo se 114 exkurzí a návštěv požárních stanic a 61 dalších akcí ve spolupráci s ostatními složkami IZS, zejména občanskými sdruženími.

V Písku a v Českém Krumlově vycházejí pravidelné měsíční zpravodaje, v nichž je možné efektivně zveřejnit mnoho zpráv a novinek týkajících se této problematiky. V Jindřichově Hradci je měsíční zpravodaj k dispozici na internetových stránkách města.

V Písku se chystá již třetí vydání brožurky „**Co dělat při vzniku mimořádné události**“.

Vzdělávání dětí a mládeže je důležité pro všechny obce. Základní vize jsou:

- ❖ zábavná forma, soutěže, nejlépe se děti naučí, zapamatují,
- ❖ základy první pomoci,
- ❖ děti vlastně zprostředkovaně učí doma rodiče, prarodiče, když vyprávějí, co dělali ve škole,
- ❖ je schůdnější proškolit populaci dětí, než dospělých.

V Českém Krumlově pořádají přednášky na základních školách členové hasičského sboru a Českého červeného kříže. Město si dlouhodobou spoluprací velmi pochvaluje. V Jindřichově Hradci se městský úřad podílí na přednáškách na ZŠ a na vybraných středních školách mimo jiné finanční podporou oblastního spolku Českého červeného kříže.

Mezinárodní projekt INTERREG IIIC – SI.PRO.CI., na území zkoumaných obcí bohužel neproběhl, je o něm ovšem povědomí a zájem do budoucna jej využít, zejména města Třeboň a Soběslav.

Je dobré vytvořit možnosti zapojit se do akcí pořádaných krajským úřadem, ale i podnikat vlastní projekty za pomoci místního záchranného sboru, ČČK atd. Obě varianty mají své výhody – mezinárodní projekt vede ke sjednocení terminologie a systémů. Vlastní projekty obcí zase znají místní prostředí a respektují konkrétní situaci oblasti. Pro zahraniční spolupráci by bylo praktické využít partnerských měst. Výměnné pobyty a společné akce se zahraničními žáky jistě zvyšují motivaci pro učení soutěžních znalostí.

5. 5. Varování

Jednotný systém varování a vyrozumění je technicky, provozně a organizačně zabezpečen vyrozumívacími centry, telekomunikačními sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění.

Vyrozumívací centra jsou součástí operačních a informačních středisek integrovaného záchranného systému pro zabezpečení varování, vyrozumění a předávání

tísňových informací. Za **vyrozumívací centra** se považují i zařízení zřízená za účelem varování a poskytování tísnových informací u právnických osob nebo podnikajících fyzických osob.

Telekomunikační sítě jsou linkové a rádiové sítě zabezpečující přenos povelů z vyrozumívacích center pro aktivaci koncových prvků varování a vyrozumění.

Koncové prvky varování jsou technická zařízení schopná vydávat varovný signál, např. sirény. Koncové prvky vyrozumění jsou dále technická zařízení schopná předat informaci orgánům krizového řízení, např. mobilní telefony.

Hasičský záchranný sbor kraje umísťuje koncové prvky varování na území obcí s počtem nad 500 obyvatel, v zónách havarijního plánování a v dalších místech možného vzniku mimořádné události.

Varovný signál je stanovený způsob akustické aktivace koncových prvků varování obyvatelstva před hrozící nebo nastalou mimořádnou událostí.

V místech, která nejsou pokryta varovným signálem, může obecní úřad provádět náhradní způsob varování v dohodě s místně příslušným hasičským záchranným sborem kraje. Připojení technického zařízení, které provozuje obec nebo jiná právnická osoba, jež je využitelné jako koncový prvek varování do jednotného systému varování a vyrozumění, připustí hasičský záchranný sbor kraje, splňuje-li technické požadavky stanovené generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky.

Tísňovou informací se obyvatelstvu sdělují údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události a údaje o opatřeních k ochraně obyvatelstva. K poskytování tísnové informace se využívá koncových prvků varování, které jsou vybaveny modulem pro vysílání hlasové informace, a všech hromadných informačních prostředků. Tísňová informace je předávána bezodkladně po vyhlášení varovného signálu.

Ověřování provozuschopnosti jednotného systému varování a vyrozumění se provádí zpravidla každou **první středu v měsíci ve 12 hodin akustickou zkouškou** koncových prvků varování zkušebním tónem. (Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb.k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva)

Ve všech zkoumaných městech používají k varování obyvatel sirény (rotační, akustické = nahrané relace s mluvenými hlášenými o konkrétním poplachu, místní rozhlas). Sirény jsou pravidelně zkoušeny krajským HZS v Českých Budějovicích ve 12.00 hodin první středu v měsíci. Dvakrát za rok pro kontrolu spouští sirény centrální HZS v Praze. Mimo to je možné sirény spustit každou příslušnou ORP a obcí zvlášť, jednotlivě nebo všechny v dané oblasti, příslušným starostou a samozřejmě také manuálně. Což odpovídá platné legislativě. Nebyly zjištěny žádné závažné poruchy.

Pro následné informování obyvatelstva při vzniku mimořádné události byly dále budovány místní informační systémy (bezdrátové rozhlasové s napojením na JSVV), i když se nepodařilo v plné šíři zabezpečit požadované státní finanční dotace na jejich realizaci. (www.hzscb.cz)

Následně se počítá s předáváním informací rozhlasovými vozy městské policie a hasičů, megafony, osobní návštěvou zaměstnanců MěÚ či IZS nebo pomocí médií: rozhlasu a televize (program ČT 1 v případě rozsáhlejší události).

Systém hromadného rozesílání **SMS zpráv** je zaveden v Písku a Soběslavi. V Písku je ještě možné, aby si občané vybrali, zda si přejí být informováni pouze o krizových situacích nezahrnujících povodně nebo včetně povodní. Jde o to, že lidé, kteří bydlí mimo záplavové oblasti nemusí získávat nepřetržitě informace o stavu vodních toků a pod. V Soběslavi si službu aktivovali lidé zejména kvůli povodním, ale nedávno byla využita i při vichřici (Kirril). Rozlišení na mimo povodňové zprávy a zprávy včetně povodní zde nemají. V Třeboni o možnost SMS zpráv občané neprojevíli zájem, v Jindřichově Hradci a v Českém Krumlově se zřízení služby prozatím aktivně neplánovalo.

Geografické informační systémy mají zavedené v Písku, Jindřichově Hradci a Českém Krumlově.

5. 6. Opatření na ochranu obyvatelstva

5. 6. 1. Ukrytí

Způsob a rozsah kolektivní ochrany obyvatelstva ukrytím se stanoví plánem ukrytí, který je součástí havarijního plánu. Ukrytí obyvatelstva se při mimořádných událostech zajišťuje v improvizovaných a ve stálých úkrytech. **Improvizované úkryty** se budují k ochraně obyvatelstva před účinky světelného a tepelného záření, pronikavé radiace, kontaminace radioaktivním prachem a proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení v případě nouzového stavu nebo stavu ohrožení státu a v době válečného stavu v místech, kde nelze k ochraně obyvatelstva využít stálých úkrytů.

Stálé úkryty slouží k ukrytí obyvatelstva a tvoří je trvalé ochranné prostory v podzemní části staveb nebo stavby samostatně stojící. Stálé úkryty se dělí na stálé tlakově odolné úkryty, stálé tlakově neodolné úkryty a ochranné systémy podzemních dopravních staveb. Stálé tlakově odolné úkryty se využívají k ochraně obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu. Stálé tlakově neodolné úkryty se využívají k ochraně obyvatelstva proti účinkům světelného a tepelného záření, pronikavé radiaci, kontaminaci radioaktivním prachem a částečně proti tlakovým účinkům zbraní hromadného ničení v případě stavu ohrožení státu a válečného stavu. (Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb.k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.)

V Jihočeském kraji je ukrytí obyvatelstva zabezpečeno formou jeho improvizace, využívající trvalé ochranné vlastnosti vhodných staveb. HZS Jihočeského kraje provádí kontroly stálých úkrytů CO u právnických a podnikajících fyzických osob, kde nebyly zjištěny žádné závady. Stálé úkryty CO v majetku obcí prověřovány nebyly. Většina úkrytů je postupně převáděna do režimu dlouhodobého útlumu údržby a provozu. V roce 2006 se jejich **celkový počet v kraji snížil na 72 SÚ CO** o kapacitě 20.858 ukrývaných. (www.hzsrb.cz)

Ochranné opatření ukrytí se v míru uvažuje zejména při haváriích spojených s únikem nebezpečné látky. Ve zkoumaných městech hrozí taková situace v souvislosti

s únikem čpavku a chlóru ze zimních stadiónů (kromě Třeboně), pivovarů (kromě Jindřichova Hradce a Soběslavi), nemocnic (Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek), potravinářských závodů či při přepravě. V Jindřichově Hradci a v Českém Krumlově bylo v nedávné době nezávisle na sobě sníženo množství chladicího média čpavku na zimních stadiónech (JH: ze 4,5 tuny na 900 kg, ČK: ze 6 tun na 600 kg).

Ukrytí by se realizovalo improvizovaně - v obytných domech, podnicích, školách, nemocnicích, sociálních zařízeních, jednoduše obyvatelé zůstanou v budově, kde se právě nalézají nebo se ukryjí v nejbližší stavbě k tomu vhodné. Následně uzavřou a utěsní okna, dveře, větrací otvory, vypnou klimatizaci a zapnou rádio či televizi, kde se dozví podrobnosti o situaci.

Občané si mohou budovat vlastní **ukrytí svépomocí**, například podle příručky „Sebeochrana obyvatelstva – Metodická pomůcka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby“, vydané MV – generální ředitelství HZS ČR, 2001. Kvalitní návody k realizaci individuálních krytů poskytují internetové stránky města Písku.

5. 6. 2. Evakuace

K zajištění evakuace obyvatelstva je zpracován přehled ubytovacích kapacit v rámci kraje. Pro její plánování byly upřesněny počty ohrožených obyvatel v ZHP JETE a zátopových oblastech pod vodními díly na vodních tocích. Z celkového počtu 54 VD I. až III. kategorie jsou plány ochrany území při vzniku zvláštní povodně rozpracovány pro 14 vodních děl.

Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. Evakuace se provádí z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění. Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených mimořádnou událostí s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo

budou vykonávat jinou neodkladnou činnost; **přednostně** se plánuje pro následující skupiny obyvatelstva

- a) děti do 15 let,
- b) pacienty ve zdravotnických zařízeních,
- c) osoby umístěné v sociálních zařízeních,
- d) osoby zdravotně postižené,
- e) doprovod osob uvedených v písmenech a) až d).

Evakuace se plánuje:

- pro řešení mimořádných událostí, které vyžadují vyhlášení třetího nebo zvláštního stupně poplachu,
- ze zón havarijního plánování jaderných zařízení nebo pracovišť s velmi významnými zdroji ionizujícího záření
- ze zón havarijního plánování objektů nebo zařízení s nebezpečnými chemickými látkami,
- při hrozbě možného ozbrojeného konfliktu z území vyčleněného pro potřeby operační přípravy, předpokládané bojové činnosti a dalších zájmových prostorů ozbrojených sil v souladu s potřebami zajištění obrany státu. Opuštění míst ohrožených mimořádnou událostí se plánuje do 48 hodin a u velké sídelní a průmyslové aglomerace až do 72 hodin od vyhlášení evakuace.

Plánování evakuačních opatření zahrnuje:

- stanovení evakuačních prostorů a pořadí jejich evakuace, vymezení evakuačních tras s dostatečnou propustností vozidel, stanovení potřeby a zajištění dopravních prostředků, zabezpečení činnosti evakuačních a přijímacích středisek, stanovení míst nouzového ubytování a vytvoření podmínek pro ubytování evakuovaného obyvatelstva,
- zajištění propustnosti evakuačních tras, regulaci pohybu obyvatelstva při evakuaci a provedení uzávěry evakuovaného prostoru,

- stanovení, přípravu a zajištění označení míst shromažďování, stanovení postupu při evakuaci ohroženého prostoru a kontrole opuštění obydlí, zajištění ostrahy evakuovaného prostoru,
- přípravu podkladů pro provedení příjmu evakuovaných osob, upřesnění potřeby nouzového ubytování, přípravu podkladů pro rozdělování evakuovaného obyvatelstva v evakuačních střediscích k přepravě do přijímacích středisek,
- přípravu na řízení dopravy s využitím grafikonů přepravy, založenou na analýze evakuačních tras a z ní vyplývající kapacitě,
- přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v přijímacích střediscích, pro přerozdělení evakuovaných osob a jejich přepravu do obcí přijímajících evakuované osoby,
- zajištění nouzového ubytování a přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v místech nouzového ubytování,
- přípravu postupů pro evakuaci a umístění hospodářského zvířectva, strojů, předmětů kulturní hodnoty, technických zařízení a materiálu k zachování nutné výroby,
- přípravu postupu informování osob,
- psychologickou přípravu osob před a v průběhu evakuace a při dlouhodobém pobytu v náhradním ubytovacím zařízení a
- zabezpečení dokumentace přijatých rozhodnutí a opatření realizovaných v průběhu celé evakuace.

Zabezpečení evakuace

- ❖ Pořádkové zabezpečení evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. Zahrnuje zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v průběhu celé evakuace.
- ❖ Dopravní zabezpečení evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. U organizované hromadné přepravy osob zabezpečuje zásobování pohonnými hmotami.

- ❖ Zdravotnické zabezpečení evakuace, jež v první řadě zahrnuje zabezpečení poskytování předlékařské zdravotnické pomoci, převozu do zdravotnických zařízení a zabezpečení hygienicko-epidemiologických opatření, zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. Zabezpečení ubytování, zásobování a distribuce zásob zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu na základě uzavřených smluv nebo na základě mimořádných pravomocí. Zahrnuje v první řadě zabezpečení nouzového stravování a zásobování pitnou vodou, potravinami a nouzovými přídělky předmětů nezbytných k přežití.
- ❖ Zpracovatel evakuačního plánu zajišťuje mediální zabezpečení evakuace, které zahrnuje zejména zabezpečení varování obyvatelstva, vydání návodů pro chování obyvatelstva a následné předání potřebných tísňových informací.

Orgány pro řízení evakuace:

- ❖ pracovní skupina krizového štábu,
- ❖ evakuační středisko, přijímací středisko.

(Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.)

5. 6. 3. Prostředky individuální ochrany

V roce 2006 byl nově upřesněn přehled materiálu CO v majetku obcí, právnických a podnikajících fyzických osob i HZS Jihočeského kraje, který je předurčen pro případ havárie na JE Temelín. U HZS Jihočeského kraje byla ve skladech ÚO HZS ponechána pohotovostní a výcviková souprava materiálu CO pro zabezpečení ochrany obyvatelstva při mimořádných událostech, pro případ výdeje prostředků individuální ochrany byly upřesněny počty zabezpečovaných skupin osob.

HZS Jihočeského kraje byl v závěru roku 2006 vybaven kontejnerem pro nouzové přežití obyvatelstva KANP-50, který bude po dokončení zařazen do operačního

použití počátkem roku 2007. Současně bylo zkvalitněno materiálové vybavení souprav pro okamžitou a následnou pomoc obyvatelstvu. Návazně na evakuaci jsou zpracovány souhrnné přehledy možností zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva a poskytování humanitární pomoci včetně upřesnění dohod s dobrovolnými občanskými sdruženími k poskytování osobní a věcné pomoci. Nepodařilo se uzavřít společnou smlouvu těchto občanských sdružení s KÚ JČK ke vzájemné koordinaci pomoci postiženým při rozsáhlých mimořádných událostech.

K individuální ochraně obyvatelstva před účinky nebezpečných škodlivin při mimořádných událostech se využívají prostředky improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla. Jedná se o jednoduché pomůcky, které si občané připravují svépomocí z dostupných prostředků a které omezeným způsobem nahrazují prostředky individuální ochrany.

Při stavu ohrožení státu a válečném stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany pro vybrané kategorie osob:

- a) dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku,**
- b) dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let,**
- c) dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let,**
- d) ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních,**
- e) ochranné masky pro doprovod osob uvedených v písmenech a) až d).**

K zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany se stanovuje jejich množství a struktura podle počtu dětí umístěných ve školských zařízeních a podle projektované kapacity školských zařízení a lůžkové kapacity zdravotnických, sociálních a obdobných zařízení se zálohou 10 %.

K zabezpečení výdeje prostředků individuální ochrany se provádí

- výběr a příprava prostorů pro uskladnění,
- příprava personálu zabezpečujícího v zařízeních civilní ochrany výdej prostředků individuální ochrany pro výdejní střediska a

skupin výdeje prostředků individuální ochrany k distribuci těchto prostředků obyvatelstvu.

(Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb.k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.)

Na území Jihočeského kraje jsou prostředky individuální ochrany pro vybrané skupiny obyvatelstva spravovány Hasičským záchranným sborem JČK v centrálních logistických skladech v Hluboké nad Vltavou, v Kamenici nad Lipou a ve Strkově u Tábora..

5. 7. Dotazník

Dotazník vyplnilo celkem 250 osob. Všichni respondenti prokázali velmi dobré znalosti o problematice. Blíže k jednotlivým otázkám:

- ❖ 1. Signál „Všeobecná výstraha“ rozpoznala většina dotázaných správně (88 %), ale vzhledem k důležitosti této znalosti by měl být výsledek ještě lepší.
- ❖ 2. Signál „Zkouška sirén“ měl téměř stejnou úspěšnost (88,4 %) jako předchozí otázka. I zde by mohl být výsledek lepší uvážímeli, že občané signál slýchají pravidelně každý měsíc.
- ❖ 3. Povinnost poskytnout pracovní pomoc v době mimořádné události nebo krizového stavu je v širokém povědomí dotázaných občanů (84,4 %).
- ❖ 4. Mnoho lidí (43,6 %) neví, že mají za pomoc nárok na odměnu či odškodnění. Tento fakt není nebezpečný ve vztahu k aktuálnímu řešení MU. Po skončení krize bude dostatek času a možností, jak majetkové vztahy vyrovnat.
- ❖ 5. Téměř všichni (93,2%) správně uvedli, že po zaznění signálu „Všeobecná výstraha“ se mají ukryt v nejbližší vhodné budově.

- ❖ 6. Navazující činnost na ukrytí je uzavření oken a dveří – dobře odpovědělo 82,4 % dotázaných..V 10 % by lidé vypnuli vodu, elektřinu a plyn. V určitých případech by to jistě mělo opodstatnění, ale ne v prvotní reakci na všeobecný poplach.
- ❖ 7. Nejlepší výsledky (95,2 %) byly dosaženy v této otázce na zdroj dalších informací o konkrétní situaci – rádio, televize, mluvící sirény.
- ❖ 8. Mnozí respondenti by při cestě autem jeli nejprve pro děti do škol nebo domů (10,2 %), což je pochopitelná reakce, ale o děti je ve školách postaráno a rodiče vystavují sami sebe zbytečnému riziku. Pokud lidé uslyší signál „Všeobecná výstraha“ při cestě automobilem, měli by zaparkovat a vyhledat úkryt v nejbližší vhodné budově (84,8 %)
- ❖ 9. Při opuštění domova z důvodu evakuace se obvykle nevypínají ledničky a mrazničky (správně 77,2 %). Tato otázka je ale sporná, jelikož někdy je nutné vypnout všechna elektrická zařízení – např. při zatopení rozvodných zařízení elektrického proudu. Poměrně často se objevovaly odpovědi, že se nevypíná rádio a televize (15,4 %) nebo světla (5,5 %).
- ❖ 10. Obsah evakuačního zavazadla: kompletní seznam je v tabulce 4.2.

- ❖ 11. Většina respondentů uvedla jako zdroj informací o charakteru možného nebezpečí a o ochraně obyvatelstva městský úřad, často konkrétní pracovníky. Dále internet a hasičský záchranný sbor. Přesné počty odpovědí jsou v tabulce 5.1. Někteří respondenti uvedli více zdrojů, jiní pouze jeden nebo odpověděli, že neví.

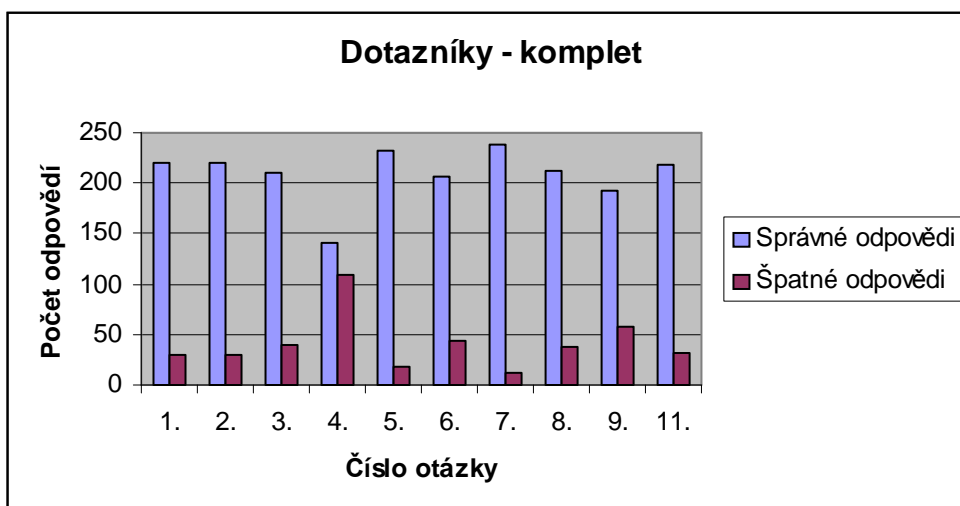
Tab. 5.2 – Zdroje informací, vyhledávaných obyvateli

	Písek	J. Hradec	Soběslav	Třeboň	Č. Krumlov
MěÚ	33	35	32	36	33
HZS	3	5	6	5	3
Internet	4	8	4	5	2
Brožurky	5	1	2	1	2
SMS	7	0	12	0	0
Rádio, TV	7	5	7	7	8
Policie	3	4	3	5	5
Auta s amplióny	4	5	5	4	4
NEVÍM	10	12	12	7	8

Tab. 5.3 - Celkové vyhodnocení všech dotazníků

Otázka č.	Správně	Špatně
1.	220	30
2.	221	29
3.	211	39
4.	141	109
5.	233	17
6.	206	44
7.	238	12
8.	212	38
9.	193	57
11.	218	32

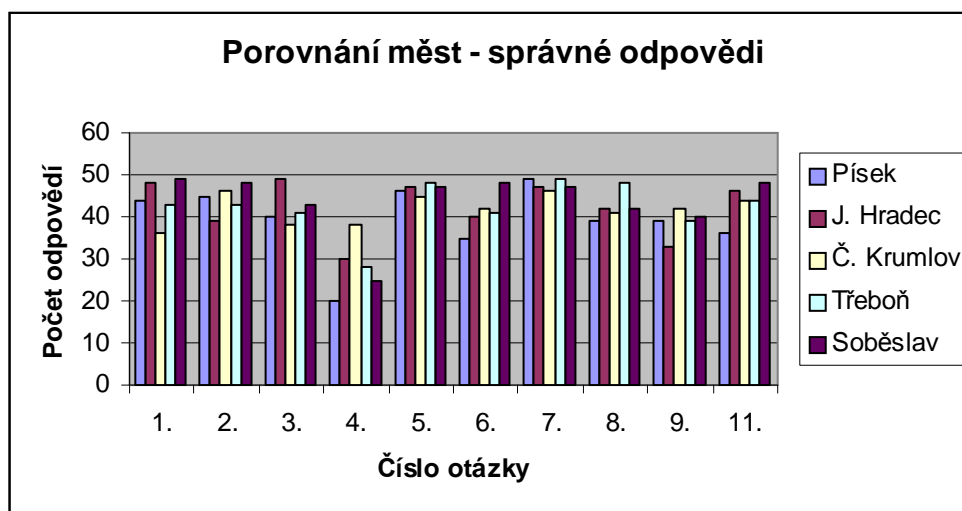
Graf 5.1 - Celkové vyhodnocení dotazníků

Tab. 5.4 - Porovnání zkoumaných měst, správné odpovědi

Otázka č.	Písek	J. Hradec	Č. Krumlov	Třeboň	Soběslav
1.	44	48	36	43	49
2.	45	39	46	43	48
3.	40	49	38	41	43
4.	20	30	38	28	25
5.	46	47	45	48	47
6.	35	40	42	41	48
7.	49	47	46	49	47
8.	39	42	41	48	42
9.	39	33	42	39	40
11.	36	46	44	44	48

Graf 5.2 - Porovnání měst, správné odpovědi

6. ZÁVĚR

Dotazník ukázal, kde jsou ve znalostech obyvatel nedostatky, ale i to, že informovanost je poměrně kvalitní. Výsledky průzkumu budou využity oddělením krizového řízení MěÚ Písek při dalším, již třetím vydání **příručky pro obyvatele „Co dělat při vzniku mimořádné události“**. Příručku doporučuji využít pro celý kraj. S větším nákladem by se ušetřily finanční prostředky a jednotné informace by posloužily k lepší komunikaci v oboru.

Zkoumané obce jsou na **velmi dobré úrovni**, co se týče krizového řízení. Existující rozdíly nejsou na škodu, naopak každý přístup s sebou přináší své výhody. Krizová problematika je mladý obor, stále se dynamicky vyvíjející, k čemuž právě nové metody patří a posouvají jej vpřed.

Nejlepší informace obyvatelstvu poskytuje jednoznačně město Písek. Vydává vlastní příručku, vychází zde měsíční zpravodaj města a internetové stránky nabízejí rozsáhlé spektrum rad. Jako jediný městský úřad zde ovšem zaměstnává na oddělení krizového řízení dva zaměstnance a na výsledku je to znát. Lze tedy pouze doporučit, aby i v ostatních městech rozšířili řady spolupracovníků.

Bylo by vhodné sjednotit webové adresy. Každá doména je jiná: mesto-pisek, mesto-trebon, mu.ckrumlov, musobeslav, jh.cz. Jednotný systém v rámci kraje a nejlépe celé České republiky by usnadnil a zpřehlednil hledání oficiálních stránek městských úřadů zejména pro obyvatele, ale i zaměstnance jiných správních úřadů, institucí či podnikatelů. Z výzkumu v dotazníku vyplývá, že internet používá řada lidí jako svůj zdroj informací i v této oblasti.

Projekt pořádaný v rámci Evropské unie – Interreg III C je podobný působení Hasičského záchranného sboru kraje a městských úřadů. Existuje zde dobrá spolupráce s dalšími organizacemi – složkami Integrovaného záchranného systému a Českým červeným křížem.

Zajímavá je idea kooperace s Jihočeskou Univerzitou, Zdravotně sociální fakultou, katedrou Radiobiologie a toxikologie. Studenti z oborů příbuzných k tématu (Krizová radiobiologie a toxikologie, Aplikovaná radiobiologie a toxikologie) by se

mohli stát přednášejícími nebo pomáhat zaměstnancům MěÚ, příslušníkům HZS a ČČK. Bylo by dobré využít přednášky z projektu Interreg IIIC, jsou již kompletně zpracované, tudíž by na studenty nebyly kladeny velké nároky na přípravu a zároveň by byla zaručena standardní úroveň.

Varování obyvatelstva sirénami je pravidelně přezkušováno a v minulém roce nebyly zjištěny závažné závady.

Systém varování pomocí hromadného rozesílání SMS zpráv přináší velké možnosti, v budoucnosti by mohl být zaveden v celém kraji. Je to ale pouze doplňková služba a nelze jí nahradit varování klasickými postupy. Signál pro mobilní telefony nemusí být všude a za všech okolností dostupný, síť může být přetížena, při výpadku proudu nebude možné si telefony dobíjet a pod.

Bylo by praktické využít zpracovanou dokumentaci o stavbě krytů CO, jenž mají v Písku i ostatními městy.

Jednoznačné doporučení GIS. Jde ovšem o nákladnou investici, na kterou nemají všechny obce dostupné prostředky.

Diplomovou práci mohou využít zkoumané obce s rozšířenou působností ke srovnání s ostatními a případnou spoluprací.

7. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

7. 1. Publikace

- Atušák, E., Kopecký E.: Základy teorie krizového managementu II., Vysoká škola ekonomická v Praze, Nakladatelství Oeconomica, 132 stran,
- Baštecká, B. a kol.: Terénní krizová práce, psychosociální intervenční týmy, Grada Publishing, a.s., 2005, 300 stran, 1. vydání
- Horák, Jan, Kudlák, Aleš: Co dělat při mimořádných událostech. VM PRESS s.r.o., Písek 2000, 12 s., náklad 12 000 ks.
- Kovář, M.: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Ochrana před přirozenými a zvláštními povodněmi – příručka pro orgány státní správy, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby. MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Kloknerova 26, 148 01, Praha 4, 2003, 1. vydání, náklad 10 000 ks.
- Krajský úřad Jihočeského kraje: Zásady správného chování při mimořádné události. 2004
- Krajský úřad Jihočeského kraje: Zásady chování při úniku nebezpečné látky. 2006
- Městský úřad Písek, Kancelář úřadu, oddělení krizového řízení, Co dělat při vzniku mimořádné události. VM PRESS s.r.o., Písek, 2003, 22 s., náklad 15 000 ks.
- Ministerstvo obrany ČR – Hlavní úřad civilní ochrany: Příručka pro případ ohrožení. Svaz civilní obrany ČR, 2000, 24 s., náklad 10 000 ks.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí: Povodně 2006, praktické rady občanům. Vydavatelství KUFR, Naskové 3, Praha 5, 2006, 1. vydání, 32 s., náklad 52 000 ks.

- Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Povodně 2006, praktické rady obcím, podnikatelům a občanům. Vydavatelství KUFR, Naskové 3, Praha 5, 2006, 1. vydání, 52 s., náklad 2 000 ks.
- Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR: Sebeochrana obyvatelstva – metodická pomůcka pro orgány státní správa, územní samosprávy, právnické osoby a podnikající fyzické osoby. MJF Praha, 2001, 2. vydání, 40 s., náklad 20 000 ks.
- Ministerstvo životního prostředí – Výsledná zpráva vyhodnocení katastrofální povodně v srpnu 2002.
- Všeobecná encyklopedie ve čtyřech svazcích, Nakladatelský dům OP, jako svou 46. publikaci pro Diderot, Praha 1997.

7. 2. Právní předpisy

- Nařízení vlády č. 462/2000 Sb. – „Metodika zpracování krizových plánů“.
- Vyhláška Ministerstva vnitra č. 380/2002 Sb. k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva.
- Zákon č. 133/1985 Sb. o požární ochraně.
- Zákon č. 254/2001 Sb. o vodách.
- Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky.
- Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.
- Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).

7. 3. Elektronické zdroje

[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=17&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=17&par[lang]=CS), srpen, 2007

[http://www.hzscb.cz/index.php?&kat\[\]=3&id_kat=174&id_h=7&id_m=0](http://www.hzscb.cz/index.php?&kat[]=3&id_kat=174&id_h=7&id_m=0), srpen, 2007

[http://www.hzscb.cz/index.php?&kat\[\]=2&id_kat=183&id_h=7&id_m=0](http://www.hzscb.cz/index.php?&kat[]=2&id_kat=183&id_h=7&id_m=0), srpen, 2007

[http://www.hzscb.cz/index.php?&kat\[\]=3&id_kat=206&id_h=10&id_m=0](http://www.hzscb.cz/index.php?&kat[]=3&id_kat=206&id_h=10&id_m=0), srpen, 2007

<http://www.emergency.cz/cz/01.asp>, červenec, 2007

<http://www.emergency.cz/cz/06-00-01.asp>, červenec, 2007

<http://pocasi.chmi.cz/index.html/> červen, 2007

http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708/place, červenec, 2007

<http://www.mesto-pisek.cz/bezpecnost-ve-meste/ochrana-obyvatel/ochrana-obyvatel.html>, červenec, 2007

<http://www.mesto-pisek.cz/bezpecnost-ve-meste/pozarni-ochrana/pozarni-ochrana.html>,
červenec, 2007

<http://www.mesto-trebon.cz/meu/meu.asp?krizoverizeni>, červenec, 2007

<http://www.ckrumlov.cz/obrgal/20020808/ohs.html>, srpen, 2007

<http://www.musobeslav.cz/sobeslav/index.htm>, srpen, 2007

<http://twist.jh.cz/public/mujh/cz.html>, červenec, 2007

8. KLÍČOVÁ SLOVA

- Obec s rozšířenou působností
- Městský úřad
- Krajský úřad
- Varování obyvatel
- Ochranná opatření
- Bezpečnostní rada
- Krizový štáb

SEZNAM ZKRATEK

MU – Mimořádná událost

KS - Krizový stav

MěÚ – Městský úřad

HZS – Hasičský záchranný sbor

SDH – Sbor dobrovolných hasičů

ZZS – Zdravotnická záchranná služba

KÚ – Krajský úřad

ORP – Obec s rozšířenou působností

BR – Bezpečnostní rada

KŠ – Krizový štáb

PK – Povodňová komise

PK ORP – Povodňová komise obce s rozšířenou působností

EU – Evropská unie

JčK – Jihočeský kraj

VD – Vodní dílo

VHP JETE – Vnější havarijní plán Jaderné elektrárny Temelín

JH – Jindřichův Hradec

ČK – Český Krumlov

9. PŘÍLOHY

9. 1. Dotazník

DOTAZNÍK O INFORMOVANOSTI OBYVATEL O OCHRANĚ V PŘÍPADĚ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI NEBO KRIZOVÉHO STAVU

Následující dotazník je součástí diplomové práce na téma:
„Ochrana obyvatelstva v době mimořádné události nebo krizového stavu se zaměřením na obce v Jihočeském kraji.“, zadané na

Jihočeské Univerzitě v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta,
katedra Radiobiologie a toxikologie, 2007.

1. Co znamená kolísavý tón sirény po dobu 140 vteřin? Může zaznít 3x po sobě v cca 3 minutových intervalech.
 - a) Signál „Všeobecná výstraha“.
 - b) Signál „Požární poplach“.
 - c) Zkouška sirén (prováděný každou 1. středu v měsíci).
2. Co znamená nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 vteřin?
 - a) Signál „Všeobecná výstraha“.
 - b) Signál „Požární poplach“.
 - c) Zkouška sirén (prováděný každou 1. středu v měsíci).
3. Jsou občané povinni v době krizového stavu na výzvu starosty města nebo velitele zásahu poskytnout osobní (pracovní činnost) nebo věcnou pomoc?
 - a) Ano
 - b) Ne
 - c) Nevím
4. Za omezení vlastnického nebo užívacího práva, poskytnutí osobní nebo věcné pomoci náleží fyzické nebo právnické osobě peněžní náhrada.
 - a) Ano
 - b) Ne
 - c) Nevím
5. Po zaznění varovného signálu „Všeobecná výstraha“
 - a) Co nejrychleji se dostavte na městský úřad.
 - b) Vyhledejte úkryt v nejbližší budově.
 - c) Zatelefonujte příbuzným.
6. Po ukrytí
 - a) Vypnete vodu, elektřinu a plyn.

- b) Otevřete dveře a okna.
- c) Zavřete dveře a okna.

7. Další informace o konkrétní situaci a pokyny, podle kterých se budete řídit, se dozvíte:

- a) Z rádia, televize, příp. „mluvících sirén“.
- b) Od sousedů.
- c) Od příbuzných.

8. Pokud cestujete automobilem a uslyšíte varovný signál „Všeobecná výstraha“:

- a) Zaparkujete automobil a vyhledáte úkryt v nejbližší budově.
- b) Jedete rychle domů, příp. pro děti do školy či mateřské školy.
- c) Zpomalíte jízdu a se zvýšenou opatrností pokračujete do vámi zvoleného cíle.

9. Které elektrické spotřebiče se obvykle nevypínají při opouštění domova z důvodu evakuace?

- a) Ledničky a mrazničky.
- b) Rádio, televize.
- c) Světla.

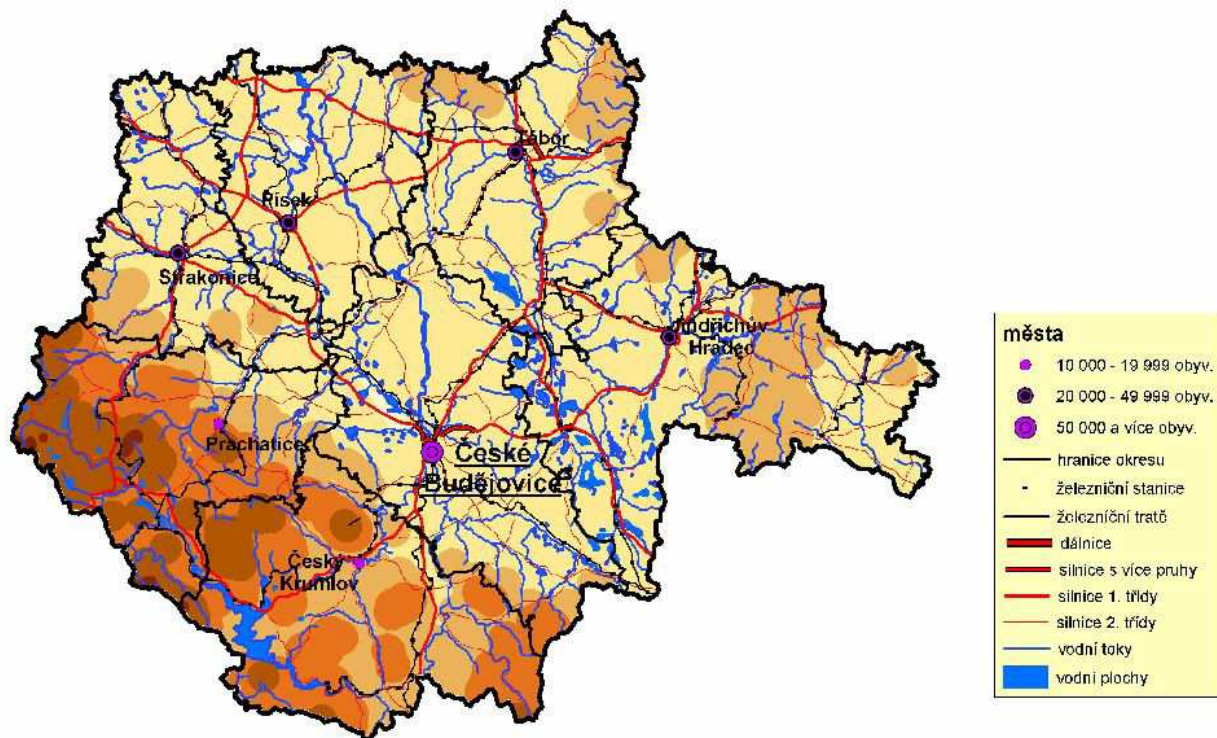
10. Co patří do tzv. „Evakuačního zavazadla“? (Důležité doklady a předměty denní potřeby pro případ nouzové evakuace).
Zkuste prosím některé vyjmenovat:

11. Víte, kde získáte informace o charakteru možného ohrožení ve vašem městě a o ochraně obyvatelstva v případě vzniku mimořádné události?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

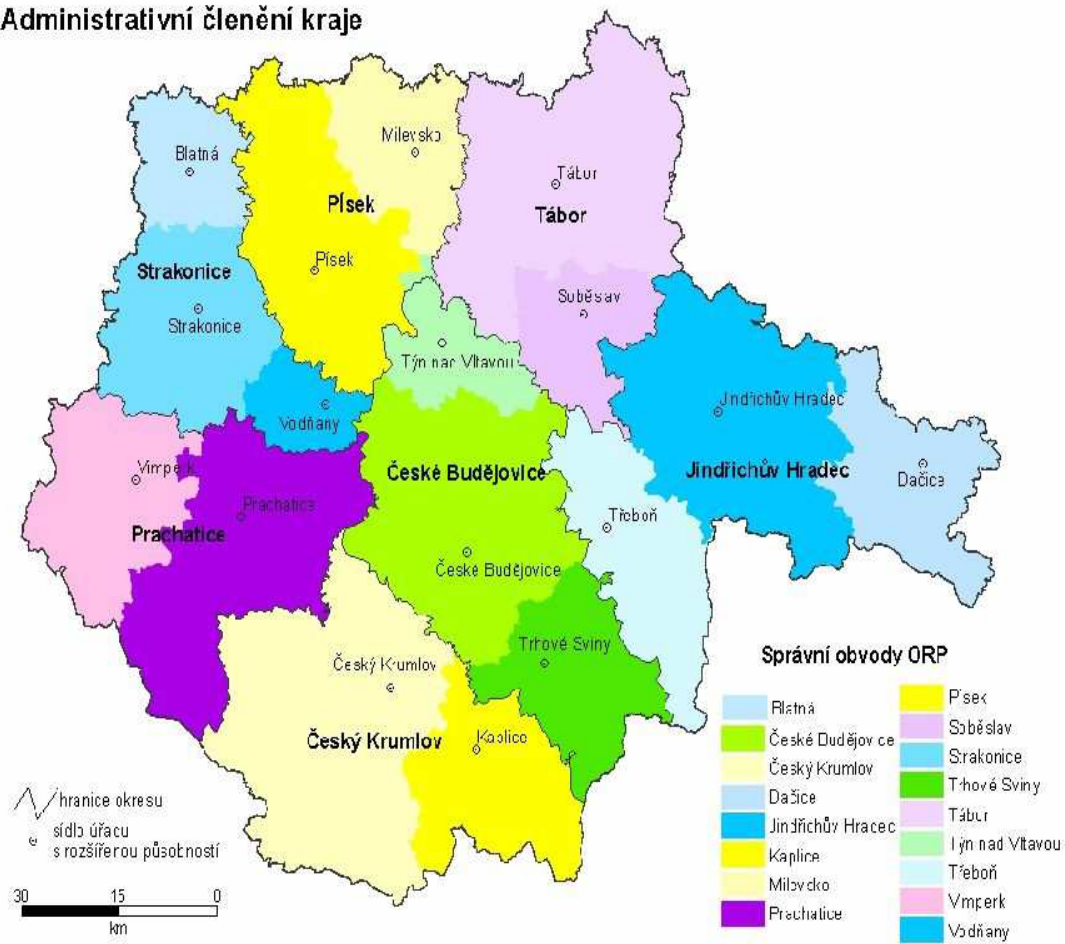
Pokud ano, kde? _____

9. 2. Mapa Jihočeského kraje - geografická

9. 3. Mapa Jihočeského kraje – správní členění

Administrativní členění kraje

9. 4. Formulář „Výzva k poskytnutí věcného prostředku“

.....úřad v(o uložení povinnosti starosta
neprodleně informuje hejtmana)

Výzva č.

Právníkům osobám a podnikajícím fyzickým osobám a ostatním fyzickým osobám k poskytnutí věcného prostředku

1.).....
označení povinné právnické osoby, podnikající fyzické osoby, sídlo, IČO

2.) Podle § 29 a § 31 z.č. 240/2000 Sb. v platném znění, Vám z důvodu nebezpečí z prodlení
k řešení krizové situace tímto **ukládám povinnost poskytnout věcný prostředek:**

.....
na dobu.....způsob poskytnutí.....
Náležitosti (vybavení) věcného prostředku.....

3-) **Místo použití.....**

4.) **Osoba odpovědná za převzetí a vrácení věcného prostředku:.....**

5.) **Poučení:**

Za nesplnění povinnosti může být podle § 34 z.č. 240/2000 Sb. v platném znění, uložena
právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě pokuta až do výše 3 000 000, - Kč, poruší-li však
povinnost v době krizového stavu, může jí být uložena pokuta až do výše 10 000 000,- Kč.
Fyzickým osobám do výše 20.000,- Kč, v době krizového stavu do výše 50.000 Kč., a to i opětovně,
nebyla-li uložena povinnost splněna ani ve lhůtě stanovené při uložení pokuty.

Za poskytnutí věcného prostředku náleží peněžní náhrada, popř. náhrada škody podle § 35 a 36
z.č. 240/2000 Sb. v platném znění, za kterou zodpovídá stát. Peněžní náhradu lze uplatnit do 6
měsíců od ukončení nebo zrušení krizového stavu, v jehož důsledku vznikl nárok na peněžní
náhradu, nárok na náhradu škody uplatňuje povinná osoba písemně u orgánu krizového řízení do 6
měsíců od doby, kdy se o škodě dozvěděla, nejdéle do 5 let od vzniku škody, jinak právo zaniká.

6.) **Datum, podpis, razítko:**

V.....dne.....

.....
Starosta obce

*****zde oddělit*****

POTVRZENÍ O PŘIJETÍ VÝZVY Č.....

Výzvu k poskytnutí věcného prostředku.....

Určenou povinné osobě.....

Přijal dne..... V.....hodin

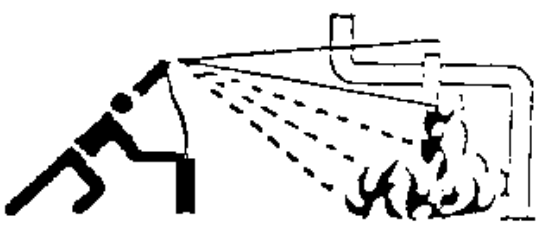
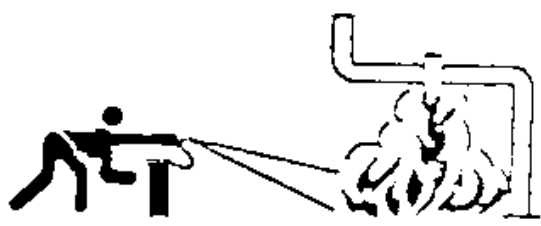
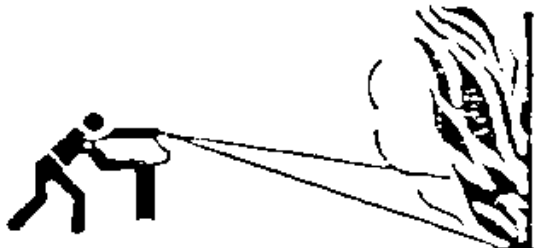
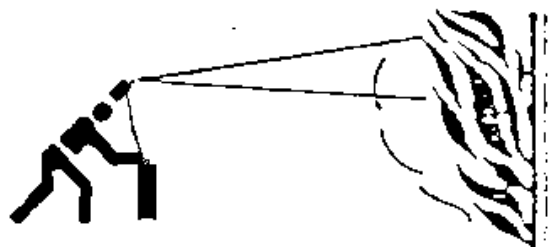
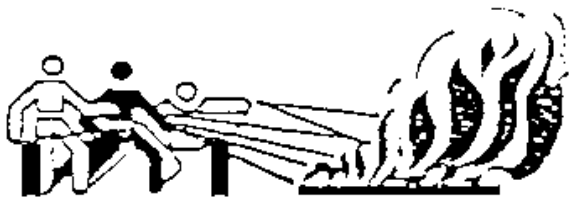
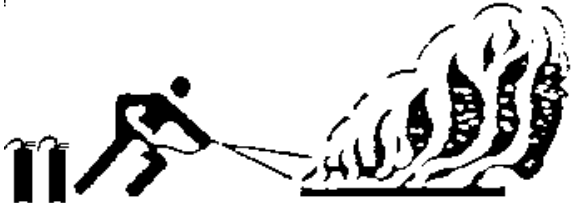
Jako osoba oprávněná k vydání věcného prostředku.

Podpis doručovatele výzvy.....Podpis příjemce výzvy.....

Důvody nedoručení výzvy.....

Podpis doručovatele výzvy.....

9. 5. Používání hasicích přístrojů

Způsob použití	Správná činnost	Špatná činnost
Požár haste po směru větru		
Hořící plochu haste od kraje		
Odkapávající a stékající látky haste od shora dolů		
Hořící stěny haste zdola na horu		
Při použití více přístrojů tyto nasazujte najednou, ne postupně		

Způsob použití	Správná činnost	Špatná činnost
Dejte pozor na opětovný vznik požáru		
Po každém použití přenosného hasičího přístroje zajistěte opětovné naplnění, nevracejte zpět na věšák		

www.mupisek.cz

9. 6. Umístění hasicích přístrojů

Přenosné hasicí přístroje se umísťují tak, aby jejich použití bylo snadné a rychlé a byly snadno viditelné a volně přístupné.

Je-li to nezbytné (např. z provozních důvodů), lze hasicí přístroje umístit i do skrytých prostor. V případech, kdy je omezena nebo ztížena orientace osob z hlediska rozmístění hasicích přístrojů (např. v nepřehledných, rozlehlých nebo skrytých prostorách) se k označení umístění hasicích přístrojů použije příslušná požární značka) umístěná na viditelném místě.

Hasicí přístroje se umísťují v místech, kde je nejvyšší pravděpodobnost vzniku požáru nebo v jejich dosahu. Volba druhů a typů přenosných hasicích přístrojů se provede v závislosti na charakteru předpokládaného požáru, vyskytujících se hořlavých látkách nebo provozované činnosti; přitom musí být vyloučeno, že bude v případě potřeby použit hasicí přístroj s nevhodnou hasební látkou.

Přenosné hasicí přístroje se umísťují na svislé stavební konstrukci a v případě, že jsou k tomu konstrukčně přizpůsobeny, na vodorovné stavební konstrukci. Rukojeť hasicího přístroje umístěného na svislé stavební konstrukci musí být nejvýše 1,5 m nad podlahou. Hasicí přístroje umístěné na podlaze nebo na jiné vodorovné stavební konstrukci musí být vhodným způsobem zajištěny proti pádu.

V dopravních prostředcích a na strojích se přenosné hasicí přístroje umísťují tak, aby nemohly ohrozit bezpečnost osob.

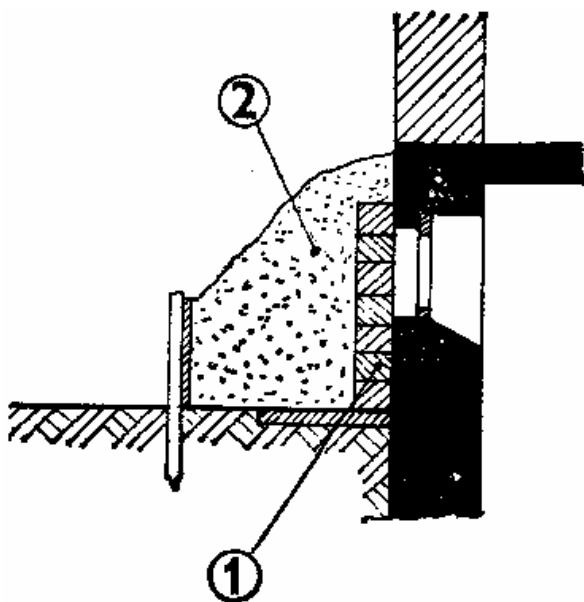
Viz § 3 [vyhlášky MV č. 246/2001 Sb. o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru \(vyhláška o požární prevenci\)](#) ve znění pozdějších předpisů.
(www.mupisek.cz)

9. 7. Budování improvizovaných krytů svépomocí

V nedávné minulosti (do roku 1989) vydalo Federální ministerstvo obrany – Civilní obrana několik příruček, souborů pokynů a letáků pro budování především protiradiačních úkrytů svépomocí. Jedná se o úkryty budované v podzemních, zapuštěných, popřípadě přízemních prostorách budov a staveb. Zde je několik rad, jak si takový úkryt vybudovat. Dá se využít nejen při působení radioaktivního zamoření a ozáření, ale i proti pronikání radioaktivních látek, při tlakové vlně, leteckém náletu apod.

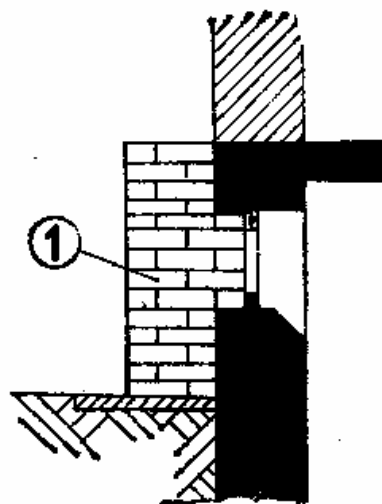
1. Zvýšení ochranných vlastností improvizovaného úkrytu

Zvýšení se dosahuje zesílením tlouštěk konstrukcí, které obklopují úkryt a zeslabují záření. Zesiluje se hlavně v oslabených místech obvodových konstrukcí (dveřní, okenní a větrací otvory, niky apod.), jejich vyplněním vhodným zhmotňujícím materiálem.

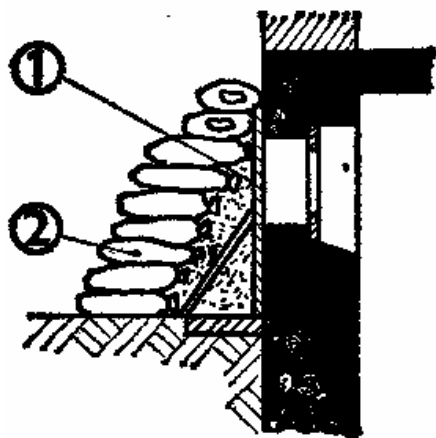
Obr. 1 Vyplnění sklepního okna

1 - obrubníky (pražce); 2 - zemní násyp.

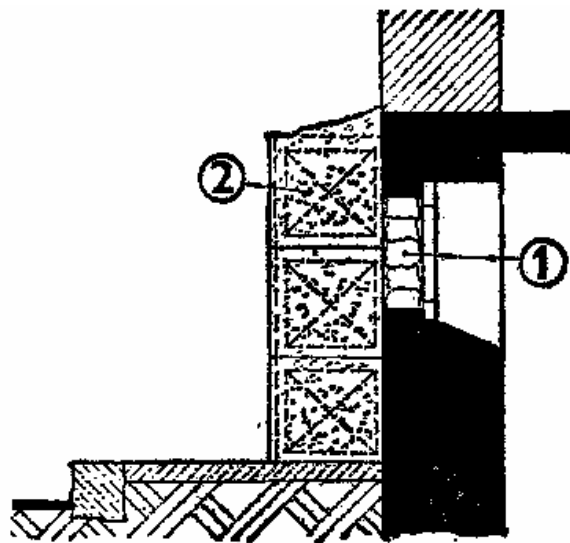

Obr. 2 Vyplnění sklepního okna

1 - cihly (dlažební kostky).

Obr. 3 **Vyplnění sklepního okna**
1 - dveřní křídlo; 2 - pytle se zeminou.

Obr. 4 **Vyplnění sklepního okna**
1 – cihly; 2 - bedny s zeminou.

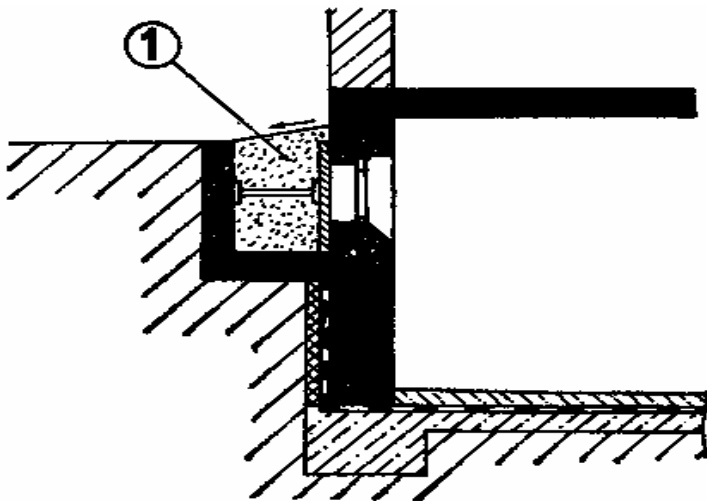
Ve zvoleném suterénním prostoru a k němu přilehlých místnostech se provede zesílení u všech okenních a dveřních otvorů vedoucích do terénu. Otvory se z vnější strany překryjí prkny, deskami, plechem apod. a zasypou se zeminou, pískem, šterkem apod. nebo se zarovnají cihlami, dlažebními kostkami, pytli či bednami se zeminou (pískem) nebo jiným vhodným materiálem (obrázky 1 až 6).

Tloušťka přidavného materiálu má být stejná jako obvodová zeď a musí přesahovat otvor po jeho obvodě o 30 cm.

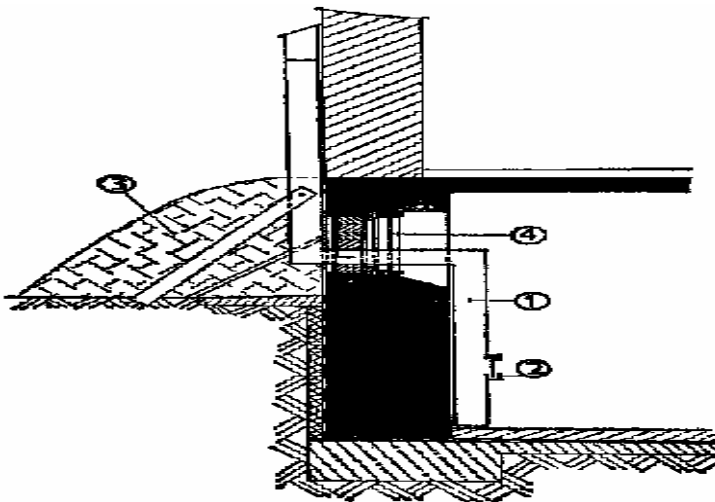
Při tomto vyplnění okenních otvorů je nutno pamatovat na umístění větracího komínku.

Ve výjimečných případech, kdy vchod do úkrytu je přímo z terénu, je nutno vstupní dveře zabezpečit proti radioaktivnímu záření. Toto zabezpečení se provede improvizovanou stínící stěnou o tloušťce stejné jako obvodová konstrukce (nejméně 50 cm), a to vně nebo uvnitř úkrytu (obrázek 7). Přitom nesmí být omezen vstup do úkrytu. Stínící stěna se staví co nejdelší s ohledem na časové a materiálové možnosti. Dveře se utěsní (obrázek 8).

Otvory v obvodových konstrukcích v místnostech nad úkrytem lze též zhmotnit přisunutím vhodného nábytku a jeho vyplněním zhmotňujícím materiálem.

Obr. 5 Vyplnění zapuštěného okna (anglický Dvorek) 1 - zához zeminy

Obr. 6. Vyplnění sklepního okna při prostupu přírodního komínu; 1 - komínek, 2 - uzavírací klapka, 3 - zemní násyp, 4 - těsnící folie.

Je-li dostatek času, u částečných zapuštěných prostorů se nad terénem zesilují obvodové zdi úkrytu slabší než 45 cm. Úprava se děje stejným způsobem jako při zhmotňování otvorů a musí sahat nad úroveň stropu úkrytu.

2. Zabezpečení větrání úkrytu

V úkrytech s kapacitou do 50 osob se používá principu přirozeného větrání, při kterém se využívá přirozeného tahu vzduchu, vznikajícího rozdílem teplot vně a uvnitř úkrytu. Uspořádání větracího systému je znázorněno na obrázku 9.

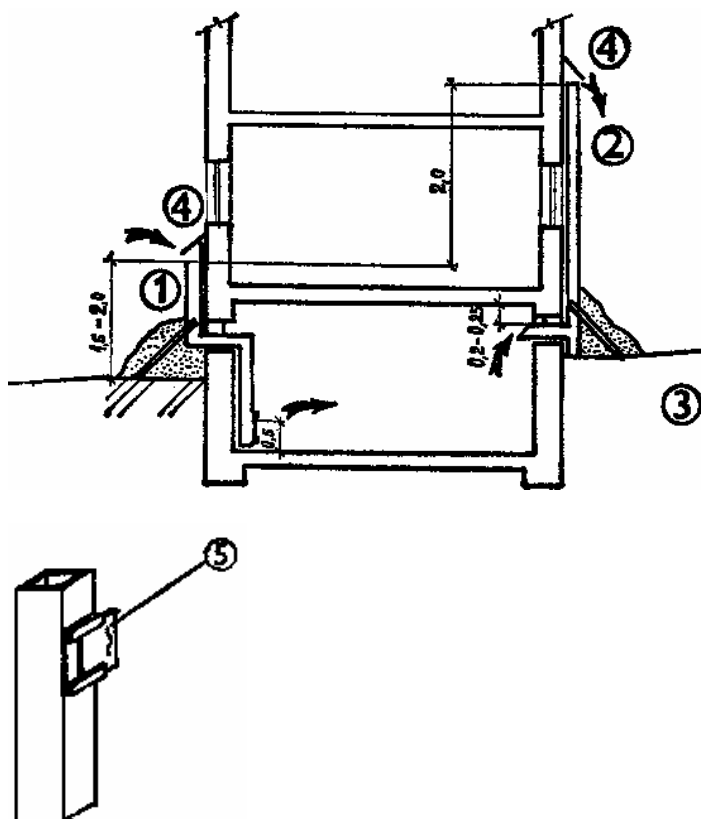
Venkovní vzduch se přivádí do úkrytu komínkem, jehož nasávací otvor musí být 1,5 m nad úrovní terénu a který vyúsťuje v úkrytu asi 50 cm nad podlahou. Komínek se

uvnitř úkrytu opatří lapačem prachu a jednoduchým uzávěrem umožňujícím regulaci vzduchu.

Znehodnocený vzduch se odvádí komínkem ústícím 20 až 25 cm pod stropem a vyvedeným nejméně o 2 metry výše než nasávací otvor. Pro odsávání vzduchu lze využít též komínkový sopouch, popřípadě větrací a světlíkové šachty.

Přívodní a odvodní komínek se umísťuje na protilehlých stěnách úkrytu. Vnější otvory se opatřují stříškou. Komínky se zhotovují improvizovaným způsobem s použitím vhodných rour plechových (kamnové, okapové), osinkocementových, novodurových a jiných, nebo se vyrobí z prken. K prostupu komínků obvodovou zdí se využívá okenní otvory.

Plocha průřezu přívodního a odvodního komínku se počítá 10 cm² na jednoho ukryvaného. Rozměry komínků se volí podle tabulky.

Obr. 7 Schéma větracích komínků

1 - přívod vzduchu; 2 - odvod vzduchu; 3 - lapač prachu; 4 - stříška; 5 - uzávěr přívodu vzduchu.

Rozměry komínků v závislosti na počtu ukryvaných

Počet osob v úkrytu	Minimální plocha průřezu v cm ²	Vnitřní rozměr komínku	
		průměr v cm	v cm
5	50	8	7 x 7
10	100	11 – 12	10 x 10
20	200	16	14 x 14
30	300	20	20 x 15
40	400	23	20 x 20
50	500	25	25 x 20

Má-li úkryt kapacitu větší než 50 ukryvaných a skládá-li se z několika menších místností, musí mít každá místnost samostatné větrání.

3. Utěsnění úkrytu

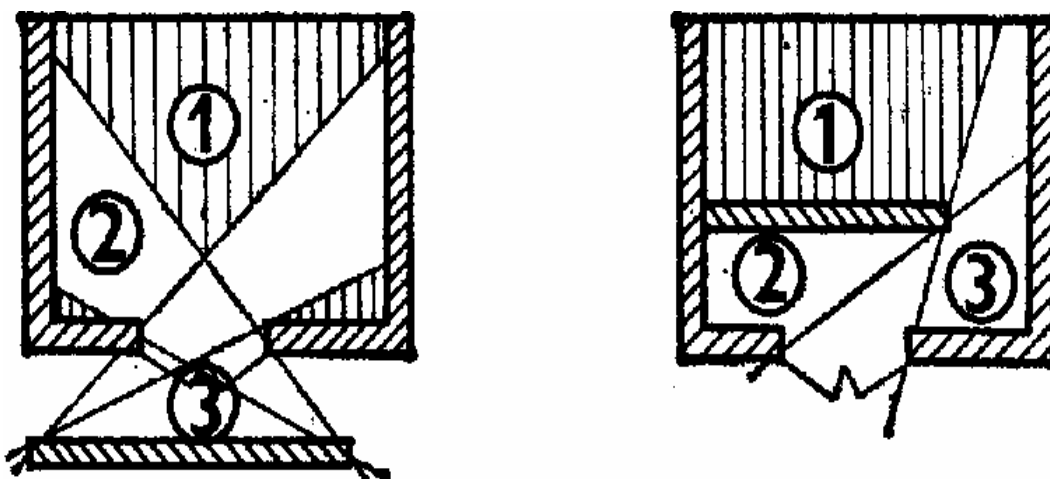
Aby byla zaručena dobrá funkce přirozeného větrání, je nutné úkryt utěsnit. Utěsnění úkrytu se dosáhne utěsněním všech otvorů, tj. spár, štěrbin, oken, dveří, prostupu větracích komínků a nevyužívaných průduchů vedoucích do úkrytu.

Jako vhodné těsnicí materiály lze použít izolepu, samolepící molitanovou pásku, leukoplast, různé fólie, sádku, sklenářský tmel, kamnářskou hlínu, jíl apod.

4. Vybavení úkrytu

Pro pobyt ukryvaných je úkryt třeba vybavit:

- Zásobou pitné vody (6 litrů na 1 ukryvanou osobu) v nádobách, které lze uzavřít nebo zakrýt. Pokud je to v úkrytu možné, umísťují se nádoby s vodou do chladné, uzavíratelné, proti radioaktivnímu prachu chráněné místnosti.
- Nouzovým záchodem; pokud nouzový záchod nelze umístit v oddělené místnosti úkrytu, umísťuje se v prostoru odděleném od úkrytové části závěsem. Prakticky jde o vhodnou přenosnou nádobu s improvizovaným seděním a uzavíráním. Po použití je vhodné nádobu zasypávat dezinfekčním a protizápachovým prostředkem (např. vápno, písek, hlína apod.); materiál umísťujeme v prostoru nouzového záchodu. Po naplnění fekáliemi se nádoba vyprázdní mimo úkryt. Mimo to je možno používat nejbližší záchody v budově.
- Přenosnou nádobou na odpadky.
- Přenosnou nádobou na použitou vodu.
- Jednoduchými lůžky a sedačkami, a to tak, aby minimálně jedna třetina ukryvaných mohla ležet (spát) a ostatní sedět.

Obr. 8 Příklady umístění stěny; 1 - prostor pro ukryvané, 2 - pomocné prostory, 3- stínicí stěny.

a) vně úkrytu, b) uvnitř úkrytu

5. Režim a zásady při ukryvání

Každý ukryvaný se řídí vyhlášenými signály a pokyny velitele úkrytu. Během pobytu v úkrytu je nutno dodržovat tyto zásady:

- Po dobu vypadávání radioaktivních částic a v době, kdy vítr vně úkrytu víří prach, musí být úkryt a větrací komínky těsně uzavřeny. V této době se z úkrytu nesmí vůbec vycházet.
- Po usazení radioaktivního spadu se intenzita větrání úkrytu reguluje pomocí uzávěrů větracích komínek v závislosti na vnitřní teplotě.
- Z úkrytu se zpravidla během prvních 15 až 20 hodin na zamořený terén nevychází; je dovoleno vyjít pouze do budovy k použití záchodu. Při návratu je nutno před vstupem do úkrytu očistit si obuv mokrou tkaninou.
- Osoby vstupující do úkrytu ze zamořeného terénu musí provést před vstupem do úkrytu úplnou nebo částečnou speciální očistu osob. Očista se provádí vodou v nejbližším sociálním zařízení budovy (prádelna, koupelna, sprchovací kout apod.) nebo na improvizovaném místě před vstupem do úkrytu. Na místech očisty se zřizují dostatečné zásoby vody (nejméně 30 litrů) ve vhodných nádobách.
- Vstupní dveře se mohou otevřít jen po uzavření větracích komínek. Komínky se mohou opět otevřít asi 10 až 15 minut po uzavření dveří.
- Během pobytu v úkrytu se doporučuje otírat podlahu a povrch předmětů vlhkou tkaninou.
- V době jídla a pití musí být vstupní dveře a ventilační otvory uzavřeny.
- V úkrytu je zakázáno kouřit. Používají-li se zdroje s otevřeným plamenem, stavějí se do blízkosti odsávacího otvoru.

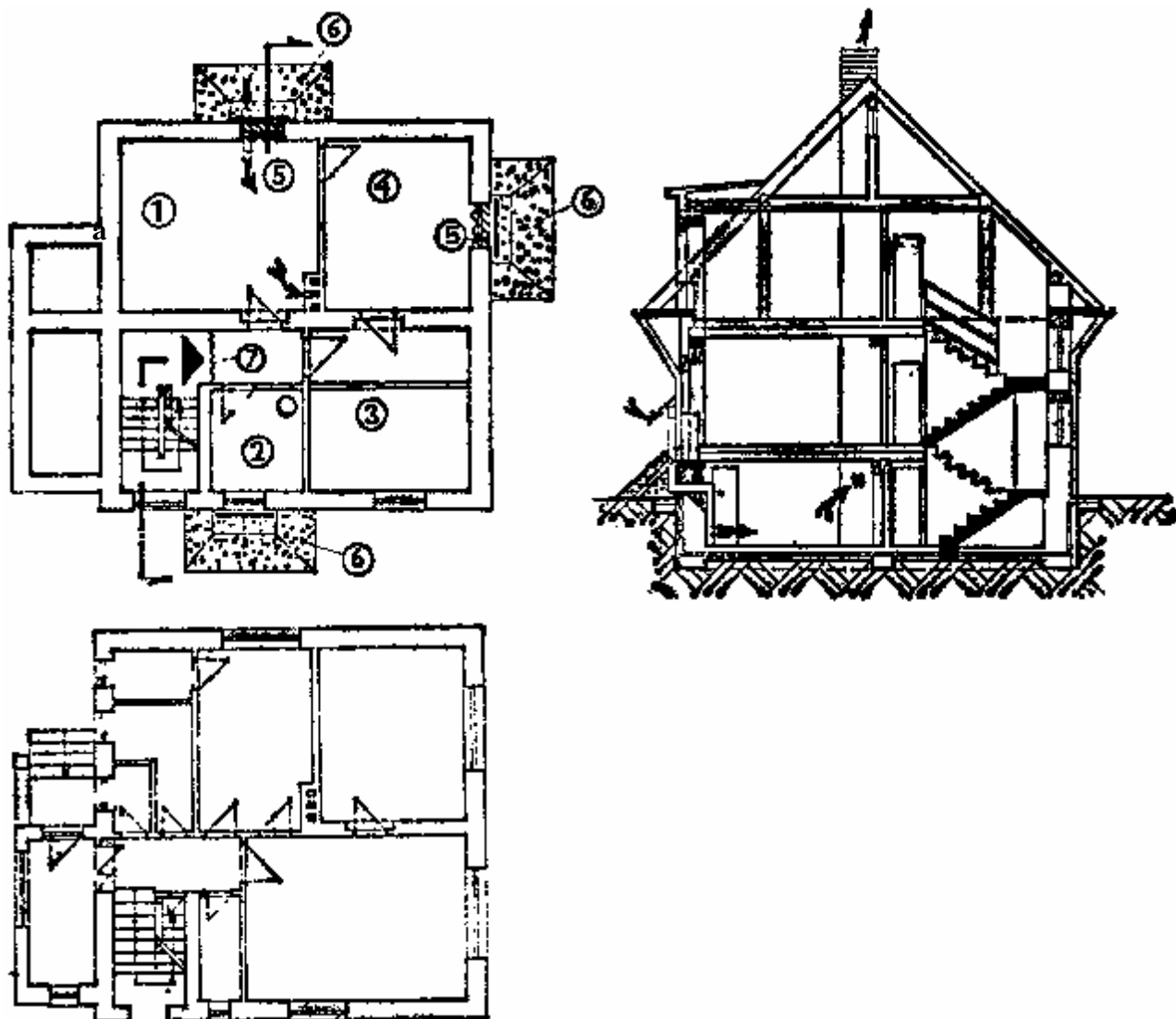
- i) V úkrytu je třeba se chovat ohleduplně k druhým, nehlučet, respektovat kolektivní zájmy, nevyvolávat spory atd. Je nutno si uvědomit, že jde o mimořádnou situaci a nouzové podmínky, které kladou na člověka zvýšené fyzické a psychické nároky.

Po ukončení ukrytí se další režim života osazenstva objektu řídí podle pokynů státní správy a místní samosprávy.

6. Příklad postupu prací při zřizování úkrytu v rodinném domku

Jako ukázka úpravy obytného domku na úkryt byl vybrán typický rodinný domek. Domek má 3 podlaží – dvě nadzemní a suterén.

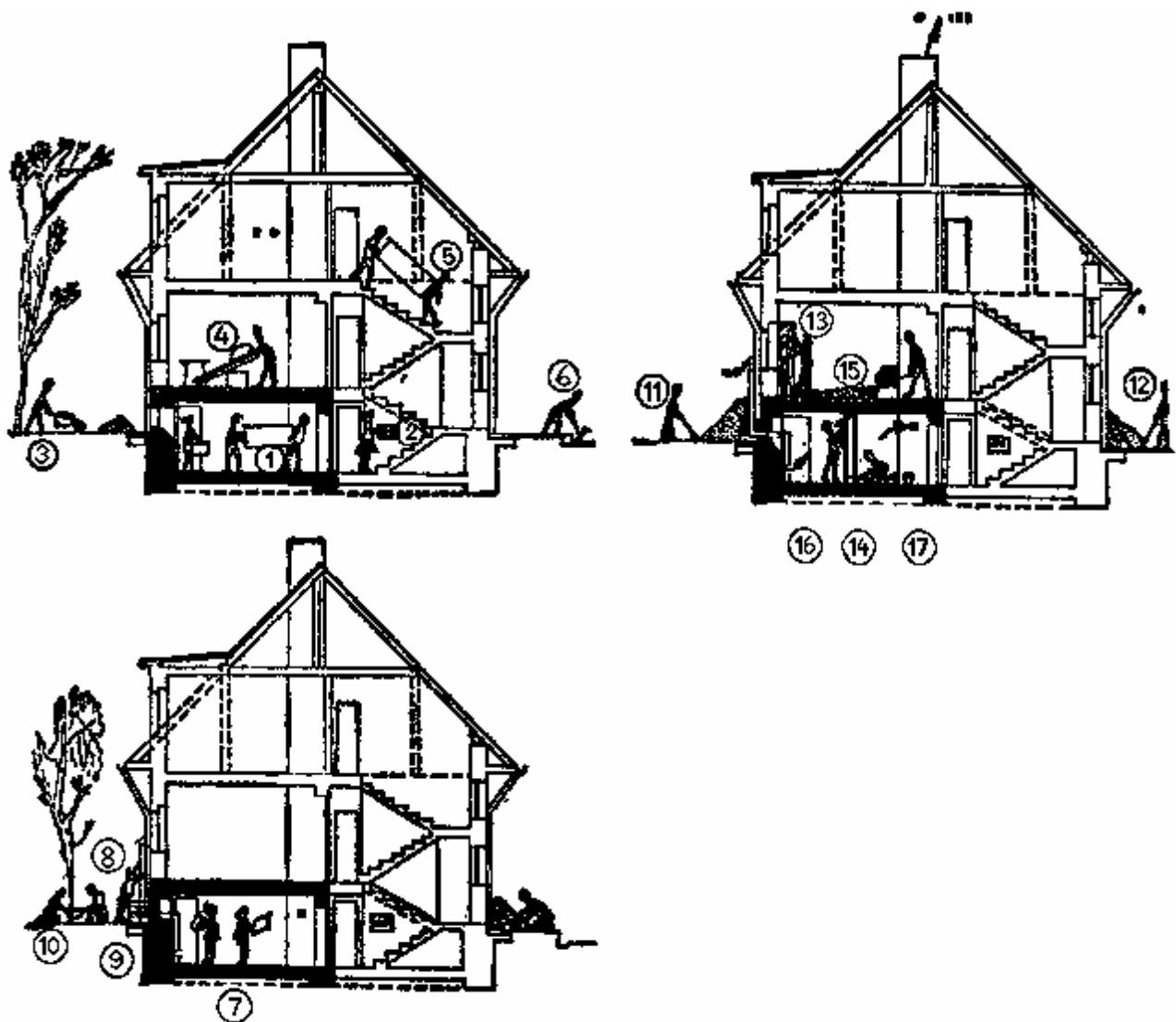
Prostor pro ukrytí je zvolen v suterénu, v místnosti, která je chráněna největší hmotou (v přízemí jsou nad úkrytovým prostorem příčky, vedle obvodové zdi pak základy vstupního schodiště). Kromě toho má místnost pro ukrytí komín, který lze využít k odvětrávání místnosti, a dále je to místnost, ze které není nutno vynášet mnoho předmětů v ní umístěných.

Obr. 9 Příklad zřízení úkrytu v suterénu
rodinného domku

1 – prostor pro ukryvané (sušárna); 2 – suchý záchod (sklad); 3 – prostor pro uložení zamořených oděvů /sklad uhlí); 4 – prostor pro částečnou speciální očištění osob (prádelna); 5 – zhmotnění okenních otvorů; 6 – zemní násypy; 7 – závěs

Při úpravě prostoru na úkryt je nutno provádět úpravy postupem, který je uveden na obrázku č. 10. Na tomto příkladu jsou ukázány všechny úpravy, které přicházejí při budování úkrytu v úvahu. Je jasné, že ve většině případů nebude ani možné všechny popsané úpravy provádět. Je však třeba si uvědomit, které práce je nutno vykonat prakticky vždy (body 1 – 9), které nejdříve, a které teprve při dostatku času a materiálu.

Obr.11 Postup prací při úprav prostoru v rodinném domku na úkryt

- 1 – vyklizení prostorů vybraných pro úkryt;
- 2 – příprava uzavření rozvodů procházejících úkrytem; 3 – těžení a odvoz zeminy pro zhmotňování;
- 4 – získávání materiálů pro výrobu větracích komíneků a jejich výroba; 5 – získávání materiálů pro překrytí otvorů; 6 – těžení materiálů pro zhmotnění obvodové konstrukce a otvorů; 7 – vysazení okenního křídla;
- 8 – instalace větracích komíneků; 9 – překrytí a utěsnění okenního otvoru; 10 – získávání materiálu pro zesílení stropní konstrukce; 11 – zhmotňování okenních otvorů; 12 – zhmotňování obvodových stěn;
- 13 – zhmotňování okenních otvorů v přízemí; 14 – zesilování stropní konstrukce; 15 – zhmotnění stropní konstrukce; 16 – vnitřní úpravy úkrytu; 17 – očištění podlahy.

10. Volně vložené přílohy

10. 1. Zpravodaj města Písek, březen 2007

10. 2. Zpravodaj města Písek, duben 2007